



ÎMPREUNĂ  
MAI PUTERNICI

# BULETINUL INFORMATIV AL DELEGAȚIEI UNIUNII EUROPENE ÎN REPUBLICA MOLDOVA



## COOPERAREA UE – R. MOLDOVA: NOUTĂȚI

IANUARIE – MARTIE 2024



# CUPRINS

## 01

### MOBILITATE ȘI OAMENI

Lansarea campaniei „Masa Bucuriei”: o invitație la solidaritate socială	8
Educația pe timp de război: istoria profesoarei din Ucraina, care ajută copiii refugiați să-și continue studiile	10
Rețeaua Eurydice lansată începând cu 2024 în Moldova, Ucraina și Georgia	13
Kartingul, o artă a rezilienței care reunește entuziaști de pe ambele maluri ale râului Nistru	15
#EU4Youth - prioritățile tinerilor din Fălești și Edineț: instruire dedicată luării deciziilor și gândirii critice	17
#EU4Youth: Consiliul Național al Tineretului din Moldova beneficiază de un grant în valoare de 50.000 euro pentru Consolidarea Implicării Tinerilor	19
UE și OIM continuă să ofere sprijin refugiaților ucraineni	20
Proiectul „Joboteca”, arhitect al tinerei generații: formator de tineri implicați, încrezători și pregătiți pentru viitor	21
Modernizarea iluminatului public în Edineț: o abordare inteligentă și sustenabilă	26
Modernizarea insulei din Grădina Publică Vasile Alecsandri din Edineț, cu sprijinul UE	27
Uniunea Europeană sprijină transformarea transportului public în Edineț	28
Să investim în femei – subiect cheie al campaniei dedicată Zilei Internaționale a Femeilor	29

## 02

### SOCIETATE MAI PUTERNICĂ

Servicii sociale pentru persoane vulnerabile din Republica Moldova, dezvoltate cu suportul financiar al Uniunii Europene și Fundației Soros Moldova	31
Organizațiile societății civile, beneficiare de granturi pentru inițiative anticorupție, și-au prezentat rezultatele	33
Asigurarea dreptului la recunoașterea legală a genului, discutată cu actorii cheie din Republica Moldova	35
Promovarea cooperării regionale pentru a avansa reformele în materie de egalitate pentru protecția persoanelor LGBTI	36
Institutul Oncologic din Moldova, echipat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene	37
Absolventele Academiei de liderism „Femeile pentru buna guvernare” – pregătite să schimbe țara	39
Studiul național privind accesul femeilor la justiție, disponibil online	41

## 03

### INSTITUȚII ȘI GUVERNARE

Uniunea Europeană și CEPOL au lansat un proiect în valoare de 5,5 milioane de euro pentru a îmbunătăți capacitățile funcționarilor responsabili de aplicarea legii din Moldova	42
Achizițiile publice în zonele cu risc sporit de corupție din Moldova – au fost monitorizate	44
Banca Națională a Moldovei a finalizat cu succes proiectul Twinning, finanțat de Uniunea Europeană	45
Uniunea Europeană și UNFPA au oferit 3.000 de tablete electronice Biroului Național de Statistică din Moldova	47



Reprezentanții Ministerului Justiției al Republicii Moldova au vizitat sediul Consiliului Europei de la Strasbourg	49
Reprezentanți ai Consiliului Superior al Magistraturii și judecători au participat la un seminar despre libertatea de exprimare a judecătorilor	50
Reprezentanții Curții Constituționale a Republicii Moldova au vizitat Curtea Constituțională și Curtea de Casație a Republicii Turcia	51
Cea de-a 29-a aniversare a Curții Constituționale a fost marcată printr-un atelier de lucru despre condițiile de admisibilitate a sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate	52
Îmbunătățirea raportării anuale privind performanța instanțelor judecătorești și optimizarea politicilor de resurse umane ale sistemului judiciar din Republica Moldova	53
Angajații Poliției și-au îmbunătățit cunoștințele privind colectarea datelor legate de infracțiunile motivate de prejudecată în Republica Moldova	54
Misiunea de Parteneriat a UE în Moldova organizează un curs specializat în limba engleză pentru reprezentanții Ministerului Afacerilor Interne	55
Misiunea de Parteneriat a UE în Moldova predă echipamente IT omologilor guvernamentali din Republica Moldova	56
Un nou Înalt Consilier UE în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și al recuperării și administrării bunurilor infracționale își începe misiunea în Moldova	57
A 11-a întâlnire regulată a Rețelei Donatorilor Anticorupție a avut loc în ianuarie, cu suportul UE	58
Ședință regulată de coordonare între Înalții Consilieri UE, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova și reprezentanții Delegației UE	59
Grupul de Lucru pe Arme, condus de către EUBAM, actualizează tabloul situațional și coordonează măsurile preventive împotriva traficului de arme de foc	60
EUBAM ghidează eforturile de combatere a criminalității transfrontaliere în regiunea Dunării de Jos	61
EUBAM și Comisia Europeană pledează pentru avansarea inițiativelor de control comun la frontieră	62
Echipament avansat pentru Serviciul Vamal care va permite gestionarea eficientă a fluxului de mărfuri și persoane, oferit de Uniunea Europeană	63
Promovarea guvernării colaborative: lecții învățate din EU4Accountability	64
Curs de instruire privind costul proiectelor de investiții publice	66
Sesiune de instruire cu grupul de lucru al Ministerului Finanțelor privind noua procedură de evaluare a proiectelor de investiții capitale publice	67



Atelier introductiv privind noua procedură de evaluare a proiectelor de investiții capitale publice	68
Funcționari ai Ministerului Justiției și ai Consiliului Superior al Magistraturii și-au consolidat aptitudinile de comunicare	69
Discuții privind îmbunătățirea mecanismului de confiscare civilă în Republica Moldova	70
Mecanisme de reutilizare socială a bunurilor confiscate discutate cu autoritățile naționale din Republica Moldova	71
Peste 150 de specialiști din domeniile fiscal și vamal, familiarizați cu cele mai recente evoluții din sector, în cadrul unui atelier la scară largă organizat cu sprijinul UE	72

## 04

### ECONOMIE ȘI DEZVOLTAREA AFACERII

Uniunea Europeană și PNUD îmbunătățesc infrastructura pentru a atrage mai multe investiții în regiunile Cahul și Ungheni	74
Noua ediție a Indicelui Politicilor pentru IMM-uri 2024 în Moldova, elaborată cu sprijinul UE	76
Digitalizarea sistemului de educație și formare profesională, obiectiv pentru Echipa Europa	78
Procedura de validare automată a declarațiilor vamale la export lansată cu suportul UE	80
EU4Business: mobilitatea cu ușile deschise facilitează afacerile transfrontaliere	82
Atelierul EU4Digital contribuie la alinierea reglementărilor privind roaming-ul între Moldova și UE	85
Mediu de lucru mai incluziv pentru femei și bărbați	86
Echipa Europa pentru comunități locale mai puternice în Republica Moldova	88
La Bălți a fost deschis un Centru de Informare și Consultanță în Afaceri ODA, cu suportul financiar al Uniunii Europene	90
Dezvoltarea și consolidarea capacităților Grupurilor de Acțiune Locală din țară	91
Antreprenorii din Cahul au aflat cum să-și pregătească afacerile pentru export	93
Proiect unic în sudul țării - familia Rizov a creat o cramă digitală grație suportului UE	94

# 05

## REZILIENȚĂ ENERGETICĂ

Condiții mai bune de studiu și de muncă pentru peste 600 de elevi și profesori de la Liceul Teoretic „Alexei Mateevici” din Șoldănești	96
Prezentarea rezultatelor unui proiect cu mai mulți donatori în domeniul dezvoltării regionale	98
Inspirație pentru noi proiecte comunitare	100
A treia întrunire a Platformei pentru Dezvoltare Locală Durabilă	102

# 06

## MEDIU ȘI CLIMĂ

Operatorul regional „AVE Ungheni” se dezvoltă și se modernizează, grație investițiilor UE	105
Pregătirea terenului pentru o economie verde: lecții învățate din cooperarea în cadrul țărilor Parteneriatului Estic	108
EU4Environment sprijină promovarea aplicării corecte a Evaluării Impactului asupra Mediului și Evaluării Strategice de Mediu în Moldova	110
Programul Uniunea Europeană pentru Mediu EU4Environment sprijină eforturile de eficientizare a resurselor pentru ecologizarea întreprinderilor din Republica Moldova	112
Progresul în protecția biodiversității: contribuția EU4Environment la o acțiune mai bună în țările Parteneriatului Estic	114
Bilanțul alinierii cadrului legal al Moldovei în domeniul resurselor de apă, la practicile UE	116
Avansarea monitorizării mediului: Moldova și Uniunea Europeană lucrează împreună pentru progres	117
Lansarea noului proiect finanțat de UE „Justiție Climatică și Educație pentru Drepturile Omului” la Universitatea de Stat din Moldova	118

Seminar național Erasmus+ dedicat inteligenței artificiale în educație	119
Forumul pentru Securitatea Cibernetică a dat startul noii Agenții pentru Securitate Cibernetică din Moldova	121
Noua activitate a EU4Digital contribuie la armonizarea legislației Republicii Moldova cu cea a UE în domeniul telecomunicațiilor	122
Moldova se va alătura Programului Europa Digitală în valoare de 7,5 miliarde de euro	123
Implementarea Smart Lab în Liceul Teoretic "Mihai Eminescu" din Edineț: un pas spre educația viitorului	124
Inteligența artificială își face loc în sistemul de învățământ din Moldova. Sute de profesori au învățat să utilizeze AI în procesul de predare-învățare	125
Un tânăr din raionul Leova a obținut locul I la Maratonul de Programare a Algoritmilor în C/C++	126
Viitorul european al Republicii Moldova, discutat la cea de-a șasea ediție a evenimentului „Innovation Talks”	128
DG NEAR și EU4Digital vizitează Moldova, confirmând sprijinul pentru dezvoltarea ecosistemului de startup-uri	130





## MOBILITATE ȘI OAMENI

### Lansarea campaniei „Masa Bucuriei”: o invitație la solidaritate socială

În data de 15 martie 2024, Misiunea Socială „Diaconia” a lansat cea de-a 15-a ediție a campaniei „Masa Bucuriei”. În acest an, campania este sprijinită de Uniunea Europeană prin intermediul proiectului „Parteneriate pentru servicii de cantină socială incluzive și durabile”, cofinanțat și implementat de I.P. „Keystone Moldova”, A.O. „Concordia. Proiecte Sociale” și Misiunea Socială „Diaconia”. Campania are drept scop sensibilizarea opiniei publice cu privire la insecuritatea alimentară cu care se confruntă persoanele din grupurile

vulnerabile și necesitatea de implicare comunitară pentru a oferi sprijin celor aflați în nevoie.

Evenimentul de lansare, găzduit de Universitatea de Stat din Moldova, a facilitat interacțiunea dintre organizatorii campaniei, persoane publice care susțin această inițiativă și studenți, care au avut oportunitatea să cunoască mai multe informații despre scopul campaniei și valoarea socială a implicării voluntare în acțiuni de sprijin a persoanelor aflate în dificultate.

### Fii Super Erou în Campania de Paști Masa Bucuriei



**27 aprilie, 2024**

Colecta de produse alimentare neperisabile

Înregistrează-te aici:

<https://masabucuriei.md/>



  UE-Moldova:

Împună mai puternici

„Masa Bucuriei”, fiind cea mai longevivă campanie de solidaritate socială desfășurată în Republica Moldova, a sprijinit mii de persoane aflate în dificultate. În toți acești ani, sute de tineri s-au implicat activ și au asigurat desfășurarea cu succes a acestei inițiative nobile, fie prin voluntariat sau donații de produse. Tinerii cu energia și activismul lor sunt forța motrice în promovarea schimbării sociale, prin astfel de inițiative precum Masa Bucuriei. Uniunea Europeană susține campania Masa Bucuriei pentru al treilea an consecutiv deoarece credem cu tărie că doar prin eforturi comune și mobilizare, a donatorilor, antreprenorilor, tinerilor, putem oferi șanse reale la o viață mai bună în comunitate”,

**a declarat Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova.**

Tradițional, campania culminează cu o amplă colectă națională de produse alimentare în sâmbăta Floriilor.

Aceasta implică sute de voluntari din toată țara, atât în procesul de colectare a donațiilor, cât și în sortarea și distribuția acestora. În acest an, evenimentul va fi organizat la 27 aprilie în Chișinău și în alte cca 20 de localități. Toate resursele acumulate în cadrul campaniei, vor fi distribuite pe parcursul întregului an, oamenilor nevoiași, sub forma de pachete cu alimente sau mese calde, distribuite prin intermediul cantinelor sociale.

„Această solidarizare colectivă ne oferă posibilitatea de a avea un răspuns la provocările sociale, pentru că binele e mai răsunător și cu impact când e trăit în comun. De-a lungul celor 15 ediții, „Masa Bucuriei” a devenit o platformă de exersare și manifestare a solidarității pentru mii de tineri, iar astăzi lansăm o nouă invitație cu oportunități de implicare”,

**a menționat Igor Belei, directorul executiv al Misiunii Sociale „Diaconia”.**



De asemenea, la eveniment au fost prezenți Vladimir Dolghii – prorector al Universității de Stat din Moldova, și jurnalista Sorina Obreja,

care au venit cu un mesaj de încurajare pentru studenți subliniind importanța implicării tinerilor în acțiuni sociale.

 UE-Moldova:  
Împreună mai puternici



# Educația pe timp de război: istoria profesoarei din Ucraina, care ajută copiii refugiați să-și continue studiile

Dragostea față de copii și de educație nu are hotare, chiar și pe vreme de război. Asta, prin propriu exemplu, o demonstrează colega noastră Iulia Stetskaya, profesoară de formare, angajată de People in Need Moldova în calitate de facilitator la Centrul de Educație Digitală din satul Călărășeuca, raionul Ocnița. Din prima zi a ostilităților, Iulia, împreună cu familia, s-a refugiat din orașul frontieră Mohîliv-Podilskîi și s-a stabilit în nordul Moldovei. Acolo ajută copiii ucraineni să-și continue studiile calitativ, chiar dacă sunt departe de casă. Povestea ei este una tristă, dar, totodată, inspirațională și ne confirmă cât de mult contează solidaritatea, în special, în situații de criză.

Acum doi ani în urmă (24 februarie, 2022), trezită de zgomotul alarmelor, care anunțau începutul invaziei rusești, Iulia nu a stat mult pe gânduri. Nu s-a gândit la bagaje, la lucruri materiale... Și-a luat doar cele două fiice și s-a grăbit să treacă Nistrul și să ajungă cât mai repede în Republica Moldova. Obiectivul primordial pentru ea în acel moment a fost să-și salveze copiii de rachetele rusești. S-a gândit oare atunci Iulia că, traversând podul de la Otaci, își părăsește casa pentru o perioadă atât de îndelungată? Nu, nici nu-și imagina. Ca și milioane de ucraineni, care au fost forțați să-și părăsească locuințele, ea spera că va putea reveni la baștină în scurt timp. În acea dimineață friguroasă nici nu i-a trecut prin gând că va fi nevoită să trăiască într-o altă țară deja timp de doi ani.

*„Dimineața, pe la ora 07:00 am tresărit din somn din cauza sirenelor. A fost momentul, când viața noastră s-a schimbat radical. Nu am luat nimic cu noi, nici măcar gânduri multe nu aveam atunci. Unicul lucru la*

*care mă gândeam era cum să-mi protejez copiii. Plecam în necunoscut, nu știam ce ne așteaptă în altă țară și ce noi provocări ne va pregăti soarta”,*

**Își amintește cu durere Iulia.**



Odată ce și-a dat seama că revenirea lor în Ucraina se amână pe un termen nedeterminat, familia Iuliei a început procesul dificil de adaptare la un nou loc de trai. Necunoscând limba română, fără mari rezerve de bani și fără multe lucruri necesare, familia a început să-și construiască viața într-o nouă realitate. În același timp, pentru copii a apărut necesitatea de a-și continua într-un fel sau altul studiile. Deși Iulia întotdeauna voia ca fiicele ei să învețe în limba lor maternă, a fost



nevoită să ia decizia ca să le înmatriculeze într-o școală moldovenească. Limba de predare necunoscută, diferențe în programul de studii și, probabil, o mare doză de stres au făcut ca acest „experiment” să eșueze.

*„Cel mai dificil i-a fost fiicei mele mai mari, Ivanka, care la acel moment avea 13 ani. A încercat să se integreze într-o școală locală, dar a fost complicat pentru ea. Atunci am luat decizia să trecem la învățământul online din Ucraina”,*

**povestește Lulia.**

Cunoscând din propria experiență dificultățile în procesul educațional, cu care se confruntă copiii refugiați, și având studii de pedagog, Lulia își dorea mult să fie utilă, să poată ajuta școlarii ucraineni să obțină cunoștințele necesare chiar și în aceste condiții complicate. People in Need i-a oferit această ocazie. Grație fondurilor europene, organizația noastră a deschis mai multe Spații Prietenoase Copiilor și cu susținerea donațiilor din partea poporului ceh, Centre de Educație Digitală. Lulia s-a regăsit la unul dintre aceste centre, unde ajută zeci de copii, inclusiv, și pe fiica sa să-și continue procesul de învățământ la un nivel înalt.

*„Am fost foarte fericită, când am văzut anunțul de angajare în unul dintre grupurile pentru refugiați din rețelele sociale. A fost o oportunitate, pe care exact mi-o doream. Plus la aceasta, acum am posibilitatea să petrec mai mult timp cu Ivanka. Ea tot învață la centrul nostru. Deși întotdeauna a fost foarte capabilă, acum, sub supravegherea mea directă, reușitele ei s-au îmbunătățit și mai mult”,*

**povestește cu un zâmbet ușor Lulia.**

Pe lângă activitățile cu copiii, pe care le desfășoară la Centrul de Educație Digitală, Lulia acordă suport echipei noastre și în alte proiecte, menite să îmbunătățească viața celor care au fugit de război.



Una dintre recentele activități, la care Lulia s-a oferit să ajute, a fost campania „Iarna dăruim căldură”, parte a proiectului PLACE, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de People in Need Moldova în consorțiu cu NRC și ACTED, campania a presupus asigurarea a peste 600 de copii ucraineni și moldoveni cu haine și încălțăminte de iarnă. Știind cât de greu e să fii refugiat într-o țară străină și cât de important este acest ajutor pentru cei care au venituri foarte modeste, Lulia a dorit neapărat să se implice și să ajute compatrioții săi și familiile vulnerabile din comunitățile locale.

Împreună cu alți colegi de la PIN Moldova, ea a însoțit părinții și copiii din nordul țării la unul dintre magazine, unde le-a acordat asistență în alegerea hainelor de iarnă. A fost încă o ocazie în plus pentru ea să se simtă utilă și să facă ceva binevenit atât pentru conaționali, cât și pentru comunitatea, care a găzduit-o.

*„Precum toți ucrainenii, îmi doresc mult ca războiul să se termine cât mai repede și ca toată lumea să poată reveni acasă. Îmi doresc ca, copiii să poată reveni cât mai curând în școlile lor, în băncile lor...”, spune emoționat eroina noastră pe o voce ușor tremurândă. „Și atunci, când asta se va întâmpla, eu foarte mult sper, că cei care învață în centrele noastre, nu vor avea un gol în cunoștințele lor”,*

**conchide Iulia, în timp ce ochii îi încep să lucească în lacrimi.**



# Rețeaua Eurydice lansată începând cu 2024 în Moldova, Ucraina și Georgia

În contextul începerii negocierii cu privire la aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, noi perspective, inclusiv în sfera educației, se deschid pentru țara noastră. Pe lângă lansarea noilor oportunități Erasmus+ în domeniul învățământului superior, al educației și formării vocaționale, al tineretului și sportului, începând cu anul 2024 [rețeaua Eurydice](#) se extinde în spațiul noilor țări candidate pentru aderarea la Uniunea Europeană: Moldova, Ucraina și Georgia.

Eurydice este o rețea înființată în 1980 de către Comisia Europeană și statele membre UE, pentru a sprijini cooperarea europeană în domeniul educației. Toate statele membre ale UE fac parte din Eurydice, alături de unele țări din afara UE (în total 48 de sisteme naționale). Începând cu anul 2024, rețeaua Eurydice este parte a programului Erasmus+. Agenția Executivă Europeană pentru Educație și Cultură (EACEA) este responsabilă de gestionarea și promovarea rețelei și a publicațiilor acesteia.

Rețeaua Eurydice ajută la îmbunătățirea sistemelor educaționale din Europa prin furnizarea de informații de înaltă calitate privind o gamă largă de aspecte ale politicii și practicii educaționale. Cu sprijinul unităților naționale, Eurydice oferă descrieri ale sistemelor naționale de educație, studii comparative dedicate unor subiecte specifice, indicatori și statistici. Rapoartele Eurydice arată modul în care țările abordează provocările la toate nivelurile

de educație: educația timpurie și îngrijirea copiilor, învățământul primar și secundar, învățământul superior și educația adulților.

Oficiul Național Erasmus+ în Moldova va fi responsabil de gestionarea unității naționale Eurydice, în colaborare strânsă cu Ministerul Educației și Cercetării și Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova. În contextul acestei noutăți, reprezentanții Oficiului au participat pe 26 ianuarie la [evenimentul de inițiere](#) a unităților naționale Eurydice din Moldova, Ucraina și Georgia de la Bruxelles. În cadrul evenimentului a fost subliniat tranșant faptul că schimbul de cunoștințe și experiență între noile țări membre ale rețelei Eurydice nu numai că va îmbogăți practicile educaționale, ci va contribui și la crearea unei comunități educaționale europene mai interconectate și armonioase.

La fel, pe 21 februarie, Oficiul Național Erasmus+ a găzduit delegația formată din Giuseppe Paglione, ofițer de program în cadrul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova; Ludmila Pavlov, secretar general adjunct al Ministerului Educației și Cercetării (MECC) și Galina Rusu, secretar de stat în domeniile învățământului profesional tehnic și cadrul național al calificărilor al MECC. În cadrul întrevederii a fost prezentată echipa unității naționale Eurydice Moldova, precum și obiectivele proiectului și perspectivele de colaborare cu Ministerul și Delegația UE pe parcursul gestionării unității naționale Eurydice Moldova.





Odată cu includerea unităților naționale din Georgia, Moldova și Ucraina, rețeaua răspunde condițiilor istorice și evoluează într-o platformă mai largă de schimb și cooperare educațională. Extinderea rețelei Eurydice semnifică un angajament colectiv

de a construi un sistem educațional mai temeinic, mai incluziv și mai inovator. Acest fapt subliniază și deschiderea de noi căi pentru cooperarea transfrontalieră și dezvoltarea de inițiative educaționale comune.



  UE-Moldova:  
Împună mai puternici

# Kartingul, o artă a rezilienței care reunește entuziaști de pe ambele maluri ale râului Nistru

Datorită unui număr în creștere a celor care și doresc să practice acest tip de sport, în 2022 la Grigoriopol a fost deschisă prima școală de karting. Circuitul pentru întrecerile sportive este o reminiscență veche, așa că a fost nevoie de investiții pentru a reanima traseul.

Grație susținerii oferite prin intermediul programului Uniunii Europene (UE) „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD Moldova, au fost efectuate lucrări interne de amenajare și au fost procurate

boxe moderne în care să fie păstrate mașinile de karting, precum și au fost dotate vestiarele și blocurile sanitare. Costurile investițiilor UE pentru modernizarea școlii de karting sunt de 116 mii de euro.

Ivan și Maxim sunt printre cei mai mici elevi ai școlii de karting. Atunci când urcă în mașini, ei spun că simt că sunt pe picior de egalitate cu colegii lor mai mari, dar instructorul le reamintește despre reguli și securitate pe traseu și că ei, fiind mai mici, trebuie să reducă viteza.



*„Tata insistase să merg la kayaking, dar nu mi reușea acolo, mereu mă răsturnam și am renunțat. La karting am venit și m-am înscris singur. Îmi place că pe lângă faptul că merg absolut gratuit, am învățat și regulile de depășire, mai ales când avem viteză”,*

**spune Ivan Vidrașco, 8 ani.**

*„El și-a dorit de mic copil să se antreneze și să meargă cu aceste mașini. Asta a fost alegerea lui și noi l-am susținut și o vom face și în continuare. Ne dorim să crească mare și să participe și la competiții”,*

**spune mama lui Maxim, Olga Smirnova.**



Împreună mai puternici



Traseul e inima oricărui kartodrom, iar circuitul din Grigoriopol are o lungime de 1080 de metri, ceea ce permite organizarea competițiilor sportive pentru automobiliștii profesioniști de pe ambele maluri ale râului Nistru, și nu doar.

Dar, pe lângă traseu, e nevoie și de alte facilități, mai ales atunci când sunt organizate campionate.

Tribuna pentru spectatori este în proces de construcție. Mai urmează a fi amenajate sala pentru arbitraj, zona pentru echipa tehnică și o sală medicală.

Școala este frecventată atât de fete, cât și de băieți. Cei mai mici elevi au 5-6 ani.

*„Eu sunt profesor de sport și experiența mea îmi permite să predau și aici. Elevilor mei le spun că e foarte importantă siguranța la traseu, tehnica securității, menținerea traiectoriei, cum să reacționeze la traseu, să lucreze în echipă și să depășească barierele psihologice. Mulți vor spune că nu e nimic complicat la karting, nu e chiar așa, piloții trebuie să-și dezvolte și forța fizică, și reziliența”,*

**declară instructorul Veaceslav Seniuc.**



De luni până vineri, traseul de karting e loc de antrenament pentru elevi, iar la sfârșit de săptămână piloții profesioniști de pe ambele maluri ale râului Nistru se antrenează de zor, pentru a-și îmbunătăți capacitățile tehnice și pentru a obține performanțe la concursuri.

În fiecare an, la Grigoriopol este organizat Campionatul Național de Karting la care participă echipe de pe ambele maluri ale râului Nistru.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici



## #EU4Youth - prioritățile tinerilor din Fălești și Edineț: instruire dedicată luării deciziilor și gândirii critice

Între 15 și 22 martie, tinerii din Liceul "Ion Creangă" din Fălești și din Liceul "Pan Halippa" din raionul Edineț au participat la o sesiune specială de traininguri pe tema luării deciziilor și gândirii critice. Scopul acestei inițiative a fost identificarea și analizarea problemelor cu care se confruntă tinerii din aceste comunități și găsirea de soluții creative pentru acestea.

În Fălești, împreună cu 20 de tineri și tinere, s-a desfășurat un proces amplu de analiză și

identificare a problemelor comunitare. Inițial, participanții au presupus că principalele trei probleme ale tinerilor sunt marginalizarea tinerilor din procese decizionale, lipsa locurilor de muncă și lipsa zonelor de agrement. Cu toate acestea, după realizarea unui sondaj în rândul a 92 de elevi din liceu, rezultatele au arătat o altă realitate: lipsa zonelor de agrement, violența și consumul de substanțe nocive ocupând primele locuri în clasament, un rezultat neașteptat.



Pentru a găsi soluții creative și viabile, tinerii au fost împărțiți în patru grupuri de lucru, fiecare având sarcina de a propune soluții pentru problemele identificate. Astfel, pentru lipsa zonelor de agrement, tinerii au venit cu propunerea inovatoare de a crea un cinematograful în aer liber, o soluție simplă și accesibilă. Acest demers a fost încurajat și susținut pentru a fi prezentat Consiliului Local Fălești.

În paralel, este 20 de tinerii din Edineț au analizat problemele majore ale comunităților, printre care lipsa oportunităților educaționale și recreative, precum și problema câinilor vagabonzi, curățenia în oraș și deficiențele în sistemul de transport public. Ca răspuns la aceste probleme, participanții au propus organizarea unei zile de curățenie în parcul orașului Edineț, o inițiativă menită să contribuie la îmbunătățirea aspectului fizic al orașului și la crearea unui mediu mai curat și mai prietenos în comunitate.

Aceste eforturi demonstrează angajamentul tinerilor din Fălești și Edineț în găsirea de soluții la problemele comunitare și promovarea schimbărilor pozitive în societate. Prin intermediul acestor traininguri, acești tineri devin agenți activi ai schimbării și contribuie la construirea unui viitor mai bun pentru toți.

Acțiunea face parte dintr-o serie de cursuri desfășurate de proiectul 'EU4Youth: Implicarea și Abilitarea Tinerilor', cofinanțat de Uniunea Europeană și guvernul Republicii Federale Germania, în parteneriat cu Europe Café în cadrul „Anului European al Competențelor”.





# #EU4Youth: Consiliul Național al Tineretului din Moldova beneficiază de un grant în valoare de 50.000 euro pentru Consolidarea Implicării Tinerilor

Consiliul Național al Tineretului din Moldova (CNTM) beneficiază de un grant în valoare de 50.000 euro în cadrul proiectului #EU4Youth: Implicarea și Abilitarea Tinerilor, cofinanțat de Uniunea Europeană și guvernul Republicii Federale Germania, și implementat de GIZ. Această finanțare are ca scop nu numai îmbunătățirea capacităților Consiliului Național al Tineretului din Moldova, ci și oferirea de oportunități pentru organizațiile sale membre de a colabora la evenimente comune.

Activitățile acoperite de grant includ sesiuni de formare privind participarea tinerilor, ateliere pentru membrii Consiliului Tineretului privind metodologia de “Policy

labs”, o campanie online care subliniază importanța implicării tinerilor și o conferință națională a organizațiilor de tineret. Aceste inițiative sunt concepute pentru a consolida capacitățile instituționale, a promova dialogul incluziv cu tinerii, a crește implicarea tinerilor în procesele de elaborare a politicilor și a facilita elaborarea recomandărilor de politică.

În plus, grantul acordă prioritate implicării tinerilor în regiunile îndepărtate și dezavantajate, cu scopul final de a împuternici mai mulți tineri și de a le oferi cât mai multe oportunități de creștere. Implementarea acestor activități a început în martie și va continua pe durata unui an.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici

## UE și OIM continuă să ofere sprijin refugiaților ucraineni

De la începutul războiului, 2.585 de refugiați ucraineni și resortisanți ai țărilor terțe din Republica Moldova au fost relocați în statele membre ale Uniunii Europene (UE) și ale Spațiului Economic European (SEE).

*"Nu avem pe nimeni în Norvegia și nu știm ce ne așteaptă, dar pentru noi cel mai important lucru este să mergem într-un loc sigur. Procesul de înregistrare a fost simplu cu ajutorul dumneavoastră, iar acum suntem pregătiți să luăm zborul spre o nouă viață."*

***Ivana și familia ei, din Odesa, sunt printre sutele de refugiați ucraineni care au intrat în Republica Moldova pentru a fugi de război și care au fost asistați de echipa OIM Moldova de relocare și gestionare a circulației.***

De la începutul războiului, în februarie 2022, 2.585 de refugiați ucraineni și resortisanți ai țărilor terțe au fost transferați prin transport aerian de către Organizația Internațională pentru Migrație, în coordonare cu Poliția de Frontieră a Republicii Moldova, în vederea relocării lor în statele membre ale Uniunii Europene (UE) și ale Spațiului Economic European (SEE).

Prin intermediul Departamentului de Sănătate pentru Migrație, persoanele asistate prin acest program au primit, de asemenea, asistență medicală înainte de plecare din partea OIM.

Aceste activități sunt posibile datorită sprijinului financiar generos al Direcției Generale pentru Vecinătate și Extindere a Comisiei Europene.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici



# Proiectul „Joboteca”, arhitect al tinerei generații: formator de tineri implicați, încrezători și pregătiți pentru viitor

150 de elevi, profesori, părinți și parteneri din 25 de comunități din țară s-au întâlnit pe 25 ianuarie curent, la Chișinău, pentru a participa la evenimentul de celebrare a realizărilor proiectului „Joboteca”, pentru care au făcut echipă timp de trei ani. Rând pe rând, ca într-o mare familie, și-au valorizat efortul, au împărtășit din ce au învățat, cum aplică cunoștințele și lecțiile însușite, dar și cum intenționează să transmită altora din experiența cu care s-au ales și, mai ales, cum intenționează să păstreze vii activitățile proiectului în școli.

„Joboteca” a fost un proiect pilot de angajare, desfășurat, între februarie 2021 – ianuarie 2024, de Fundația Terre des hommes, biroul din Moldova și cel din România, în 25 de comunități din 5 raioane din Moldova, cu scopul de a le oferi tinerilor un start mai sigur în viața de adult. Cu o valoare totală de 1 110 396 de euro, proiectul a fost posibil datorită finanțării generoase din partea Uniunii Europene, care a acoperit 90% din sumă.



„Joboteca” a pregătit tinerii din clasele a 8-a – a 12-a, din 25 de școli, pentru următoarea etapă a vieții – cea de adult: le-a facilitat intrarea pe piața muncii și le-a dat startul unui viitor mai sigur prin cursuri,

tabere și instruirii de ghidare în carieră, competențe digitale și antreprenoriat, prin testarea a diverse meserii sub îndrumarea profesioniștilor, prin lansarea de mici afaceri locale de către chiar elevii înșiși. Dincolo

  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici



de cifrele generoase, realizările și impactul „Joboteca” se contabilizează în experiențele și emoțiile trăite de beneficiari, motivația, curajul, inspirația și oportunitățile cu care s-au ales în urma implicării în proiect.

„Joboteca” a dotat cu tehnică necesară 25 de spații – „joboteci” (biblioteci de carieră) – în cele 25 de școli partenere; a elaborat trei cursuri pentru elevi: de ghidare în carieră, de dezvoltare a competențelor digitale și de antreprenoriat; a încadrat 130 de elevi în programele de instruire și mentorat; a oferit granturi pentru 15 ONG-uri care au realizat, la rândul lor, proiecte locale similare pentru tineri; 16 idei de afaceri ale elevilor au beneficiat de granturi și s-au transformat în afaceri locale; 1300 de elevi au participat la campania „Ziua Ștafetei”, testând 50 de meserii, sub îndrumarea a 300 de mentori. În total, peste 6000 de elevi din cele 25 de comunități participante în proiect au beneficiat de activități și oportunități unice în cei trei ani de proiect.

**„Joboteca” prin ochii tinerilor: „Mi-a dezghețat ambiția, încrederea și mi-a inspirat planurile de viitor”**

Anastasia și Cătălina sunt două dintre cei peste 6000 de elevi beneficiari în urma activităților oferite de proiectul „Joboteca”. De la ghidare în carieră la teoria și practica de a deschide o afacere, tinerele le-au testat pe toate.

**Ghidare în carieră pentru un viitor mai informat**

Cursul și activitățile de ghidare în carieră, precum și testarea a diverse meserii sub îndrumarea specialiștilor în cadrul campaniei „Ziua Ștafetei” a ajutat mii de tineri să ia o decizie informată și mai asumată în privința viitorului lor.

Cătălina Vilcu din Pitușca, Călărași, absolvește în acest an clasa IX-a, astfel că avea nevoie de o mai mare claritate în privința viitoarei meserii. Ziua Ștafetei a dat verdictul, susține tânăra:

*„Deoarece visam să port halatul alb, am mers la spitalul din raion. Am asistat la o intervenție chirurgicală, însă am înțeles că nu sunt în stare să țin bisturiul în mână. La etapa națională, am ales să fac o vizită la Academia de Poliție. Am fost impresionată de cele văzute acolo. Am decis că vreau să fiu polițistă. Nu voi salva vieți, dar le voi apăra!”*

**povestește Cătălina satisfăcută de decizie.**

Eleva afirmă că atât Ziua Ștafetei, cât și taberele de instruire oferite de Tdh, i-au schimbat viziunea și perspectivele de viitor.

*„Mentori avizați ne-au povestit despre cum să lansăm o afacere, am fost instruită să organizez evenimente la mine în școală, să mobilizez colegii și să fiu o elevă implicată. Activitățile pe care le-am organizat în școală mi-au amplificat capacitățile de a lucra în echipă, de a coordona și a fi lider”,*

**și-a povestit experiența Cătălina.**

**Astăzi – mici antreprenori, pentru o șansă la afaceri de amploare pe viitor**

„Joboteca” le-a oferit elevilor și ocazia să afle din dedesubturile științei antreprenoriatului și să testeze, de pe băncile școlii, mici afaceri. De la lumânări ecologice handmade, pictură pe articole vestimentare, cultivare de legume și fructe ecologice, cultivare de flori etc. – tinerii din „Joboteca” au pus pe roate 16 mici afaceri locale. După o serie de instruiți și sesiuni de mentorat cu profesioniști despre cum se identifică o idee de afacere, cum se elaborează un plan de business și cum se administrează propriu-zis afacerea, zeci de tineri au participat la concursul de idei de afaceri, în urma căruia 16 idei au primit finanțare.

Suntem obișnuiți ca revistele vechi, bucățile de ziar sau caietele de cândva să meargă la coșul de gunoi sau, în cel mai bun caz, în urnele pentru reciclare. Anastasia Stavila, elevă la liceul „Constantin Stere” din Soroca, a pus la cale o afacere inedită și prietenoasă

mediului – pahare ecologice din hârtie pentru răsad. Pentru ideea sa, Anastasia a câștigat un grant de 500 de euro. Cu acești bani și-a cumpărat uneltele necesare producerii și materie primă.



*„Hârtia o toc și o pun la înmuiat. După o zi, o scurg de apă și o dau prin blender. În compoziție adaug cenușă, pe care o obțin din arderea lemnului. Noutatea din pasta pentru pahare este îngrășământul: paharele obținute sunt sută la sută biodegradabile și folosesc pe post de îngrășământ când se descompun”,*

***a explicat Anastasia, cu mândrie, procesul.***

Tânăra își dorește să descurajeze tendința agricultorilor de a utiliza paharele din plastic și speră că produsele ei vor deveni populare odată cu venirea primăverii și începerea sezonului agricol.

*„Sesiunile de antreprenariat mi-au inspirat planurile de viitor. Planific să urmez studii în business sau management. „Joboteca” mi-a dezghețat ambiția, încrederea, fapt pentru le sunt recunoscătoare celor de la Tdh”,*

***a spus tânăra antreprenoare.***

### **Profesorii implicați și dedicați – partenerii de încredere ai proiectului**

Proiectul „Joboteca” a avut un succes răsunător anume datorită profesorilor activi și implicați cu toată inima. Pelaghia Traci, din Taraclia, Căușeni, este una dintre ei.



Are o pasiune aparte pentru pedagogie și o dedicație specială față de elevi. Anume aceste calități au motivat-o să aplice la proiectul „Joboteca”.

Peste 40 de ani dedicați pedagogiei, atât numără Pelaghia Traci de când diminețile o prind în fața elevilor. Îi inițiază în utilizarea calculatorului și le povestește despre lumea digitală, unul dintre cele trei programe extracurriculare ale proiectului. Când nu este în sala de clasă, Pelaghia Traci, în calitate de directoare, manageriază buna funcționare a Liceului Teoretic „Ștefan cel Mare și Sfânt”, una dintre cele 25 de școli partenere ale proiectului.

Pelaghia Traci a fost implicată trup și suflet în proiect și le-a fost alături elevilor în toate, motivându-i și încurajându-i cu fiecare ocazie:

*„La școală, în pauze, când îi vedeam pe hol pe elevii implicați în „Joboteca”, mă apropiam și-i luam la discuții”,*

**povestește profesoara.**

Pentru campania „Ziua Ștafetei”, Pelaghia Traci și-a pus la bătaie iscusința de a convinge, așa încât, la final, lista de meserii cerute de elevi să coincidă cu posibilitățile reale. Nu s-a dat bătută până nu și-a văzut elevii cu visul împlinit.

*„Unul dintre elevi a solicitat o zi cu stomatologul. Am apelat la un fost elev, care acum lucrează într-un cabinet stomatologic. Un alt fost elev al liceului, ajuns medic chirurg la Chișinău, a deschis ușa salonului de operație pentru alți elevi pasionați de medicină. Am purtat personal negocieri cu fiecare mentor”,*

**și-a descris implicarea directoarea.**

Tinerii din Taraclia au gustat inclusiv din experiența antreprenoriatului. Membrii Consiliului Elevilor au deschis un atelier de croșetat și brodat, au oferit ședințe de fitness și ore de teatru dramatic.



  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Cu cei zece mii de euro, bani oferți în proiect, au achiziționat o mașină de cusut computerizată, au echipat încăperea de sport cu aparate și au transformat sala de festivități într-o sală veritabilă de teatru.

*„Elevii au căpătat noi perspective de abordare a prezentului și viitorului. Datorită activităților, și-au descoperit și dezvoltat aptitudini, au avut acces la diverse oportunități. Am remarcat schimbarea care s-a produs pe parcursul proiectului – tinerii sunt mai liberi, mai încrezători, mai siguri de ceea ce își doresc și de competențele pe care le au”,*

**a concluzionat Pelaghia Traci.**

*Proiectul „JOBOTECA – Program pilot de pregătire a tinerilor din Moldova pentru piața muncii” (2021 – 2024) a fost finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Fundația Terre des hommes, biroul din România și cel din Moldova, în parteneriat cu Ministerul Educației și Culturii al Republicii Moldova.*

*Mai multe detalii despre proiect, activități și materiale informative disponibile: [www.tdh.md/JOBOTECA](http://www.tdh.md/JOBOTECA).*



# Modernizarea iluminatului public în Edineț: o abordare inteligentă și sustenabilă

Mun. Edineț a realizat progrese semnificative în modernizarea sistemului de iluminat public stradal, contribuind astfel la transformarea orașului într-unul mai sustenabil și prietenos cu mediul. În cadrul acestui proces, au fost instalate 216 piloni noi și au fost echipate peste 200 de corpuri de iluminat cu tehnologie LED, oferind o iluminare stradală optimă și eficientă din punct de vedere energetic.

În Grădina Publică Vasile Alecsandri, un element remarcabil al proiectului a fost dotarea a 10 piloni cu funcționalități suplimentare, inclusiv sistem WiFi și priză USB, îmbunătățind experiența vizitatorilor. De asemenea, 3 piloni multifuncționali au fost echipați cu panouri informative, furnizând date despre temperatura, calitatea aerului și ora, pentru a contribui la informarea și confortul locuitorilor și turiștilor.

Pentru o gestionare mai eficientă a iluminatului public, au fost instalate

410 module de control ale aparatelor de iluminat, iar 40 de puncte de aprindere au fost modernizate și integrate în sistemul de telegestiune. Aceste îmbunătățiri permit un control mai precis asupra consumului de energie și asigură o iluminare adecvată a spațiilor publice.

În plus, în cadrul eforturilor de eficientizare energetică, pe acoperișurile a trei clădiri publice au fost instalate panouri fotovoltaice, care generează energie electrică pentru alimentarea iluminatului stradal și a altor nevoi ale orașului. Această inițiativă reduce dependența de sursele tradiționale de energie și contribuie la economiile bugetare ale municipalității.

În viitor, administrația locală intenționează să extindă utilizarea panourilor fotovoltaice, cu scopul de a acoperi nevoile energetice ale mai multor instituții publice și de a promova un model de dezvoltare urbană sustenabilă.





# Modernizarea insulei din Grădina Publică Vasile Alecsandri din Edineț, cu sprijinul UE

De la debutul anului 2024, proiectul de amenajare a insulei din Parcul Grădina Publică Vasile Alecsandri din municipiul Edineț a înregistrat progrese semnificative. După finalizarea cu succes a proiectului tehnic în decembrie 2023, echipa responsabilă a demarat procedurile de achiziție publică pentru lucrările de amenajare. Acest pas marchează începutul transformării efective a insulei într-un spațiu

verde revitalizat și accesibil pentru locuitorii orașului. Eforturile constante depuse pentru a asigura finalizarea completă a lucrărilor de amenajare până în toamna viitoare vizează oferirea comunității unui loc de relaxare și recreere în inima naturii. Proiectul reprezintă un angajament ferm al administrației locale de a îmbunătăți calitatea vieții în Edineț, transformând parcul într-un punct de atracție și o oază de liniște pentru toți cetățenii.



# Uniunea Europeană sprijină transformarea transportului public în Edineț

Mun. Edineț a făcut pași semnificativi în direcția unui transport public mai sustenabil și accesibil. Cu sprijinul financiar al Uniunii Europene, orașul a achiziționat opt autobuze moderne, care respectă standardele de emisii EURO 6 și sunt echipate pentru accesibilitatea persoanelor cu nevoi speciale. Această inițiativă a fost completată de instalarea a 17 stații inteligente de așteptare, dotate cu panouri informative, videocamere, iluminat fotovoltaic și WiFi gratuit, precum și de implementarea unui sistem de semaforizare avansat în trei intersecții cheie ale orașului, oferind prioritate transportului public. În perioada ianuarie-martie 2024, mun. Edineț a continuat să progreseze în modernizarea serviciilor de transport public prin crearea unei Întreprinderi Municipale dedicate gestionării acestui serviciu.

Această etapă esențială este însoțită de un proces activ de angajare a personalului și de obținerea licențelor și autorizațiilor necesare pentru funcționare, marcând o tranziție spre o administrare mai eficientă și structurată a transportului public.



## Să investim în femei – subiect cheie al campaniei dedicată Zilei Internaționale a Femeilor

UN Women a lansat Campania dedicată Zilei Internaționale a Femeii, cu genericul „Să investim în femei: Istории de abilitare”. Evenimentul, finanțat de Uniunea Europeană și Suedia, a avut un format de storytelling, fiind axat pe istorii ale femeilor abilitate

dar și intervenții ale reprezentanților/-telor autorităților. Împreună, participanții/-tele au împărtășit experiențe și viziuni despre cum pot fi sporite investițiile în femei pentru a asigura o societate prosperă și echitabilă.



**Prezent la eveniment, E.S. Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Moldova a vorbit despre importanța investițiilor în femei și eforturile comune depuse de UE și UN Women pentru promovarea egalității de gen și abilitării femeilor.**

*„Investind în istoriile și experiențele femeilor, contribuim la o viziune mai amplă a abilitării și rezilienței lor. În perioada 2020-2023, UE a investit 5 milioane de euro în proiectul EVA, transformând 24 de comunități din Cahul și Ungheni în campioni și campioane în promovarea egalității de gen.*

*Printre realizările notabile se numără lansarea Serviciului Integrat Regional pentru Victimele Violenței Sexuale din Ungheni și înființarea a 16 cluburi, care au orientat 250 de femei spre vocații și activități generatoare de venit. Totodată, 24 de APL-uri s-au angajat să respecte principiile egalității de gen prin semnarea Cartei Europene.”*



În continuarea acestor eforturi Uniunea Europeană va susține, până în septembrie 2027, un nou proiect lansat de UN Women - EVOLVE4GE: Accelerarea egalității de gen asigurând abilitarea femeilor prin oportunități economice, combaterea violenței și guvernare sensibilă la gen, care are ca scop asigurarea accesului egal la resurse, drepturi și oportunități pentru toate femeile și fetele din Republica Moldova, inclusiv eliminarea și prevenirea violenței împotriva fetelor și femeilor, inclusiv, cu suportul instituțiilor media.

**Dominika Stojanoska, reprezentanta de țară UN Women a menționat:**

*„Investițiile în femei reprezintă atât o prioritate economică, cât și un aspect important ce vizează drepturile omului. Pentru a accelera progresul în ceea ce privește obținerea egalității de gen și pentru a pune capăt sărăciei în rândul femeilor, trebuie să investim în politici și programe care abordează inegalitățile de gen și încurajează independența financiară și leadership-ul femeilor.”*

Într-o lume cu multiple crize care exercită o presiune imensă asupra comunităților, obținerea egalității de gen este mai importantă ca niciodată. Asigurarea drepturilor femeilor și fetelor în toate aspectele vieții este singura modalitate de a asigura economii prospere și echitabile.





## Servicii sociale pentru persoane vulnerabile din Republica Moldova, dezvoltate cu suportul financiar al Uniunii Europene și Fundației Soros Moldova

41 de servicii sociale pentru persoanele din grupuri vulnerabile din Republica Moldova au fost create sau îmbunătățite de către organizații ale societății civile, în parteneriat cu autoritățile publice locale și centrale. Activitățile au fost realizate în cadrul

proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune”, finanțat de Uniunea Europeană, cofinanțat și implementat de Fundația Soros Moldova, în parteneriat cu IP Keystone Moldova și AO „Institutum Virtutes Civilis”.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici

În cadrul proiectului au fost create 12 centre de zi sau de plasament pentru copii și adulți în situații de risc, 8 echipe mobile și servicii de îngrijire la domiciliu, 6 centre de reabilitare pentru copii și adulți cu dizabilități, 3 servicii de orientare profesională pentru tinerii aflați în situații de risc, 3 servicii de case comunitare și locuințe protejate, 3 servicii pentru copii și adulți cu dizabilități vizuale și auditive, 2 spălătorii sociale, o cantină socială, precum și un centru de tip Barnahus în Bălți. Aceste servicii funcționează în [29 de raioane și municipii](#).

Proiectul „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune” a demarat în anul 2021 și se va încheia în iulie 2024, cu bugetul total de 3.375.000 euro, din care contribuția Uniunii Europene este de 3.000.000 euro.

Sustenabilitatea serviciilor sociale create sau dezvoltate în cadrul proiectului este crucială. Serviciile dezvoltate sunt preluate de către autoritățile publice, care le gestionează în continuare.



Obiectivul general al Proiectului este să împuternicească organizațiile societății civile (OSC) din domeniul social să devină piloni în dialogul privind politicile sociale și în construirea de comunități incluzive pentru grupurile vulnerabile. Astfel, la fiecare etapă a proiectului, specialiștii au beneficiat de cursuri pentru formare inițială și continuă, de consiliere și mentorat acordate de Keystone Moldova.

Institutum Virtutes Civilis a elaborat împreună cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale o metodologie de calcul a costurilor pentru servicii sociale, care va contribui la dezvoltarea practicilor de contractare a serviciilor.

Pe durata proiectului, 6.739 de persoane din grupurile vulnerabile au beneficiat de servicii sociale, dintre care 58,4% beneficiari sunt din mediul rural și 41,6% - din mediul urban. Majoritatea (74%) beneficiarilor sunt copii și 17% - persoane în etate.



## Organizațiile societății civile, beneficiare de granturi pentru inițiative anticorupție, și-au prezentat rezultatele

Evenimentul de prezentare a rezultatelor programului local de granturi pentru organizațiile societății civile (OSC) și gala teatrului social pe tema anticorupție a avut loc la data de 12 martie 2024. La acest eveniment au participat peste 80 de reprezentanți ai organizațiilor societății civile partener, instituțiilor anticorupție, organizațiilor internaționale donatoare și tineri voluntari anticorupție ai CNA. Evenimentul a fost urmărit live de către 5382 persoane.

Evenimentul a marcat finalizarea cu succes al programului de granturi locale și au fost prezentate rezultatele celor 3 proiecte regionale implementate de către OSC ProEuropa, OSC Centrul Contact și

OSC ProCoRe. Organizațiile societății civile regionale au primit câte 500.000 EUR pentru inițiative anti-corupție în regiunile Nord, Sud, Centru. Ele au subvenționat 48 de organizații ale societății civile locale care au implementat proiecte în sectoarele sănătate, educație și agroalimentar, cu o amplă implicarea a tinerilor. De asemenea, au consolidat capacitățile OSC-urilor locale, au înființat Consilii de Transparență și comitete de participare cetățenească și au desfășurat peste 800 de evenimente de conștientizare, inclusiv 51 de spectacole de teatru social despre anticorupție. Totodată, a fost creată și Alianța Regională a Organizațiilor Societății Civile Anti-Corupție.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici

Evenimentul a culminat cu prezentarea a trei piese de teatru social pe tema anticorupție, care au fost parte din activitățile organizațiilor societății civile locale.

Programul de granturi locale este o componentă a proiectului „Consolidarea statului de drept și a mecanismelor anticorupție în Republica Moldova”,

cofinanțat de Uniunea Europeană și BMZ, prin care se oferă sprijin adițional angajamentelor Guvernului Republicii Moldova de a îmbunătăți eficacitatea măsurilor statului și ale societății civile în prevenirea și combaterea corupției în Republica Moldova.



# Asigurarea dreptului la recunoașterea legală a genului, discutată cu actorii cheie din Republica Moldova

Consiliul Europei a facilitat o platformă comună de discuții între autoritățile statului și organizațiile societății civile care fac parte din comunitatea LGBTI. Accentul a fost pus pe asigurarea dreptului la recunoașterea legală a genului pentru cetățenii Republicii Moldova, prin prisma standardelor europene conexe și a exemplelor de bune practici.

În cadrul întrevederii a fost evidențiat faptul că, în procesul de elaborare a strategiilor și de implementare a măsurilor în acest domeniu, trebuie să se țină cont de diversitatea care există în societate, precum și de experiențele persoanelor care s-au confruntat cu fenomenul discriminării și

intoleranței, inclusiv pe motive de orientare sexuală, identitate, exprimare de gen, sau caracteristici sexuale.

Evenimentul face parte din programul comun al Uniunii Europene și al Consiliului Europei [Parteneriat pentru Buna Guvernare](#), cofinanțat de Uniunea Europeană și Consiliul Europei și implementat de Consiliul Europei, în cadrul proiectului [Combaterea discriminării, discursului de ură și a crimelor motivate de prejudecată în Republica Moldova](#) și în cooperare cu [Unitatea Orientare Sexuală, Identitate și Exprimare de Gen și Caracteristici Sexuale](#).



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici



# Promovarea cooperării regionale pentru a avansa reformele în materie de egalitate pentru protecția persoanelor LGBTI

Peste 30 de reprezentanți ai instituțiilor pentru drepturile omului, ai organelor de promovare a egalității, precum și reprezentanți ai societății civile și experți în domeniu din Albania, Muntenegru, Republica Moldova, Serbia și Ucraina au participat la un seminar de două zile organizat la Podgorița, Muntenegru. Participanții au făcut schimb de experiență și bune practici privind reformele realizate în domeniul egalității și protecției persoanelor LGBTI.

În cadrul seminarului, participanții au avut ocazia să învețe de la colegii lor, dar și să consolideze cooperarea și sinergiile la nivel regional pentru a întări capacitatea instituțională de a contribui la schimbarea socială necesară, pe plan intern.

Evenimentul a fost organizat ca parte a inițiativelor comune ale Uniunii Europene și Consiliului Europei - programul „[Parteneriat pentru Buna Guvernare](#)” și proiectul „[Sprijin pentru implementarea standardelor europene referitoare la antidiscriminare și drepturile minorităților naționale din Ucraina](#)”, fiind implementat în cooperare cu [Unitatea Orientare Sexuală, Identitate și Expresie de Gen și Caracteristici Sexuale \(SOGIESC\)](#) a Consiliului Europei, în parteneriat cu [ERA – Asociația pentru drepturi egale LGBTI pentru Balcanii de Vest și Turcia](#).



# Institutul Oncologic din Moldova, echipat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene

Noul echipament livrat de Organizația Internațională pentru Migrație Institutului Oncologic va permite aplicarea unei metode de diagnosticare implementată în premieră în Republica Moldova, grație suportului financiar al Serviciului pentru Instrumente de Politică Externă al Comisiei Europene.

Organizația Internațională pentru Migrație din Moldova a facilitat livrarea noului echipament medical către Institutul Oncologic în cadrul unui proiect implementat cu finanțare din partea Serviciului pentru Instrumente de Politică Externă al Comisiei Europene.

Sistemul de sondă gamma CENNA-500W este un echipament care va fi utilizat în diverse tipuri de intervenții chirurgicale oncologice în care este indicată biopsia ganglionului limfatic santinelă. Aceasta include tipuri de cancer, cum ar fi cancerul mamar, melanomul și anumite tipuri de cancere la nivelul capului și gâtului.

Dr. Victor Ciupercă, șeful secției cancer de piele și melanom din cadrul Institutului Oncologic, a declarat că Institutul Oncologic nu a avut până acum un astfel de aparat și că sonda Gamma va garanta o nouă abordare și o nouă tehnică pentru pacienți, inclusiv pentru refugiații ucraineni.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici

"Acest dispozitiv ne va permite să implementăm metoda de detectare precoce a ganglionului limfatic sentinelă în conformitate cu protocoalele clinice naționale și internaționale aprobate. Vom putea să evaluăm corect stadiul bolii oncologice și să aplicăm în timp util un tratament eficient pentru cancerul de piele, mamar, ginecologic și de col uterin. Vom avea posibilitatea de a combina tratamentul chirurgical cu tratamentul prin polichimioterapie și radioterapie, de a reduce dizabilitatea datorată bolilor oncologice și de a crește durata de supraviețuire a pacienților oncologici. Aceasta este o metodă de diagnosticare care va fi implementată pentru prima dată în Institutul Oncologic și în Republica Moldova".

Donația, în valoare totală de 450.000,00 MDL, face parte din Proiectul "Consolidarea capacităților și serviciilor naționale pentru a asigura accesul refugiaților ucraineni la protecție, educație și servicii de sănătate de calitate, precum și la oportunități mai mari de incluziune socio-economică", implementat de OIM în Republica Moldova pentru a susține Ministerul Sănătății și Institutul Oncologic, în special prin acoperirea directă a costurilor cheltuielilor medicale excepționale și pentru a garanta diagnosticarea și tratamentul oncologic pentru refugiați, cetățeni ai țărilor terțe și refugiați ucraineni.



  UE-Moldova:

Împreună mai puternici



# Absolventele Academiei de liderism „Femeile pentru buna guvernare” – pregătite să schimbe țara

Peste 150 de femei lidere din întreaga țară au participat vineri, 26 ianuarie, la evenimentul de networking dedicat absolventelor Academiei de Liderism „Femeile pentru buna guvernare”, realizată de Fundația „[Friedrich Ebert](#)” Moldova și AO „[Institutum Virtutes Civilis](#)”, cu suportul financiar al Uniunii Europene și Fundației „Friedrich Ebert”.

Majoritatea participantelor au fost implicate în alegerile locale generale din noiembrie 2023 și au obținut funcții publice – de primar, consilier local sau raional. În deschiderea evenimentului, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, Jānis Mažeiks, a subliniat importanța participării active a femeilor în viața publică.



*„Participarea femeilor la buna guvernare și la viața politică a țării este un obiectiv ambițios, iar Republica Moldova ar trebui să se mândrească cu faptul că l-a realizat deja. Acest lucru poate fi îmbunătățit însă prin abilitarea continuă a femeilor. 68 din cele 200 de femei instruite și consiliate în cadrul Inițiativei UE „Parteneriate pentru liderismul feminin și bună guvernare” au candidat la alegerile locale din 2023.*

*Dintre acestea, 46 de femei au fost alese primare sau membre ale consiliilor locale. Acesta este un rezultat concret al instruirii și mentoratului oferit. Aceste femei au primit sprijin pentru a-și depăși fricile, a acționa și a deveni agenți ai schimbării în comunitățile lor. Uniunea Europeană va continua să sprijine acest tip de inițiative, astfel încât femeile să aibă o voce puternică în procesele de luare a deciziilor la nivel local, regional și național”,*

***a declarat Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova.***

Președinta AO „Institutum Virtutes Civilis”, Liliana Palihovici, a atras atenția că Academia de liderism reprezintă o oportunitate unică pentru participante să-și diversifice cunoștințele și să contribuie la promovarea unor politici publice incluzive în comunitățile lor.

*„Aici, în cadrul academiei, punem la dispoziția dvs. instrumente practice pentru a vă transforma ideile în acțiuni concrete. Sperăm că academia a devenit nu doar un loc de învățare, ci și un promotor al schimbărilor pozitive în guvernarea locală, contribuind la construirea unei societăți mai echitabile și responsabile”,*

**a menționat Liliana Palihovici.**

Participantele academiei sunt din mai multe regiuni ale țării. Elena Momat este consilieră locală din Cazaclia, UTA Găgăuzia. Ea afirmă că în cadrul Academiei de Liderism Feminin

și Buna Guvernare a fost încurajată să își asume rolul de lideră și să participe activ în procesul de luare a deciziilor.

*„Prin implicarea mea în guvernarea locală, sper să contribui la dezvoltarea și punerea în practică a politicilor ce răspund nevoilor comunității și promovează egalitatea și diversitatea. Sunt hotărâtă să folosesc abilitățile dobândite în cadrul academiei pentru a influența pozitiv viața locuitorilor din Cazaclia, contribuind astfel la crearea unei societăți mai echitabile și incluzive pentru toți”,*

**s-a arătat convinsă Elena.**

Începând cu anul 2021, Academia de liderism a fost realizată în cadrul proiectului „Parteneriate pentru liderismul femeilor și bună guvernare”, implementat de Fundația „Friedrich Ebert” Moldova și AO „Institutum Virtutes Civilis”, cu suportul financiar al Uniunii Europene și Fundației „Friedrich Ebert”.



# Studiul național privind accesul femeilor la justiție, disponibil online

A fost publicat studiul național „[Bariere, remedii și bune practici privind accesul femeilor la justiție, în Republica Moldova](#)”.

Studiul a fost realizat pentru prima dată în 2017 și actualizat în 2022 de Doina Ioana Străisteanu, avocat pentru drepturile omului.



Scopul acestui document, care este destinat factorilor de decizie, judecătorilor, procurorilor, profesioniștilor din domeniul juridic, reprezentanților mediului academic și ai societății civile, este de a identifica și sprijini eliminarea obstacolelor din calea accesului femeilor la justiție, precum și de a consolida capacitatea autorităților naționale în asigurarea unui lanț al justiției mai sensibil la dimensiunea de gen.

În total, au fost publicate 4 asemenea studii naționale actualizate pentru țările Parteneriatului Estic - Azerbaidjan, Georgia, Republica Moldova și Ucraina. Studiile cuprind cele mai recente evoluții din țările

respective, cum ar fi ratificarea Convenției de la Istanbul de către Republica Moldova, Georgia și Ucraina, dar și consecințele negative ale pandemiei de Covid-19 și agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei.

În Republica Moldova, studiul a fost elaborat cu sprijinul comun al Uniunii Europene și al Consiliului European, în cadrul proiectului [Accesul femeilor la justiție: implementarea standardelor Consiliului European privind egalitatea de gen și violența împotriva femeilor](#), ca parte a programului „Parteneriat pentru Buna Guvernare”.





## INSTITUȚII ȘI GUVERNARE



### Uniunea Europeană și CEPOL au lansat un proiect în valoare de 5,5 milioane de euro pentru a îmbunătăți capacitățile funcționarilor responsabili de aplicarea legii din Moldova

Uniunea Europeană și CEPOL au lansat în februarie 2024 un proiect care urmărește să consolideze capacitățile operaționale ale forțelor de ordine din Republica Moldova și să îmbunătățească prestarea serviciilor publice în domeniul securității.

Proiectul EU4Security Moldova va aborda nevoile identificate în programul sectorial al Ministerului Afacerilor Interne (MAI) din Moldova pentru educație, integritate și digitalizare. Proiectul prevede alocarea de fonduri pentru a dota poliția Republicii Moldova cu tehnologie de ultimă generație pentru îmbunătățirea capacităților acesteia în lupta împotriva criminalității cibernetice și a traficului de arme de foc. EU4Security Moldova va facilita, de asemenea, formarea și consolidarea capacităților personalului MAI.

**Luând cuvântul la deschiderea evenimentului, Comisara Europeană pentru Afaceri Interne, Ylva Johansson, a declarat**

*„EU4Security Moldova este un proiect important pentru consolidarea securității noastre comune, pentru menținerea în siguranță a cetățenilor noștri. Acesta va contribui la lupta împotriva traficului de arme de foc, care reprezintă o amenințare tot mai mare în Moldova, și împotriva criminalității cibernetice, care reprezintă în prezent o mare provocare. Per ansamblu, proiectul este un pas important în călătoria noastră spre un viitor european comun și spre aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană.”*



CEPOL este centrul UE pentru formarea în domeniul aplicării legii. Aceasta facilitează prevenirea și combaterea infracțiunilor grave și a criminalității organizate, a terorismului și a amenințărilor emergente la adresa securității prin facilitarea și consolidarea cooperării transfrontaliere prin intermediul formării profesionale. Prin implementarea

unor proiecte de cooperare internațională cu țări din afara UE, CEPOL construiește parteneriate de încredere și echitabile care contribuie la crearea unui ecosistem puternic de securitate europeană.

Pentru mai multe informații, vizitați:

<https://www.cepol.europa.eu/international-cooperation>



  UE-Moldova:  
Împună mai puternici

# Achizițiile publice în zonele cu risc sporit de corupție din Moldova – au fost monitorizate

În februarie curent și pe parcursul lunii martie, sunt prezentate 5 rapoarte de monitorizare a achizițiilor publice în domenii cu risc înalt de corupție, precum sănătatea, educația și agro-alimentară, în regiunile de dezvoltare nord, centru, sud, UTAG și municipiul Chișinău.

Monitorizarea a fost efectuată de experții Centrului de Analiză și Prevenire a Corupției (CAPC) cu sprijinul proiectului „Consolidarea Statului de Drept și a Mecanismelor Anticorupție în Republica Moldova”.



Constatările generale includ achiziții fragmentate, proceduri opace și cadre de reglementare inadecvate. Educația suferă de planificare inconsecventă și documente de licitație incomplete, în timp ce achizițiile în domeniul sănătății se confruntă cu probleme de necompetitivitate și acces limitat al ofertanților. Reglementările privind siguranța alimentară sunt lipsite de uniformitate, punând provocări pentru asigurarea calității.

Recomandările pun accentul pe sporirea transparenței, îmbunătățirea cadrelor legale și abordarea riscurilor identificate pentru o mai bună utilizare a resurselor publice.

În acest context, CAPC a lucrat la îmbunătățirea platformei digitale OpenMoney, oferind acces la informații esențiale și facilitând monitorizarea achizițiilor publice locale și sectoriale. Modernizarea include module precum "Pașaportul Localității", "Integritatea Persoanei Publice" și "Distribuirea Subvențiilor Agricole", oferind transparență și acces la date despre subvențiile agricole.



# Banca Națională a Moldovei a finalizat cu succes proiectul Twinning, finanțat de Uniunea Europeană

Proiectul Twinning „Consolidarea supravegherii, guvernantei corporative și gestionării riscurilor în sectorul financiar”, lansat la 18 octombrie 2021 și realizat de Banca Națională a Moldovei (BNM) cu asistența Uniunii Europene, a ajuns la final.

Crearea unei noi strategii de politică macroprudențială, alinierea cu Directivele UE a reglementărilor în domeniul asigurărilor și creditării nebancale, ajustarea reglementărilor de monitorizare a infrastructurii pieței financiare și pregătirea dosarului de aderare a Republicii Moldova la Zona Unică de Plăți în Euro SEPA sunt printre cele mai importante realizări ale proiectului.



Acestea au fost prezentate marți, 19 martie 2024, în cadrul unui eveniment public desfășurat la Chișinău.

În deschiderea conferinței, guvernatoarea BNM, Anca Dragu, a menționat că datorită asistenței europene, banca centrală de la Chișinău a avansat simțitor în alinierea instrumentelor de supraveghere a pieței financiare la normele și standardele europene:

*„Am oferit rezultate tangibile participanților pieței și am reușit să pregătim dosarul de aderare la SEPA, trimis recent Consiliului European al Plăților. Este timpul să mergem mai departe. Ne propunem să obținem în acest an o evaluare pozitivă a echivalenței legislației bancare cu cea europeană conform metodologiei Autorității Bancare*

*Europene, astfel încât atractivitatea sectorului bancar din Moldova pentru investitorii din UE să crească”,*

**a subliniat guvernatoarea BNM.**



  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Proiectul a fost implementat timp de doi ani și șase luni, cu sprijinul consorțiului format din Banca Națională a României, Banca Olandei, Banca Lituaniei, Autoritatea de Supraveghere Financiară și Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor din România. Un alt beneficiar al proiectului a fost Comisia Națională a Pieței Financiare din Republica Moldova.

Proiectul a avut ca obiectiv general sprijinirea Republicii Moldova în implementarea unor reforme legate de Acordul de asociere dintre UE și Moldova/Acordul privind Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA) și Agenda de Asociere, iar ca obiectiv specific, consolidarea supravegherii, guvernantei corporative și gestionarea riscurilor în sectorul financiar.

Pe parcursul celor 30 luni de proiect au fost implementate un număr de 139 misiuni de asistență tehnică ale experților pe termen scurt, inclusiv sesiuni de training derulate pe parcursul a aproximativ 1000 de zile de lucru și 15 vizite de studiu în România și Lituania.

**Astfel, la finalizarea proiectului cele mai importante rezultate sunt:**

- » Elaborarea și aprobarea unei noi strategii de politică macroprudențială;
- » Elaborarea cadrului privind modelul de testare macroprudențială la stres;

» Îmbunătățirea calității Raportului de Stabilitate Financiară al Băncii Naționale a Moldovei;

» Elaborarea cadrului primar și a celui secundar privind asigurările și reasigurările și a celui privind asigurările de răspundere civilă auto, în conformitate cu Directivele UE privind Solvabilitate II și MPTL;

» Elaborarea reglementărilor necesare supravegherii sectorului organizațiilor de creditare nebancaară (OCN);

» Instruirea personalului BNM responsabil de supravegherea OCN;

» Elaborarea și aprobarea reglementărilor BNM privind activitatea de monitorizare a infrastructurilor pieței financiare și a plăților inclusiv amendarea a patru legi pentru alinierea la cele mai bune practici internaționale și la acquis-ul UE;

» Instruirea personalului BNM responsabil de activitatea de monitorizare a infrastructurii pieței financiare și a sistemelor de plăți;

» Pregătirea dosarului de aderare a Republicii Moldova la Zona Unică de Plăți în Euro care a fost înaintat spre evaluare către Comitetul European de Plăți la data de 30 ianuarie 2024.

# Uniunea Europeană și UNFPA au oferit 3.000 de tablete electronice Biroului Național de Statistică din Moldova

Uniunea Europeană și Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) a oferit, în februarie 2024, Biroului Național de Statistică (BNS) un lot de echipament digital, ce include 3 mii de tablete electronice și accesorii aferente, în valoare de circa 800 mii de euro. Tehnica digitală este oferită pentru desfășurarea Recensământului Populației și Locuințelor (RPL), care va avea loc în perioada 8 aprilie - 7 iulie 2024.

Directorul general al Biroului Național de Statistică, Oleg Cara și-a exprimat recunoștința pentru această donație generoasă, subliniind impactul pozitiv pe care îl va avea asupra procesului de recensământ.

*„Grație echipamentului donat se va asigura calitatea datelor colectate, pentru prima dată, în format electronic, se va reduce considerabil durata interviului, perioada de prelucrare a datelor ceea ce va permite și diseminarea mult mai rapidă a datelor de recensământ. De asemenea, tabletele nu numai că vor spori acuratețea datelor, dar vor contribui și la o abordare mai sustenabilă din punct de vedere ecologic, eliminând nevoia de formulare pe suport de hârtie.”*



Tabletele vor fi dotate cu aplicații de colectare a datelor și vor permite recenzorilor să înregistreze informațiile în chestionarele electronice de recensământ. Echipamentul modern oferit se aliniază cu angajamentul UE și UNFPA de a sprijini Biroul Național de Statistică în desfășurarea unui recensământ

care să respecte standardele internaționale. Recensământul 2024 este finanțat din bugetul de stat al Republicii Moldova, anterior fiind deja procurate 1800 de tablete ce vor suplini stocul necesar pentru desfășurarea exercițiului statistic.

 UE-Moldova:  
Împreună mai puternici



Recensământul Populației și Locuințelor se desfășoară o dată la 10 ani, fiind cel mai important exercițiu statistic național care oferă tabloul demografic complet al țării. Datele colectate în urma recensământului vor oferi informații esențiale și de calitate pentru elaborarea politicilor publice, naționale și locale, necesare pentru dezvoltarea economică și socială a țării. Pentru aceasta, participarea activă la RPL a cetățenilor Republicii Moldova este de o importanță majoră.

Uniunea Europeană și UNFPA oferă BNS suport tehnic și financiar în cadrul proiectului „Sprijin pentru Biroul Național de Statistică în desfășurarea Recensământului populației și locuințelor din 2024” în perioada de pregătire și desfășurare a RPL.



# Reprezentanții Ministerului Justiției al Republicii Moldova au vizitat sediul Consiliului Europei de la Strasbourg

Timp de două zile, în perioada 31 ianuarie - 1 februarie 2024, 11 reprezentanți ai Ministerului Justiției al Republicii Moldova (MJ) au vizitat sediul Consiliului Europei (CoE) din Strasbourg.

Scopul vizitei a fost familiarizarea cu diferitele organe și servicii ale Consiliului Europei, modul acestora de funcționare și de a crește gradul de conștientizare al personalului Ministerului Justiției, implicat în elaborarea politicilor, legislației și în

procesele de raportare, cu privire la diversele instrumente ale Consiliului Europei. Un alt obiectiv al vizitei de studiu l-a constituit facilitarea schimburilor directe între angajații Ministerului Justiției și reprezentanții din diferite sectoare ale Consiliului Europei.

*Vizita a fost organizată în cadrul proiectului comun al Uniunii Europene și al Consiliului Europei „[Suport pentru reforma justiției în Republica Moldova](#)”.*



## Reprezentanți ai Consiliului Superior al Magistraturii și judecători au participat la un seminar despre libertatea de exprimare a judecătorilor

În perioada 12-13 februarie 2024, Consiliul Europei a organizat un seminar pe subiectul libertății de exprimare a judecătorilor, la care au participat 27 de reprezentanți ai Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), dar și judecători de la Curtea Supremă de Justiție și Curtea de Apel. Seminarul a fost moderat de doi consultanți internaționali ai Consiliului Europei: Philip Leach - profesor

de drept în domeniul drepturilor omului la Universitatea Middlesex din Londra, și Đuro Sessa - judecător, fost președinte al Curții Supreme a Croației și președinte al Asociației Internaționale a Judecătorilor.

*Seminarul a fost organizat în cadrul proiectului comun al Uniunii Europene și al Consiliului Europei „[Sprijin pentru reforma justiției în Republica Moldova](#)”.*





# Reprezentanții Curții Constituționale a Republicii Moldova au vizitat Curtea Constituțională și Curtea de Casație a Republicii Turcia

La 4 martie 2024, membrii grupului de lucru al Curții Constituționale a Republicii Moldova, care lucrează la dezvoltarea unei noi baze de date online pentru deciziile Curții Constituționale, au vizitat Curtea Constituțională (CC) și Curtea de Casație din Republica Turcia.

Vizita de studiu a fost organizată de Consiliul Europei în vederea sprijinirii dezvoltării și

implementării unei noi baze de date online a Curții Constituționale, având ca scop creșterea accesibilității publicului la deciziile acestora printr-un sistem mai modern, mai eficient și mai ușor de utilizat.

Vizita a fost organizată în cadrul proiectului comun al Uniunii Europene și al Consiliului Europei „Suport pentru reforma justiției în Republica Moldova”.



# Cea de-a 29-a aniversare a Curții Constituționale a fost marcată printr-un atelier de lucru despre condițiile de admisibilitate a sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate

Cu ocazia marcării a 29 de ani de la fondarea Curții Constituționale a Republicii Moldova, Consiliul European a sprijinit organizarea unui atelier de lucru referitor la criteriile de admisibilitate a sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate. La eveniment au participat 24 de judecători din cadrul Judecătoria Chișinău.

Atelierul de lucru a fost moderat de judecători și membri ai Secretariatului Curții

Constituționale. Discuțiile s-au axat pe subiectul admisibilității sesizărilor formulate în temeiul excepției de neconstituționalitate, dar și pe problemele cu care se confruntă, în acest sens, judecătorii instanțelor de primul nivel.

*Evenimentul a fost organizat în cadrul proiectului comun al Uniunii Europene și al Consiliului European „Suport pentru reforma justiției în Republica Moldova”.*



# Îmbunătățirea raportării anuale privind performanța instanțelor judecătorești și optimizarea politicilor de resurse umane ale sistemului judiciar din Republica Moldova

Grupurile de lucru pentru implementarea uniformă a raportării anuale privind performanța instanțelor judecătorești și optimizarea politicilor de resurse umane ale sistemului judiciar din Republica Moldova s-au reunit în ședință pe 4 și 6 martie 2024.

În cadrul primului grup de lucru a fost discutată situația actuală și propunerile pentru uniformizarea practicilor de raportare anuală privind performanța instanțelor. Principalele provocări în domeniul resurselor umane ale sistemului judecătoresc și posibilele modalități de îmbunătățire a situației au constituit subiectul discuțiilor în cadrul celui de-al doilea grup de lucru.

În ședințele grupurilor de lucru a fost reiterată importanța platformei [SIA JUSTAT](#) ca instrument de sistematizare și analiză a datelor privind activitatea de evaluarea a performanțelor judiciare și gestiunea resurselor umane.

*Activitatea a fost organizată în cadrul Proiectului „Sprijin pentru modernizarea în continuare a managementului instanțelor judecătorești în Republica Moldova”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Consiliul Europei și implementat de Consiliul Europei în cadrul programului comun Parteneriat pentru Buna Guvernare (2023-2027).*





# Angajații Poliției și-au îmbunătățit cunoștințele privind colectarea datelor legate de infracțiunile motivate de prejudecată în Republica Moldova

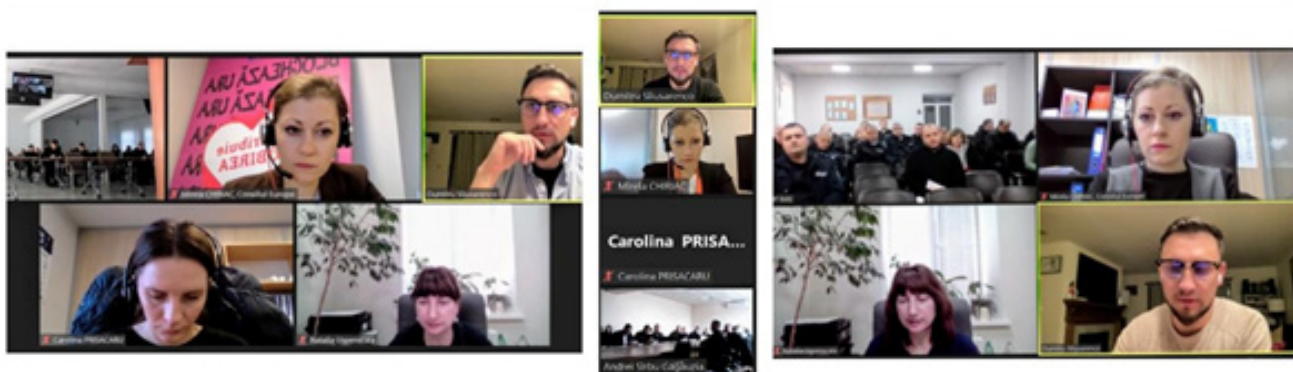
Pe parcursul lunii februarie 2024, Consiliul Europei a organizat trei sesiuni de informare online privind infracțiunile motivate de prejudecată pentru 82 de operatori de baze de date ai Poliției Republicii Moldova. Acestea au avut ca scop prezentarea și discutarea celor mai recente evoluții și practici în colectarea dezagregată a datelor. Prelucrarea eficientă a datelor raportate Poliției în presupusele cazuri de infracțiuni motivate de prejudecată reprezintă un element important în furnizarea de

răspunsuri sistemice la fenomenul discriminării și infracțiunilor motivate de prejudecată.

Evenimentul face parte din programul comun al Uniunii Europene și Consiliului Europei „[Parteneriat pentru Buna Guvernare](#)”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Consiliul Europei și implementat de Consiliul Europei, în cadrul proiectului „[Combaterea discriminării, discursului de ură și a crimelor motivate de prejudecată în Republica Moldova](#)”.

## Colectarea datelor dezagregate cu privire la motivele de prejudecată

Sesiuni pentru operatorii bazei de date  
din cadrul Inspectoratului General al Poliției



## Misiunea de Parteneriat a UE în Moldova organizează un curs specializat în limba engleză pentru reprezentanții Ministerului Afacerilor Interne

20 de participanți, care fac parte din departamentele relevante ale Ministerului Afacerilor Interne, beneficiază de un curs de limbă specializat „Engleză pentru gestionarea crizelor”, oferit de Misiunea de Parteneriat a Uniunii Europene în Moldova (MPUE). Cursul a început în martie 2024 și va dura 26 de săptămâni. Pe parcursul cursului, participanții își vor îmbunătăți abilitățile lingvistice profesionale, de ascultare și vorbire.

Datorită competențelor tehnice îmbunătățite în limba engleză, participanții pot conlucra mai bine cu partenerii internaționali ai

Republicii Moldova în situații de criză și amenințări transfrontaliere sau globale și pot participa mai bine la activități internaționale, printre care consolidarea capacităților, precum și la schimburile de experiență și acțiunile de cooperare.

Cursul, solicitat de conducerea Ministerului Afacerilor Interne, a fost organizat în cadrul proiectului MPUE Moldova „Consolidarea rezilienței instituționale a structurilor de gestionare a crizelor din Republica Moldova pentru a combate amenințările hibride și de altă natură”, și este desfășurat de centrul de formare QUO VADIS din Chișinău.



# Misiunea de Parteneriat a UE în Moldova predă echipamente IT omologilor guvernamentali din Republica Moldova

În luna martie 2024, MPUE Moldova a predat echipamente IT mai multor instituții guvernamentale din Republica Moldova, printre care Ministerul Afacerilor Interne, Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării (StratCom Centre) și Președinția Republicii Moldova.

Donația de echipamente IT contribuie la abordarea nevoilor exprimate de omologii din Republica Moldova. Donațiile au drept scop creșterea nivelului de interoperabilitate al omologilor, precum și sporirea rezilienței acestora prin asigurarea unei infrastructuri electronice mai puțin vulnerabile.

Donația echipamentelor face parte din sprijinul acordat de MPUE Moldova pentru consolidarea rezilienței sectorului de securitate din Moldova în domeniul



gestionării crizelor și al amenințărilor hibride, inclusiv securitatea informatică și contracararea manipulării și interferenței informațiilor străine.



  UE-Moldova:  
Împună mai puternici



# Un nou Înalt Consilier UE în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și al recuperării și administrării bunurilor infracționale își începe misiunea în Moldova

Un nou consilier la nivel înalt al UE, în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și al recuperării și administrării bunurilor infracționale, și-a început misiunea în Moldova pe 10 ianuarie. Zydrunas Bartkus, originar din Lituania, se alătură Misiunii UE pentru a oferi consiliere în materie de politici Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale.

Domnul Bartkus are o experiență de peste 24 de ani în sector, deținând anterior funcții de conducere la nivel superior în instituțiile relevante lituaniene, inclusiv cea de director al Serviciului de Investigații Speciale din Lituania, în perioada 2018 – 2023. Are o experiență internațională, în calitate de Lider de proiect în proiecte Twinning în Azerbaidjan și Republica Moldova.

Cu noul Consilier, Misiunea are un număr total de 14 experți, în domeniile Anticorupție, Dezvoltarea Sectorului Agroalimentar, Coordonarea reformelor, Afaceri de securitate internă, Coordonare strategică și Afaceri europene, Mediu și tranziție ecologică, Reforma administrației publice locale, Educație și cercetare, Energie, Politică vamală și fiscală, Justiție și procuratură, Managementul finanțelor publice, Servicii financiare. Misiunea actuală a început în ianuarie 2023 și va dura până în ianuarie 2025.

Detalii despre fiecare dintre consilierii de nivel înalt pot fi găsite la <https://www.eu-advisers.md/ro/category/mission-2023-2025/eu-high-level-advisers/>.



# A 11-a întâlnire regulată a Rețelei Donatorilor Anticorupție a avut loc în ianuarie, cu suportul UE

Cea de-a 11-a întâlnire regulată a Rețelei Donatorilor Anticorupție a avut loc la 26 ianuarie, organizată cu sprijinul Misiunii Înaltilor Consilieri UE. În cadrul întâlnirii, reprezentanții comunității donatorilor au prezentat activitățile și proiectele planificate și în derulare în domeniul anticorupție și au făcut schimb de opinii cu privire la reformele cheie aflate în derulare în domeniul anticorupție.

Un alt subiect a fost prezentarea noului consilier la nivel înalt al UE pentru combaterea spălării banilor și recuperarea și gestionarea bunurilor infracționale; precum și lansarea ideii „Anticorruption Cafe” în calitate de platformă informală de

discuții, pentru ca partenerii de dezvoltare și instituțiile beneficiare să se întâlnească în mod regulat și să facă schimb de opinii cu privire la subiectele anticorupție.

Rețeaua Donatorilor Anticorupție este o rețea informală de parteneri de dezvoltare care implementează proiecte și activități în sectorul anticorupție. A fost înființată la inițiativa Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova în septembrie 2022. Rețeaua își propune să ofere o platformă de comunicare pentru toți donatorii activi în domeniul anticorupție pentru interacțiunea regulată, identificarea sinergiilor și coordonarea eforturi, pentru a evita suprapunerea.



  UE-Moldova:  
Împună mai puternici

# Ședință regulată de coordonare între Înalții Consilieri UE, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova și reprezentanții Delegației UE

Pe 6 februarie a avut loc ședința regulată de coordonare între Înalții Consilieri UE, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova și reprezentanții Delegației UE, cu scopul de a face un bilanț al evoluțiilor din sectoarele de activitate ale Consilierilor.

Subiectele abordate în cadrul întâlnirii s-au concentrat pe progresul și principalele provocări în fiecare dintre domeniile de activitate ale experților – anticorupție, combaterea spălării banilor și recuperarea și managementul activelor, dezvoltarea sectorului agro-alimentar, educație, energie, justiție și urmărire penală, servicii financiare, managementul finanțelor publice, administrație publică locală, politică vamală

și fiscală, mediu, afaceri de securitate internă, coordonare strategică și afaceri europene, coordonarea reformelor.

Întâlnirile regulate de coordonare între conducerea EUD și echipa de consilieri au loc lunar, oferind platforma pentru actualizări cuprinzătoare cu privire la progresele realizate în fiecare sector, coordonarea acțiunilor prioritare și asigurarea sinergiilor între sectoarele de activitate ale consilierilor.

Misiunea Înalților Consilieri UE este o echipă de experți din statele membre ale UE, care oferă consiliere în materie de politici instituțiilor publice din Republica Moldova, proiectul fiind finanțat de Uniunea Europeană.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici



# Grupul de Lucru pe Arme, condus de către EUBAM, actualizează tabloul situațional și coordonează măsurile preventive împotriva traficului de arme de foc

EUBAM, împreună Europol, Frontex, Eurojust, OSCE, EMPACT și reprezentanți ai agențiilor de aplicare a legii din Ucraina, Republica Moldova, Polonia și România, s-au reunit recent, la 30 ianuarie, într-o întâlnire operațională crucială a Grupului de Lucru pe Arme.

Întâlnirea a întrunit experți din instituțiile UE/internaționale și agențiile regionale de aplicare a legii pentru a se aprofunda în tabloul situațional național al traficului de arme de foc de-a lungul frontierei externe estice a UE. Principalele momente ale reuniunii au inclus discuții aprofundate privind tabloul situațional, cele mai recente cazuri semnificative, tendințele și provocările în detectarea armelor ilegale la frontieră și în afara limitelor ei.

Recunoscând eficacitatea măsurilor legale și preventive implementate de către țările

participante împotriva comerțului ilicit cu arme, muniții și substanțe explozive, participanții au subliniat necesitatea manifestării unei vigilențe continue. Având în vedere războiul care se desfășoară în Ucraina, au fost exprimate preocupări cu privire la potențialul grupurilor infracționale de a exploata situația, ceea ce face imperativă anticiparea și contracararea creșterii accesului ilegal la arme și a contrabandei transfrontaliere.

S-a ajuns la un consens în rândul tuturor participanților privind necesitatea intensificării activităților de control de-a lungul frontierei moldo-ucrainene. Grupul a subliniat importanța consolidării cooperării inter-instituționale și internaționale, în special în domeniul schimbului de informații atât operative, cât și pe cazuri, precum și de acțiuni preventive de colaborare.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici

# EUBAM ghidează eforturile de combatere a criminalității transfrontaliere în regiunea Dunării de Jos

EUBAM a reunit experți din Moldova, Ucraina și România pentru a aborda problema stringentă a combaterii criminalității transfrontaliere. Întâlnirea a oferit o imagine esențială asupra dinamicii în evoluție a activităților infracționale din regiunea Dunării de Jos, care cuprinde granițele Ucrainei, Republicii Moldova și României.

Participanții au scos în evidență faptul reorientării rutelor utilizate de către contrabandiști și de criminalitatea organizată internațională, care a rezultat într-o diversificare a activităților infracționale. În special, contrabanda cu țigări, mărfuri contrafăcute, droguri, arme, muniții, echipamente industriale și electronice, s-a manifestat ca o provocare semnificativă cu care se confruntă autoritățile vamale din regiune.

Experții au ajuns la un consens cu privire la faptul că o cooperare mai strânsă și în timp

util de rând cu schimbul de informații în timp real între birourile vamale de frontieră sunt esențiale în vederea prevenirii și combaterii eficiente a fraudelor vamale și contrabandei.

Subliniind importanța schimbului de informații operative și împărtășirea cazurilor concrete, participanții au accentuat necesitatea unui schimb operațional și rapid de informații care să permită verificarea rapidă a operațiunilor comerciale ilegale și a activităților frauduloase.

În lumina acestor discuții, reprezentanții României, Ucrainei și Republicii Moldova au recunoscut necesitatea imperativă de a intensifica schimbul de informații la nivel regional. Mai mult ca atât, părțile au convenit să coordoneze acțiuni comune de combatere a criminalității transfrontaliere, promovând și intensificând în primul rând cooperarea regională și internațională în acest domeniu critic.



   UE-Moldova:  
Împreună mai puternici



# EUBAM și Comisia Europeană pledează pentru avansarea inițiativelor de control comun la frontieră

Pe 14 martie, EUBAM a facilitat o discuție între Comisia Europeană cu serviciile vamale și de frontieră din Moldova și Ucraina referitor la activitățile în regiune de control comun la frontieră din viitorul apropiat.

Întâlnirea s-a desfășurat în punctul comun de trecere a frontierei (PCTF) Palanca (RM) - Maiaki-Udobnoe (UA) în legătură cu vizita în Republica Moldova și Ucraina a Departamentului pentru mobilitate și transporturi (DG MOVE) al Comisiei Europene. Devenind operațional pe partea moldovenească încă de la finele anului 2017, acest PCTF reprezintă un exemplu de succes în implementarea principiilor de management integrat al frontierei, exemplificând colaborarea eficientă între autoritățile vamale și de frontieră ale Republicii Moldova și Ucraina pentru a asigura traversarea eficientă și sigură la frontieră a călătorilor și a comerțului.

Discuțiile au inclus stadiul lucrărilor de renovare finanțate de către Comisia Europeană în punctul de trecere a frontierei Reni (UA) - Giurgiulești (RM), unde va fi implementată o inițiativă similară de control comun pe teritoriul ucrainean. Punctul de trecere este situat pe traseul Reni (UA) - Giurgiulești (RM) - Galați (RO) în regiunea Dunării de jos în cadrul Coridoarelor de Solidaritate UE-Ucraina spre UE și în afara ei.

Slawomir Pichor, Șeful EUBAM, a accentuat importanța stimulării practicilor de succes de control comun la frontieră pentru a spori colaborarea și în alte puncte de trecere a frontierei între Moldova și Ucraina. Acesta are ca scop optimizarea procedurilor și infrastructurii pentru a asigura o capacitate și un trafic marfar mai mare de-a lungul coridorului de transport.



  UE-Moldova:

Împreună mai puternici



## Echipament avansat pentru Serviciul Vamal care va permite gestionarea eficientă a fluxului de mărfuri și persoane, oferit de Uniunea Europeană

La 14 martie 2024, în Chișinău, Serviciul Vamal al Republicii Moldova a primit de la Uniunea Europeană o gamă largă de echipamente și servicii IT menite să susțină eforturile tot mai mari de gestionare eficientă a circulației transfrontaliere de mărfuri și persoane în și din țară, asigurând în același timp demnitatea și bunăstarea migranților. Acest sprijin a fost oferit în cadrul a două proiecte finanțate de Uniunea Europeană: "EU-IOM Sprijinirea protecției, tranzitului, întoarcerii voluntare și informate și a reintegrării cetățenilor din Parteneriatul Estic și a resortisanților țărilor terțe

afecțați de conflictul din Ucraina", și "EU 4 Border Security", ambele implementate de Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) în Moldova.

Echipamentele și serviciile donate includ modernizarea sistemului informațional central al Serviciului Vamal. De asemenea, au fost instalate camere de supraveghere video și software-ul aferent, pentru a asigura funcționalitatea televiziunii cu circuit închis și a recunoașterii automate a plăcuțelor de înmatriculare în noul sistem informațional Frontiera.



Totodată, cu sprijinul financiar al Uniunii Europene, Serviciul Vamal a fost dotat cu zece autoturisme pentru a asigura o reacție operativă și mobilă în situații de urgență. De asemenea, au fost furnizate camere de supraveghere, servere și echipamente IT, ecrane LED exterioare modulare pentru punctul de trecere a frontierei Sculeni, recent renovat.

Ceremonia de predare-primire a avut loc la sediul Serviciului Vamal, în prezența dlui Igor Talmazan, directorul Serviciului Vamal al Republicii Moldova, a dlui Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, și a dlui Lars Johan Lönnback, șeful misiunii OIM Moldova.

  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici

# Promovarea guvernării colaborative: lecții învățate din EU4Accountability

Colaborarea dintre administrațiile publice locale (APL) și organizațiile societății civile (OSC) reprezintă o piatră de temelie pentru promovarea responsabilității sociale, a transparenței și a dezvoltării locale în Moldova.

Din activitățile implementate de OSC în colaborarea cu APL, susținute de EU4Accountability cu finanțare din partea Uniunii Europene, s-au evidențiat o serie de subiecte cheie de impact pentru societate privind bugetarea participativă, consolidarea capacităților, dezvoltarea politicilor și implicarea civică și multe altele.

Astfel, din cele 59 de proiecte, bugetarea participativă a fost implementată cu succes în 51 de comunități, permițând cetățenilor să

se implice activ în procesele decizionale. În plus, OSC-urile au participat activ la audieri publice, amplificând vocile comunității și militând pentru procese decizionale transparente. OSC-urile au efectuat sondaje pentru a identifica problemele stringente ale comunității, ceea ce a contribuit la intervenții politice eficiente.

OSC-urile au jucat un rol esențial în consolidarea capacităților reprezentanților administrației publice locale, oferind formare și sprijin esențial. OSC au furnizat echipamente de radiodifuziune către APL pentru o mai mare monitorizare și transparență. În plus, OSC au organizat vizite de studiu pentru consolidarea capacităților și schimbul de cunoștințe.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici

Mai multe OSC-uri au instalat panouri informative în municipalități pentru a facilita diseminarea de informații cruciale pentru public. Totodată, OSC au organizat jocuri de simulare a alegerilor pentru a implica și educa tinerii, promovând o cultură a participării civice. De asemenea, acestea au dezvoltat sau actualizat site-uri web pentru a promova transparența și accesibilitatea, asigurând accesul cetățenilor la informații relevante.

Mai multe asociații și-au dezvoltat sau actualizat strategiile de responsabilizare a cetățenilor în elaborarea politicilor. În plus, OSC au participat la ședințele Consiliului Local pentru Participare/Forumuri ale Societății Civile, susținând interesele comunității. Buletinele informative elaborate și distribuite de OSC au informat populația cu privire la deciziile consiliului local, la evoluțiile în curs și la noutățile din comunitate.

Sinergia dintre OSC și autoritățile publice locale a demonstrat un impact pozitiv tangibil asupra promovării transparenței și implicării cetățenilor. Această colaborare nu numai că a sporit încrederea între părțile interesate, dar a și stimulat societatea civilă în direcția progresului comunității. În special, s-a înregistrat o creștere semnificativă

a implicării cetățenilor în procesele decizionale, facilitată de îmbunătățirea tehnicilor de participare. În consecință, încrederea cetățenilor în autorități a crescut, ceea ce a dus la o mai mare responsabilitate în procesul decizional. În plus, a fost încurajată participarea activă a tuturor membrilor comunității la procesele politice, facilitată de crearea unei platforme de interacțiune directă între comunitate și APL. S-a reușit gestionarea eficientă a fondurilor publice a fost realizată prin punerea în aplicare a mecanismelor de bugetare participativă, asigurând transparența și responsabilitatea în alocarea resurselor. Aceste eforturi de colaborare semnifică o tendință promițătoare către o guvernare mai incluzivă și mai responsabilă în Moldova.

Proiectul "EU4Accountability", se derulează în perioada 2022-2024, este finanțat de Uniunea Europeană, este implementat de un consorțiu format din trei organizații: Asociația Europeană pentru Democrație Locală, Parteneriatul European pentru Democrație și People in Need Moldova, se extinde în 10 raioane (Cahul, Comrat, Cimișlia, Fălești, Florești, Glodeni, Râșcani, Strășeni, Ștefan Vodă, Telenești) și prevede un buget total de 1,6 milioane de euro.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici



# Curs de instruire privind costul proiectelor de investiții publice

În perioada 27-29 februarie 2024, echipa Proiectului UE „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în identificarea și pregătirea proiectelor aferente implementării Acordului de Asociere” (proiectul PPF) a organizat cursul de instruire „Calculul costurilor proiectelor de investiții publice” pentru participanții din cadrul Ministerului Finanțelor, Curții de Conturi, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Ministerului Sănătății. Cursul a avut ca obiectiv prezentarea unei abordări structurate privind costurile proiectelor de

investiții capitale, pentru a spori capacitatea de evaluare a propunerilor de investiții pentru planificarea în bugetul de investiții capitale.

Acest curs a conținut 6 module care au inclus diverse subiecte importante privind Clasificarea costurilor, termeni și concepte, Costurile marginale și de absorbție, Costul standard, Analiza variabilității, Costuri relevante pentru adoptarea deciziilor și Costul proiectelor de investiții. Cursul a fost predat de experții Proiectului PPF Irina Grigoryan și Eugenia Busmachiu.



# Sesiune de instruire cu grupul de lucru al Ministerului Finanțelor privind noua procedură de evaluare a proiectelor de investiții capitale publice

Pe 22 martie 2024, la solicitarea Direcției investiții publice a Ministerului Finanțelor (MF), echipa proiectului UE „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în identificarea și pregătirea proiectelor aferente implementării Acordului de Asociere” (proiectul PPF) a desfășurat o sesiune de instruire pentru direcțiile MF care fac parte din noul grup de lucru pentru evaluarea

proiectelor de investiții capitale publice în vederea implementării Regulamentului 684/2022.

Grupul de lucru al MF este format din Direcția investiții publice (secretariat), Direcția generală politici și sinteză bugetară, Direcția generală datoria sectorului public și asistență externă și Direcția generală politici bugetare sectoriale.



Sesiunea a fost organizată de Viorel Pană și Angela Dvornic, șeful și adjunctul Direcției investiții publice, la care au participat toți șefii direcțiilor membri ai grupului de lucru: Natalia Sclearuc (Sinteză bugetară), Elena Matveeva (Datoria publică) și Vasile Botica (Politici bugetare sectoriale), adjuncții acestora și alți funcționari. La ședință a participat și Lilia Taban, care până recent a activat în Direcția investiții publice și a participat la procesul de reformă încă de la etapa incipientă. Prezența participanților semnifică angajamentul Ministerului Finanțelor de a implementa efectiv Regulamentul 684/2022.

Experții proiectului PPF care au livrat sesiunea de instruire au fost Gnel Sedrakyan, Konstantinos Kyriakopoulos,

Leonidas Crisciunas, Roman Ivanov, Yiannis Hadziyiannakis și Eugenia Busmachiu. Experții au prezentat informații detaliate privind criteriile de evaluare a proiectelor de investiții capitale publice, metodologia de atribuire a punctajului și modulul IT de evaluare a proiectelor, conceput pentru a automatiza atât procesul de depunere a propunerilor de proiecte de investiții capitale publice de către autoritățile publice centrale, cât și procesul de evaluare al acestora.

Implementarea cu succes a noii proceduri de evaluare a proiectelor de investiții capitale publice urmează să se finalizeze cu crearea portofoliului de proiecte, în conformitate cu prevederile Regulamentului 684/2022.

# Atelier introductiv privind noua procedură de evaluare a proiectelor de investiții capitale publice

Pe 13 și 14 februarie 2024, proiectul Uniunii Europene „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în identificarea și pregătirea proiectelor aferente implementării Acordului de Asociere” (Proiectul PPF), în colaborare cu Ministerul Finanțelor, a organizat un atelier introductiv privind noua procedură de evaluare a proiectelor de investiții capitale publice (Regulamentul 684/ septembrie 2022).

Reprezentanții a cincizeci de autorități publice centrale au fost informați cu privire la noul cadru de reglementare privind managementul investițiilor capitale publice și au fost familiarizați cu fluxul de lucru necesar pentru a operaționaliza noua procedură de evaluare a proiectelor de investiții. De asemenea, au fost prezentate caracteristicile modulului informațional, conectat la internet, pentru a facilita

depunerea proiectelor de către autoritățile publice centrale și examinarea acestora de către grupul de lucru specializat al Ministerului Finanțelor.

Secretarul de stat al Ministerului Finanțelor, Ion Gumene, a deschis evenimentul subliniind importanța aplicării noii proceduri de evaluare a proiectelor de investiții capitale publice de către toate autoritățile publice centrale, ceea ce va contribui la crearea unui singur portofoliu de proiecte. Se preconizează ca noul sistem să soluționeze problema subutilizării cronice a bugetului de capital din ultimii ani.

În cadrul sesiunii de deschidere, Josip Juric, managerul de program din partea Delegației UE în Republica Moldova, a menționat importanța utilizării eficiente a asistenței UE acordate Moldovei pentru diverse proiecte de infrastructură.



Atelierul de lucru marchează primul pas dintr-o inițiativă mai amplă care vizează consolidarea capacității autorităților publice centrale de a elabora și depune proiecte de investiții capitale publice în conformitate cu Regulamentul 684/septembrie 2022. Echipa proiectului PPF va oferi suport periodic prin instruire personalizate, asistență la locul

de muncă pentru pregătirea și evaluarea proiectelor de investiții și utilizarea modulului informațional.

Atelierul a fost prezentat de Lilia Taban, șef-adjunct al Direcției investiții, Ministerul Finanțelor, și de membrii echipei proiectului PPF: Gnel Sedrakyan, expert investiții publice, și Leonidas Crisciunas, expert IT.



## Funcționari ai Ministerului Justiției și ai Consiliului Superior al Magistraturii și-au consolidat aptitudinile de comunicare

Consiliul Europei a organizat o instruire pe aspecte de comunicare pentru 12 funcționari ai Ministerului Justiției și 20 de reprezentanți ai Consiliului Superior al Magistraturii. Instruirea a cuprins atât aspecte teoretice, cât și exerciții practice.

În cadrul instruirii, participanții au analizat elementele contextuale de comunicare instituțională, și-au îmbunătățit abilitățile de formulare a mesajelor instituționale și de interacțiune cu presa.

*Instruirea a fost organizată în cadrul proiectului comun al Uniunii Europene-Consiliului Europei „[Suport pentru reforma justiției în Republica Moldova](#)”.*



# Discuții privind îmbunătățirea mecanismului de confiscare civilă în Republica Moldova

Consiliul Europei a organizat pe 26 martie 2024, la Chișinău, o masă rotundă cu tematica „Consolidarea confiscării civile”, la

care au participat reprezentanți ai guvernului, experți juridici, membri ai societății civile și parteneri internaționali.



Evenimentul a subliniat importanța consolidării mecanismelor de confiscare civilă ca instrument esențial în lupta împotriva corupției și a spălării banilor și pentru asigurarea recuperării activelor ilegale. A constituit o platformă excelentă de discuții referitoare la provocările, soluțiile și cele mai bune practici din domeniu. Participanții au făcut schimb de opinii privind perspectivele de dezvoltare și îmbunătățire a cadrului legislativ, asigurându-se că acesta este eficient, echitabil și conform standardelor europene și internaționale. Evenimentul a fost organizat în cadrul exercițiului de revizuire a proiectului de lege privind confiscarea civilă din Republica Moldova și de formulare a recomandărilor de îmbunătățire.

Masa Rotundă marchează un pas important în fortificarea statului de drept în Republica Moldova și în asigurarea unui cadru legal robust pentru recuperarea bunurilor infracționale în cadrul acestuia fiind analizate direcții clare pentru viitoarele eforturi legislative și încurajată intensificarea colaborării între toți actorii implicați.

*Masa rotundă este parte a programului comun al Uniunii Europene și Consiliului Europei „Parteneriat pentru Buna Guvernare”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Consiliul Europei și implementat de Consiliul Europei în cadrul proiectului „Consolidarea regimului de combatere a spălării banilor și de recuperare a activelor în Republica Moldova”.*

# Mecanisme de reutilizare socială a bunurilor confiscate discutate cu autoritățile naționale din Republica Moldova

Implementarea mecanismelor de reutilizarea socială a bunurilor ilegale indisponibilizate discutată de Consiliul Europei și autoritățile naționale în Republica Moldova.

Reprezentanți ai guvernului, experți juridici naționali și internaționali, membrii ai societății civile și parteneri de dezvoltare s-au întrunit în data de 27 Martie pentru a pune în discuție îmbunătățirea sistemului de recuperare a activelor confiscate, marcând un pas important în lupta împotriva crimei organizate și corupției în Republica Moldova. Evenimentul, axat pe optimizarea proceselor de identificare, urmărire, confiscare și administrare a activelor obținute ilegal, vine într-un moment critic, subliniind angajamentul autorităților de a demonta fundamentul economic al rețelelor criminale.

Pe parcursul discuțiilor, experții internaționali au subliniat și au pus în discuție necesitatea introducerii unor proceduri de confiscare civilă mai largi, care să faciliteze nu doar o creștere în volumul activelor recuperate, dar și eficientizarea justiției și compensarea victimelor infracțiunilor. S-a evidențiat necesitatea unui cadru robust care să

permită managementul optim al acestor active, punerea lor în slujba bunăstării sociale și compensarea directă a celor afectați de crime, o schimbare menită să valorifice aceste active într-un mod benefic pentru societate în ansamblu.

A fost pusă în discuție oportunitatea stabilirii unui Fond de Confiscare și a unei Comisii Independente a Fondului de Confiscare, văzute drept pași esențiali către o transparență și responsabilitate sporită. Aceste schimbări nu doar ar consolida încrederea publică în eforturile guvernului de a lupta împotriva corupției, dar și ar asigura că Republica Moldova implementează mecanisme de reutilizare a bunurilor ilegale indisponibilizate în conformitate cu standardele internaționale și bunele practici existente în acest domeniu.

Masa rotundă este parte a programului comun al Uniunii Europene și Consiliului Europei „Parteneriat pentru Buna Guvernare”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Consiliul Europei și implementat de Consiliul Europei în cadrul proiectului „Consolidarea regimului de combatere a spălării banilor și de recuperare a activelor în Republica Moldova”.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici



# Peste 150 de specialiști din domeniile fiscal și vamal, familiarizați cu cele mai recente evoluții din sector, în cadrul unui atelier la scară largă organizat cu sprijinul UE

La 29 martie, Misiunea Înaltilor Consilieri UE în parteneriat cu revista „Monitorul Fiscal FISC.md”, Ministerul Finanțelor și Serviciul Fiscal de Stat au organizat un atelier de amploare dedicat știrilor fiscale și vamale în contextul alinierii legislația națională la directivele UE.

Evenimentul a reunit conducerea de vârf a Ministerului Finanțelor, Serviciului Fiscal de Stat, Serviciului Vamal, precum și reprezentanți ai mediului de afaceri, asociații profesionale de contabilitate și audit, reprezentanți ai sistemului bancar și alți experți în domeniu.

În deschiderea primului panel de discuții, ministrul Finanțelor Petru Rotaru a vorbit despre eforturile Ministerului de a implementa schimbări și inovații în domeniile vamal și fiscal, pentru a le alinia la directivele Uniunii Europene, evidențiind astfel angajamentul instituțional față de armonizarea legislației naționale cu acquis-ul UE. „În prezent, se pune accentul pe elaborarea proiectului de lege privind politica fiscală și vamală pentru anul 2025, iar propunerile primite de la toate părțile interesate au o importanță majoră, ținând cont de impactul acestei legi asupra economiei naționale și asupra sectorul privat”, a remarcat ministrul Finanțelor.



Rodica Musteața-Staci, Director al revistei Monitorul Fiscal FISC.md a subliniat importanța unui cadru legislativ coerent și ușor de aplicat, care să contribuie la conformarea voluntară a contribuabililor, la optimizarea costurilor de administrare fiscală, îmbunătățirea interacțiunii cu publicul, având astfel un impact pozitiv asupra calculării corecte și achitării în mod corespunzător a obligațiilor fiscale către bugetul de stat.

Înaltul Consilier UE pentru politica vamală și fiscală, Rosario De Blasio a salutat cooperarea eficientă dintre Ministerul Finanțelor, autoritățile vamale și fiscale, care a rezultat într-un număr mare de acte juridice, standardizate și aliniate la legislația UE, precum și o comunicare permanentă cu asociațiile de afaceri și publicul larg.

„Procesul de integrare în Uniunea Europeană necesită consecvență și o abordare graduală. Moldova se poate pregăti deja pentru aderarea la UE prin implementarea pas cu pas a cerințelor prevăzute în Capitolul 16 din Aquis-ul UE – Impozitare și Capitolul 29 – Uniunea Vamală, care vor aduce beneficii reciproce părților care negociază – Uniunea Europeană și Republica Moldova.”

În cadrul a trei paneluri de discuții, participanții au abordat mai multe subiecte importante privind implementarea directivelor UE privind TVA și accize, aspecte cheie legate de funcționalitatea conceptului prețurilor de transfer, avantajele noului Cod Vamal din perspectiva operațiunilor de import-export, soluții digitale ca instrument pentru eficiența afacerii, precum și raportarea conturilor financiare în contextul schimbului automat de informații despre conturile financiare.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici



## ECONOMIE ȘI DEZVOLTAREA AFACERII

### Uniunea Europeană și PNUD îmbunătățesc infrastructura pentru a atrage mai multe investiții în regiunile Cahul și Ungheni

Uniunea Europeană oferă 1,5 milioane de euro pentru crearea și modernizarea infrastructurii pentru a atrage investiții în regiunile Cahul și Ungheni. La Sculeni va fi înființat un centru tehnologic pentru inovare și producție, un hub industrial va fi renovat la Ungheni. La Cahul va fi construită o piață agroalimentară regională, iar centrul local de dezvoltare a afacerilor din satul

Crihana Veche va beneficia, de asemenea, de lucrări de amenajare și de îmbunătățire a accesului rutier.

Fiecare dintre cele patru inițiative va beneficia de suport financiar oferit de UE, cuprins între 200.000 și 550.000 de euro, prin intermediul programului „EU4Moldova: Regiuni-cheie”, implementat de PNUD și UNICEF.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici



Inițiativele au fost selectate printr-o competiție deschisă și urmăresc să contribuie la mobilizarea de noi investiții, sprijinirea start-up-urilor, crearea de locuri de muncă și promovarea tehnologiilor inovatoare prin atragerea de afaceri competitive la nivel local. Aceasta depinde de existența unei infrastructuri publice viabile precum accesul la sistemele de alimentare cu apă, canalizare, electricitate, gaze naturale, rețele rutiere etc.

*„Această inițiativă își propune să susțină dezvoltarea economică și să creeze noi locuri de muncă în Crihana Veche. Sperăm ca acest centru de afaceri să găzduiască afaceri și startup-uri mai competitive, lansate în special de femei antreprenoare, tineri”*

**a declarat Igor Miclaus, primarul localității Crihana Veche.**

*„Centrul Tehnologic pentru Inovare și Producere pe care îl vom înființa va fi specializat în producția de microelectronice exclusiv pe bază de surse regenerabile de energie.*

*Așadar, punem Sculeni pe harta comunităților cu potențial de creștere. Sperăm, cât mai mulți localnici să obțină locuri de muncă în acest nou Centru și de asemenea muncitori cu înaltă calificare vor face naveta la Sculeni, care va avea doar câștiguri de luat”*

**a declarat Olga Oncea, Directoarea Administrativă a companiei care își propune să creeze Centrul.**

Programul „EU4Moldova: Regiuni-cheie” (2019-2024) susține dezvoltarea social-economică inteligentă, incluzivă și durabilă în regiunile Cahul și Ungheni, pentru a asigura cetățenilor o calitate mai bună a vieții. Programul are un buget total de 23 de milioane de euro, este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF).

Mai multe detalii despre activitățile Programului în regiunile Cahul și Ungheni găsiți pe [www.eu4cahul.md](http://www.eu4cahul.md) și [www.eu4ungheni.md](http://www.eu4ungheni.md)



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici

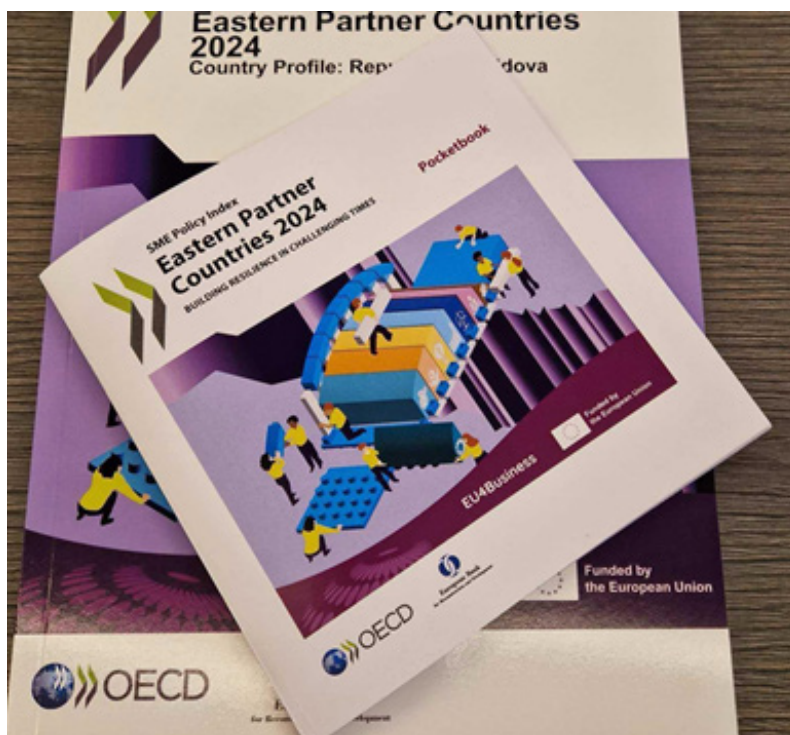
# Noua ediție a Indicelui Politicilor pentru IMM-uri 2024 în Moldova, elaborată cu sprijinul UE

Pe 12 martie 2024, OCDE a prezentat la Chișinău noua ediție a Indicelui Politicilor IMM-urilor.

Viceprim-ministrul Alaiba a ținut un discurs de deschidere, urmat de o prezentare realizată de către OCDE a rezultatelor obținute de Republica Moldova și de o discuție de grup.



Moldova a înregistrat progrese semnificative de la ediția precedentă a Indicelui politicilor IMM-urilor, obținând un scor peste media țărilor Parteneriatului Estic (PaE) în nouă dimensiuni din douăsprezece, obținând și cea mai bună performanță printre omologii săi în domeniul economiei ecologice. Începând cu 2020, politicile Moldovei privind IMM-urile s-a îmbunătățit în unsprezece dimensiuni ale Indicelui politicilor pentru IMM-uri. S-au obținut progrese în special în domeniul competențelor IMM-urilor, al mediului operațional și al internaționalizării IMM-urilor. Evaluarea relevă unele regrese în materie de achiziții publice.



Moldova și-a consolidat cadrul **instituțional și de reglementare pentru politicile IMM-urilor**, prin elaborarea *Foii de parcurs privind reducerea poverii de reglementare pentru IMM-uri*, prin reorganizarea Agenției pentru IMM-uri ca ODA și prin adoptarea Programului național pentru

promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității.

**Formarea antreprenorială** a devenit un element fundamental al documentelor de planificare strategică din Moldova, prin eforturi de aliniere la competențele-cheie

  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici

europene și prin adoptarea unui cadru normativ-juridic pentru învățarea non-formală.

Fondul de garantare a creditelor și Programul de stimulare a investițiilor „373” sunt instrumente importante pentru facilitarea **accesului IMM-urilor la finanțare**. Alte îmbunătățiri se referă la extinderea surselor și acoperirea informațiilor privind creditele, precum și la oferta largă de opțiuni de microfinanțare, în prezent supravegheate de Banca Națională.

Politicile de îmbunătățire a **accesului IMM-urilor la piețe** au fost afectate de tergiversările reformei achizițiilor publice. În ceea ce privește standardele și reglementările tehnice, Republica Moldova a obținut progrese semnificative în ceea ce privește alinierea cadrului său cu OMC și UE, mai ales cu Acordul OTC-OMC. Noile programe de internaționalizare a IMM-urilor contribuie astfel la progresele obținute în domeniul promovării exporturilor și al comerțului electronic.

În ceea ce privește **susținerea întreprinderilor și promovarea inovării**, progresele în domeniul afacerilor au fost determinate de existența unor practici de monitorizare mai bune, de accesul la o Rețea de Incubatoare de Afaceri și de posibilitatea IMM-urilor de a obține servicii de consultanță de la o rețea largă de furnizori externi. Republica Moldova și-a actualizat, de asemenea, stimulentele financiare și de reglementare pentru a accelera ecologizarea IMM-urilor.

Nu în ultimul rând, în ceea ce privește **economia digitală pentru IMM-uri**, Republica Moldova a depus eforturi considerabile pentru a grăbi procesul de transformare digitală, iar Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării are un rol principal. În conformitate cu aceste schimbări instituționale, noua Strategie de Transformare Digitală pentru anii 2023-2030 ar trebui să fie pusă în aplicare și să delimiteze clar rolurile și mecanismele de coordonare între părțile interesate.





# Digitalizarea sistemului de educație și formare profesională, obiectiv pentru Echipa Europa

În cadrul programului EU4Moldova: Comunități Locale, Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA), cu sprijinul Fundației Europene pentru Formare (ETF), a organizat evenimentul dedicat subiectului

privind digitalizare sistemului Învățământ Profesional Tehnic (ÎPT) care, de asemenea, a servit drept o platformă de discuții între instituțiile implicate în acest proces.



Evenimentul a reunit principalii actori ai dezvoltării sistemului ÎPT: Centrele de Excelență, comunitatea donatorilor care sprijină consolidarea sistemului ÎPT în Moldova, industria TIC și reprezentanții Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova, care au lansat discuții constructive privind importanța accelerării digitalizării sistemului ÎPT, având la bază rezultatele unei cercetări aprofundate efectuate de către ETF. Documentul relevă principalele constatări pe acest domeniu și include o serie de recomandări adaptate atât la nivel național, cât și la nivel instituțional,

bazate pe rezultatele unui sondaj amplu care acoperă toate cele 88 de instituții ÎPT din Moldova, fiind completat de o serie de interviuri cu actorii implicați activ la realizarea acestui deziderat.

Învățământul Profesional Tehnic din Republica Moldova (ÎPT) se va alinia la sistemul de management educațional digital. Cu sprijinul financiar al Uniunii Europene și al Austriei, în cadrul programului EU4Moldova: Comunități Locale, Sistemul Informațional de Management al Educației (SIME) va fi modernizat și extins cu două module dedicate sistemului ÎPT: Registrul electronic și Agenda electronică.

Sistemul SIME este un instrument de gestionare a informațiilor despre volumul de muncă al elevilor și al profesorilor, care furnizează date pentru sistemul național de educație. Datele colectate ar putea sta la baza punerii în aplicare a politicilor educaționale, a procesului decizional și a monitorizării situației mediului școlar.

În acest context, sistemul extins va permite Ministerului Educației și Cercetării din Republica Moldova să ia decizii strategice privind dezvoltarea sistemului de educație și formare profesională.

Modernizarea SIME se realizează în cadrul activităților programului "EU4Moldova : Comunități Locale", finanțat de Uniunea Europeană și de guvernele Germaniei, Austriei și Poloniei. Activitatea este implementată cu gestionarea Agenției Austriece pentru Dezvoltare.



# Procedura de validare automată a declarațiilor vamale la export lansată cu suportul UE

La data de 23 februarie, Serviciul Vamal împreună cu Misiunea Înaltilor Consilieri ai Uniunii Europene au lansat oficial „Procedura de validare automată a declarațiilor vamale la export” în cadrul unui eveniment de prezentare organizat pentru mediul de afaceri, cu participarea conducerii de vârf a Serviciului Vamal și a reprezentanților Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova.

În deschiderea evenimentului, Directorul Serviciului Vamal Igor Talmazan, a mulțumit Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova pentru suportul constant, acordat

în procesul de aliniere și implementare a legislației UE, subliniind că eforturile Serviciului Vamal sunt canalizate spre informarea în mod corespunzător a mediului de afaceri și a societății, cu privire la beneficiile și inovațiile noii legislații vamale, ce are ca scop reducerea birocrăției, procese moderne și servicii digitizate. Una dintre simplificările oferite mediului de afaceri este procedura de validare automată a declarațiilor vamale la export, instrument care vizează promovarea exporturilor și extinderea pieței de desfacere pentru mărfurile autohtone.



Înaltul Consilier UE pentru politică vamală și fiscală, Rosario De Blasio a salutat lansarea procedurii de validare automată, menționând că, pe lângă faptul că este o inovație importantă introdusă odată cu noul Cod Vamal, procedura de validare automată marchează și o schimbare pozitivă în relațiile dintre autoritatea vamală și mediul de afaceri.

*„Această procedură va oferi beneficii tangibile agenților economici și va spori eficiența mecanismului de analiză a riscurilor utilizat de vamă. În plus, va consolida încrederea reciprocă între Serviciul Vamal și mediul de afaceri, contribuind la dezvoltarea comerțului legitim și în același timp, facilitând activitatea de afaceri”,*

**a spus oficialul.**

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici



În cadrul evenimentului, specialiștii Serviciului Vamal au prezentat funcționalitățile IT ale sistemului de validare automată, dar și aspectele practice ale procedurii vamale. Agenții economici ce desfășoară operațiuni de export, care au participat la procesul de testare a procedurii de validare automată, și-au împărtășit impresiile și recenziile pozitive asupra acestui nou instrument de facilitare.

Începând cu data de 23 februarie, procedura poate fi utilizată de către toți agenții economici care efectuează exportul mărfurilor autohtone, ceea ce presupune că declarațiile vamale selectate pe culoarul

verde de control vamal vor fi validate automat de către sistemul informațional „ASYCUDA World” fără intervenția directă a funcționarului vamal, în decurs de 15 minute din momentul recepționării acestora.

Validarea automată a declarațiilor vamale la export face parte din procesul amplu de modernizare a procedurilor vamale, prin alinierea acestora la standardele europene de control vamal, pentru a optimiza timpii și costurile de vămuire, a facilita exporturile, a reduce interacțiunea fizică cu funcționarii vamali și a minimiza riscurile de fraudă, prin digitalizarea proceselor vamale.



# EU4Business: mobilitatea cu ușile deschise facilitează afacerile transfrontaliere

EU4Business: Connecting Companies, proiect gestionat de Eurochambres și finanțat de UE în cadrul inițiativei EU4Business, are trei obiective principale. În primul rând, vizează stimularea creșterii economice durabile în țările Parteneriatului Estic, creând mai multe locuri de muncă și îmbunătățind standardele de viață. În al doilea rând, ajută organizațiile de suport pentru afaceri (BSO, Business Support Organisations) din Parteneriatul Estic să asiste mai bine întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) locale în procesul de

internaționalizare și în accesarea de noi piețe. Proiectul sprijină așadar IMM-urile în comerțul exterior, în special cu țările din UE.

Între 18 și 22 martie, proiectul EU4Business: Connecting Companies a organizat Mobilitatea cu ușile deschise pentru Organizațiile de Suport pentru Afaceri (BSO). Această vizită de studiu de o săptămână la Bruxelles a fost concepută exclusiv pentru a oferi BSO-urilor din regiunea Parteneriatului Estic o mai bună înțelegere a peisajului de advocacy din inima Uniunii Europene.



Delegația de 28 de participanți a inclus reprezentanți din fiecare dintre camerele naționale din Parteneriatul Estic: Armenia, Azerbaidjan, Georgia, Republica Moldova și Ucraina. Printre aceștia s-au numărat cinci delegați din Republica Moldova, inclusiv organizații de prestigiu precum Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, Rețeaua de Transfer Tehnologic Moldovean, ANTRIM și Technovator

*"Sunt profund recunoscătoare pentru oportunitatea de a-mi îmbunătăți abilitățile de avocatură prin workshop-urile facilitate și networking-ul. Cunoștințele dobândite îmi vor consolida capacitatea de a pleda eficient pentru inițiative importante."*

**Elena Stepanov, Director Executiv la ANTRIM.**



Împreună mai puternici

Vizita de studiu a permis participanților să aprofundeze procesele de luare a deciziilor ale instituțiilor europene și să elaboreze strategii pentru a le influența în mod eficient. Un moment important în timpul vizitei a fost o sesiune de o zi de instruire în policy & advocacy, condusă de echipa Eurochambres, în colaborare cu reprezentanți din DG Near și delegați ai Eurochambres din Cehia și Spania. Această sesiune imersivă a adus în lumină prioritățile Politicii UE, cu accent deosebit pe Piața Unică a UE, dosarul Economic și Pachetul Verde al UE.

*"Training-ul, concentrat pe chestiuni de politică, a fost o experiență de neprețuit pentru creșterea personală și profesională. Pe parcursul programului, am dobândit o înțelegere cuprinzătoare a politicilor de afaceri ale UE și a implicațiilor acestora, mulțumită sesiunilor pline de înțelepciune și discuțiilor captivante. Aș dori să-mi exprim aprecierea față de toți organizatorii, facilitatorii și vorbitorii care au contribuit la transformarea acestui program într-un succes răsunător. Devotamentul dumneavoastră în promovarea excelenței în afaceri și în dezvoltarea de conexiuni semnificative este cu adevărat lăudabil."*

**Sandra Dolghii, Manager de Politici și Advocacy la Asociația Europeană a Afacerilor.**

Dezbaterea deschisă și sesiunile de brainstorming care au urmat au permis participanților să facă schimb de idei și să fie inspirați pentru noi servicii de pus la dispoziția membrilor lor.

*"Această mobilitate a fost extrem de valoroasă pentru mine și pentru Technovator în general. Am stabilit conexiuni excelente și am învățat bune practici, am adunat inspirație pentru dezvoltarea serviciilor noastre și am schimbat perspective cu mulți oameni buni."*

*Toată experiența acumulată va fi maximizată în contextul nostru local și regional. Chapeau bas pentru întreaga echipă de organizare! Sunteți uimitori!"*

**Irina Tizu, Manager de Proiect la Technovator.**

Participanții au avut, de asemenea, șansa să se alăture Conferinței "Extinderea UE: perspectiva afacerilor" organizată de Eurochambres pe 20 martie. În timpul evenimentului, Ben Butters, CEO al Eurochambres, a prezentat rezultatele a două anchete cuprinzătoare privind perspectiva afacerilor asupra extinderii UE. Aceste anchete evidențiază rolul vital al sectorului privat în extinderea UE și subliniază necesitatea unei abordări colaborative. Participanții au obținut perspectiva asupra importanței informațiilor la timp despre procesul de aderare și acquis-ul UE, esențiale pentru companiile din țările candidate să se adapteze eficient.

În plus, vizita a inclus o întâlnire cu Andrius Kubilius, Membru al Parlamentului European pentru Partidul Popular European, urmată de o vizită la Parlamentului European.

Evenimentul de matchmaking la întâlniri rapide a oferit delegației o platformă valoroasă pentru extinderea rețelelor lor și a oferit oportunități pentru colaborări viitoare.

*"Acest eveniment organizat de echipa EU4BCC a fost un eveniment care a unit bucuria experienței și oportunitățile de networking cu posibilitățile interactive de a întâlni oameni noi și profesioniști. Am aflat sfaturi și informații utile cu privire la advocacy și sperăm să implementăm aceste bune practici aici, în țara noastră. Credem că este posibil cu eforturi comune, atitudine pozitivă și abordare proactivă."*

**Vitalie Moraru, Președintele Rețelei de Transfer Tehnologic Moldovean.**



Au fost organizate vizite la Organizațiile de Suport pentru Afaceri cu sediul în Bruxelles, inclusiv la Camera de Comerț și Industrie din Bruxelles. Aceste vizite au oferit detalii inestimabile și au facilitat oportunități pentru colaborări și parteneriate viitoare între UE și regiunile Parteneriatului Estic.

Proiectul EU4Business Connecting Companies va organiza trei vizite suplimentare de studiu între luna mai și septembrie. BSO-urile și IMM-urile din Moldova sunt invitate cu căldură să participe la aceste inițiative. Pentru mai multe detalii și înregistrare, vă rugăm să vizitați site-ul proiectului: <https://connectingcompanies.eu/>.



  UE-Moldova:  
Împună mai puternici

# Atelierul EU4Digital contribuie la alinierea reglementărilor privind roaming-ul între Moldova și UE

Viitoarele modificări ale reglementărilor privind roaming-ul din Republica Moldova au fost subiectul unui atelier de lucru desfășurat la Chișinău în perioada 19-20 februarie 2024. Experții Programului EU4Digital privind normele în domeniul telecomunicațiilor s-au întâlnit cu reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, ai agenției naționale de reglementare

ANCRETI și ai furnizorilor locali de servicii de telecomunicații. Scopul evenimentului a fost de a sprijini continuarea progreselor în armonizarea cadrului legislativ al Republicii Moldova în domeniul comunicațiilor electronice cu standardele UE și cu „acquis-ul” – ansamblul de drepturi și obligații comune care constituie corpul legislației UE.



În ceea ce privește progresele înregistrate de Moldova în sectorul telecomunicațiilor, expertul în domeniul reglementărilor privind roaming, Ioanna Choudalaki, a declarat că apropierea Moldovei de acquis-ul UE în materie de roaming are o mare importanță, deoarece nu numai că sprijină afacerile, ci și aduce oamenii mai aproape unii de alții.

Pe măsură ce Moldova se îndreaptă spre aderarea la UE, reglementările sale în domeniul telecomunicațiilor vor trebui să reflecte normele stipulate în cadrul de reglementare al UE în materie de roaming, pornind de la orientările privind roaming-ul cu amănuntul și cu ridicata specificate de [Organismul autorităților europene de](#)

[reglementare în domeniul comunicațiilor electronice](#) (OAREC). În viitorul apropiat, experții EU4Digital vor sprijini Moldova în elaborarea unei legislații care să reflecte nu numai normele internaționale privind roaming-ul, ci și reglementările privind comunicațiile electronice, așa cum sunt stabilite de [Codul european al comunicațiilor electronice](#) (EECC).

Aflați mai multe despre [lansarea activităților de armonizare a legislației în domeniul telecomunicațiilor ale EU4Digital](#), vizitați conținutul nostru web „[Explicații](#)” și vizionați videoclipul nostru scurt „[Acestea sunt normele în domeniul telecomunicațiilor](#)”, disponibil în „[Biblioteca](#)” noastră.

## Mediu de lucru mai incluziv pentru femei și bărbați

Peste 25 de reprezentanți ai Inspectoratului de Stat al Muncii (ISM), ai Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova și ai Confederației Naționale a Patronatelor din Moldova au participat la trainingul „Identificarea discriminării pe bază de gen la locul de muncă”. Scopul său este de a îmbunătăți cunoștințele și abilitățile în prevenirea și identificarea discriminării în bază de gen la locul de muncă.

La ceremonia de deschidere a evenimentului au fost prezenți reprezentanți ai instituțiilor statului angajați să creeze o piață a muncii corectă, care să ofere șanse egale pentru toți angajații.

Această acțiune face parte dintr-o serie de activități de formare instituțională a inspectorilor de muncă desfășurate în cadrul proiectului „Suportul UE pentru o piață a muncii mai incluzivă în Republica Moldova”, implementat de Organizația Internațională a Muncii (ILO) cu sprijin financiar din partea Uniunii Europene.



*„Vreau să menționez că, pe parcursul drumului său spre integrarea în Uniunea Europeană, Republica Moldova și-a asumat angajamente multiple, inclusiv combaterea muncii nedeclarate, a muncii copiilor, a exploatării prin muncă, precum și a altor aspecte precum asigurarea egalității de șanse, egalitatea de gen la locul de muncă, și nu numai. Uniunea Europeană finanțează*

*diverse proiecte care vizează promovarea egalității de șanse și egalității de gen. Consider că, în contextul actual, trebuie să ne unim forțele pentru a conștientiza această problemă și a promova bunele practici ale Uniunii Europene la nivel local”,*

***a declarat Aurica Butnari, reprezentant al Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova.***

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici



Scopul instruirii a fost de a dezvolta noi practici și de a oferi noi instrumente inspectorilor de muncă pentru a completa sprijinul necesar în cazurile de discriminare bazată pe gen la locul de muncă. Importanța acestei activități a fost subliniată și de Coordonatorul Național al Organizației Internaționale a Muncii în Republica Moldova, Ala Lipciu:

*„Egalitatea de gen și non-discriminarea sunt principii fundamentale, care stau la baza activității Organizației Internaționale a Muncii încă de la înființare. Aceste principii sunt, de asemenea, componente integrale ale Programului de Muncă Decentă pentru Republica Moldova (2021-2024) al ILO, care își propune să îmbunătățească accesul la un loc de muncă decent și productiv pentru femei și bărbați, drepturi mai bune la locul de muncă, sisteme de protecție socială mai puternice și dialog social consolidat.*”

*Din păcate, stereotipurile de gen, legate de rolul femeilor în societatea noastră, continuă să prevaleze în Republica Moldova, dar și în afara ei. Înțelegerea complexității acestui fenomen pe piața muncii ajută la identificarea și prevenirea acestuia.”*

În timpul instruirii, participanții au abordat subiecte precum înțelegerea modului în care stereotipurile afectează deciziile, înțelegerea diferenței dintre discriminarea directă și indirectă, modul de identificare a discriminării salariale, discriminarea în promovare sau avansare, precum și instrumente utile pentru inspectorii de muncă pentru a efectua vizite de inspecție, a evalua, identifica și analiza practicile discriminatorii bazate pe gen care pot apărea în companiile pe care le auditează.

Trainingul s-a desfășurat în perioada 20-22 februarie.



# Echipa Europa pentru comunități locale mai puternice în Republica Moldova

În parteneriat cu Cancelaria de Stat a Republicii Moldovei, conferința „Comunități Locale – Împreună Mai Puternici” a marcat cea de-a doua întâlnire anuală în cadrul programului EU4Moldova: Comunități Locale, servind drept o platformă esențială pentru schimbul de bune practici din implementarea programului și încurajarea dialogului între parteneri.

Lansat în 2021 drept o inițiativă a Echipei Europa, programul „EU4Moldova: Comunități Locale”, susținut de Uniunea Europeană și Guvernele Germaniei, Austriei și Poloniei, își

propune să îmbunătățească calitatea vieții populației din Republica Moldova, cu accent deosebit pe raioanele Edineț, Strășeni și Leova.

Printre obiectivele strategice se regăsesc îmbunătățirea furnizării serviciilor publice, îmbunătățirea accesului la infrastructură, crearea de oportunități de afaceri și locuri de muncă și promovarea dezvoltării locale în gestiunea comunităților, consolidând, astfel, reziliența pe termen lung a acestor comunități.



Conferința „Comunități Locale – Împreună Mai Puternici” a reunit peste o sută de parteneri, printre care reprezentanți ai guvernului, parteneri de dezvoltare, autorități publice locale, reprezentanți ai societății civile și ai sectorului privat.

**În discursul său, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, Jānis Mažeiks, a menționat:**

„De la începutul programului în 2021, s-au format multe parteneriate și s-au implementat activități concrete în comun cu diferiți parteneri guvernamentali, de

la nivel național la nivel local, grupuri de acțiune locală, inițiative de afaceri și cetățeni activi. „Localizarea dezvoltării” urmărește schimbarea sistemelor sectorului public pentru a fi mai incluzive, echitabile și adaptabile, pentru a obține rezultate de dezvoltare la nivel fundamental. Sperăm că aceasta va oferi, de asemenea, oportunitatea de a uni forțele spre calea Moldovei de dezvoltare incluzivă și integrare în familia europeană.”

 UE-Moldova:

Împreună mai puternici

**Andrei Strah, Secretar general adjunct al Guvernului, a declarat:**

*„Cu toții ne dorim o viață mai bună pentru cetățenii Republicii Moldova. Tocmai din acest motiv, considerăm că administrația publică centrală și administrația publică locală, trebuie să lucreze împreună, pentru a reuși să îndreptăm așteptările cetățenilor, să creștem calitatea vieții în Republica Moldova și să construim, împreună, Moldova Europeană.”*

Conferința a inclus un panel de discuție interactiv și mai multe grupuri de lucru moderate, cu vorbitori internaționali și locali, încurajând participarea activă și schimbul de cunoștințe. Subiectele cheie au inclus îmbunătățirea accesului la serviciile publice, îmbunătățirea gradului de compatibilitate cu afacerile în comunitățile locale și prioritizarea investițiilor pentru a obține o calitate mai bună a vieții pentru rezidenți.

Conferința s-a încheiat cu formularea unor recomandări aplicabile din partea grupurilor de lucru, subliniind importanța eforturilor de colaborare pentru accelerarea dezvoltării locale și promovarea bunăstării comunităților din Republica Moldova.

Programul „EU4Moldova: Comunități Locale” rămâne dedicat misiunii sale de a spori reziliența și bunăstarea comunităților din Republica Moldova, cu accent pe dezvoltarea durabilă și creșterea incluzivă.

Acest eveniment a fost organizat în cadrul programului „EU4Moldova: Comunități Locale”, finanțat de Uniunea Europeană, Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Cooperarea Austriacă pentru Dezvoltare (ADC) și Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone – Asistența Poloniei; și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA) și Solidarity Fund PL (SFPL) în Moldova.





# La Bălți a fost deschis un Centru de Informare și Consultanță în Afaceri ODA, cu suportul financiar al Uniunii Europene

Pe 31 ianuarie, cu suportul financiar al Uniunii Europene și al Ministerului Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare, la Bălți a fost inaugurat un Centru de Consultanță în Afaceri ODA pentru antreprenorii din regiune. Centrul a fost deschis de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării împreună cu Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA).

Centrul de Informare și Consultanță în Afaceri ODA are drept obiectiv dezvoltarea capitalului uman prin promovarea competențelor și culturii antreprenoriale, prin acordarea serviciilor de informare și consultanță în afaceri privind programele de grant accesibile întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri). Unul dintre obiectivele pe termen lung ale centrului este și contribuția la crearea de locuri de muncă în regiunile Republicii Moldova.

*„Suntem încrezători că Centrul lansat, gestionat de ODA, va contribui la transformarea Moldovei într-un mediu mai prielnic pentru noi companii, pentru investiții în afaceri, generarea de noi locuri de muncă și derularea de activități economice”,*

**a declarat Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova.**

Oficiul Organizației pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA) în municipiul Bălți a devenit operațional grație asistenței financiare oferită de Uniunea Europeană și Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), prin intermediul programului „EU4Moldova: Comunități Locale”.

Centrul se află pe strada Decebal 13. Acesta va fi deschis de luni până vineri între orele 8:30 – 17:30. Află mai multe despre acesta la: <https://tinyurl.com/ycxj6xst>.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici

# Dezvoltarea și consolidarea capacităților Grupurilor de Acțiune Locală din țară

La începutul anului 2024, au fost lansate cursurile de instruire în cadrul Programului de formare „Abilitarea instituțională a Asociațiilor GAL (Grup de Acțiune Locală) în implementarea Programului LEADER”, ca parte a Programului „EU4Moldova: Comunități Locale”.

Până la moment, au fost realizate mai multe instruirii pentru 51 de GAL-uri din țară. Primul curs a avut loc în perioada 24-26 ianuarie, cu genericul „Elaborarea și implementarea Planurilor Operaționale și Planurilor Operaționale de Scurtă Durată”. Scopul inițiativei este de a consolida

cunoștințele, de a dezvolta abilitățile și de a modela comportamentele angajaților Asociațiilor GAL, necesare pentru elaborarea și implementarea eficientă a Planurilor operaționale de scurtă durată, în vederea realizării obiectivelor și măsurilor trasate în Strategiile de Dezvoltare Locală. Al doilea curs - „Contabilitatea în Asociația GAL”, a fost desfășurat în perioada 14-16 februarie. În timpul cursului, cei 36 de participanți au învățat cum trebuie gestionate eficient aspectele financiar-contabile specifice Asociațiilor GAL.



*„Chiar dacă activăm de când s-au creat GAL-urile și cunoșteam multe despre elaborarea documentelor, în cadrul cursurilor respective am înțeles că mai sunt multe de învățat. Noi cunoșteam unii pași, însă foarte haotic. Acum, însă, avem o structură în GAL.”,*

**a menționat Mariana Ermurachi,**

Manager GAL Lunca Prutului de Jos, care a participat în cadrul cursului „Managementul documentelor și memoria instituțională în Asociația GAL”. Cursul a fost desfășurat în perioada 13-15 martie, atât în format fizic, cât și online, unde directorii și managerii GAL-urilor și-au dezvoltat competențele profesionale în gestionarea eficientă a documentelor și a memoriei instituționale.

Un alt curs realizat în format hibrid, a fost „Resurse umane și relații contractuale în cadrul GAL. Conflictele de interese și Managementul riscurilor”, unde, pe lângă temele menționate, participanții au discutat și despre procedurile de angajare a diferitor categorii de personal, managementul conflictelor de interese și altele.

Cursurile de formare au fost organizate de Rețeaua Națională LEADER în Moldova cu sprijinul programului „EU4Moldova: Comunități Locale”, finanțat de Uniunea

Europeană, Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Cooperarea Austriacă pentru Dezvoltare (ADC) și Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone - ajutor polonez; și implementat în comun de Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA) și Solidarity Fund PL (SFPL) în Moldova.

Conținutul acestui articol aparține autorilor și nu reflectă în mod necesar viziunea partenerilor menționați mai sus.



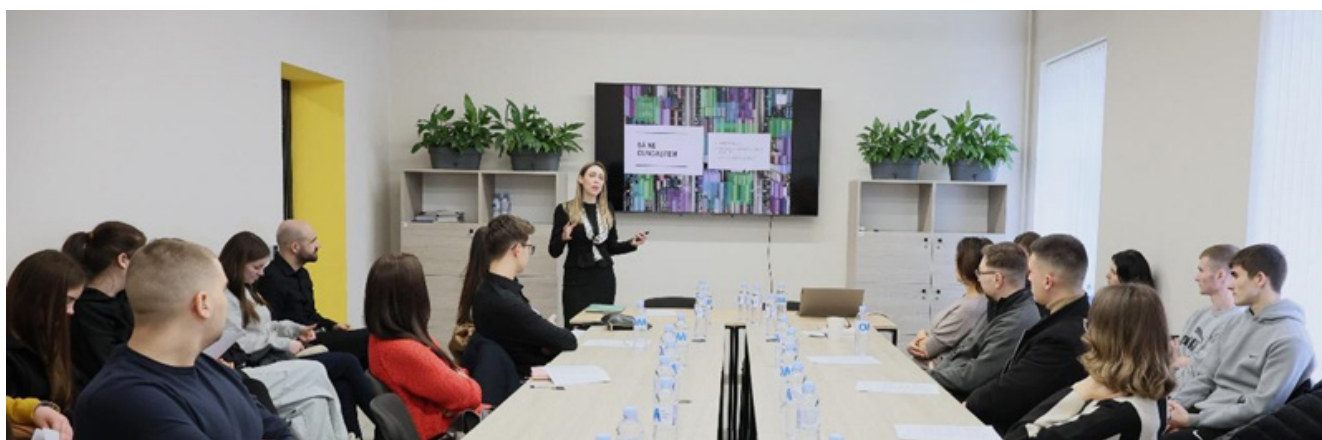


# Antreprenorii din Cahul au aflat cum să-și pregătească afacerile pentru export

Startup City Cahul a organizat la Inotek cea de-a șasea ediție a evenimentului Business Breakfast, la care au participat antreprenori și alte persoane interesate. Invitatul special al evenimentului a fost Sabina Crigan, Partener Gateway&Partners în Moldova și România. Este vorba despre o companie specializată în dezvoltarea internațională a exportatorilor locali. Misiunea acesteia este

de a da un impuls vânzărilor la export și de a furniza informații vitale privind situația piețelor.

Participanții au discutat despre pregătirea afacerilor și a produselor pentru export, precum și despre analiza piețelor din afara țării. Totodată, specialiștii le-au explicat antreprenorilor și alte detalii cu privire la cerințele pieței internaționale.



Oamenii de afaceri din Cahul afirmă că astfel de evenimente le oferă oportunitatea de a face schimb de idei, de experiență și de a învăța practici de succes de la profesioniștii din domeniu. În acest mod, antreprenorii pot întreprinde măsurile necesare pentru a-și crește vizibilitatea, pentru a-și dezvolta afacerile și pentru a identifica potențiali parteneri.

*„Datorită evenimentului de astăzi am aflat care sunt instrumentele și strategiile corecte pentru a putea extinde serviciile sau produsele noastre pe o piață din UE. Mulțumim Inotek pentru această oportunitate și conexiune cu astfel de persoane și companii”,*

**a spus Corneliu Susanu,  
tânăr antreprenor.**

Business Breakfast este un eveniment de networking pentru comunitatea de antreprenori din regiunea Cahul, organizat de Fundația Inotek și EU4Moldova: Startup City Cahul. Proiectul este implementat în perioada 2020-2024 de ATIC, cu asistența financiară a Uniunii Europene în parteneriat cu Suedia.

## Proiect unic în sudul țării - familia Rizov a creat o cramă digitală grație suportului UE

Istoria afacerii familiei Rizov din Taraclia își are începutul în anul 2008, când membrii acesteia au cumpărat mai multe terenuri și au început să cultive viță de vie. După mai bine de zece ani de muncă, familia a reușit să-și

dezvolte propria vinărie și se poate mândri cu vin de calitate înaltă, care corespunde tuturor standardelor internaționale. Fondatorul vinăriei este Serghei Rizov, în vârstă de 46 de ani.



*„Avem plantații proprii de viță de vie și cultivăm în mare parte soiuri pentru vinul roșu. În prezent, investim în vinificația modernă, dezvoltând propriul brand - Familna Vinarna RIZOV. De asemenea, suntem membri ai Asociației Micilor Producători de Vinuri și ai clusterului regional de vinificație din Cahul”,*

***afirmă vinificatorul.***

Pentru a-și dezvolta afacerea, anul trecut, antreprenorul a decis să aplice la programul Digital Impact, parte a proiectului EU4Moldova: Startup City Cahul. Astfel, după ce a trecut toate etapele programului, Serghei Rizov a obținut un grant datorită căruia a elaborat o cramă digitală, proiect unic în Republica Moldova.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

„Implementarea proiectului Digital Wine Cellar a necesitat o investiție totală de 690 de mii de lei. Unicitatea acestei crame digitale constă în posibilitatea de a efectua degustări, de a evalua și de a cumpăra vinuri folosind inclusiv aplicația mobilă și site-ul web. Cel mai important avantaj este posibilitatea de a stoca vinurile în crama, cu monitorizarea permanentă a condițiilor de depozitare: temperatură, umiditate sau lumină”,

**menționează antreprenorul.**

Potrivit lui Serghei, scopul creării acestei crame digitale este de a-și extinde baza de clienți, dar și de a dezvolta cultura consumului de vin în Republica Moldova.

„Această soluție tehnică permite iubitorilor de vinuri să cumpere vinurile imediat după ce acestea au fost fabricate, să le depoziteze corespunzător și să le consume la apogeul dezvoltării lor. Este un fel de investiție în vinuri de calitate înaltă cu potențial de dezvoltare”,

**a declarat vinificatorul.**



Antreprenorul spune că proiectele precum Startup City Cahul au un rol primordial în dezvoltarea regiunii de sud a țării.

Programul Digital Impact pentru Cahul este implementat de Startup Moldova în

perioada 2022-2024 și face parte din Proiectul EU4Moldova: Startup City Cahul, finanțat de Uniunea Europeană, Suedia și implementat de ATIC. Obiectivele programului sunt sprijinirea dezvoltării startup-urilor digitale și inovatoare din regiunea Cahul.

  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici



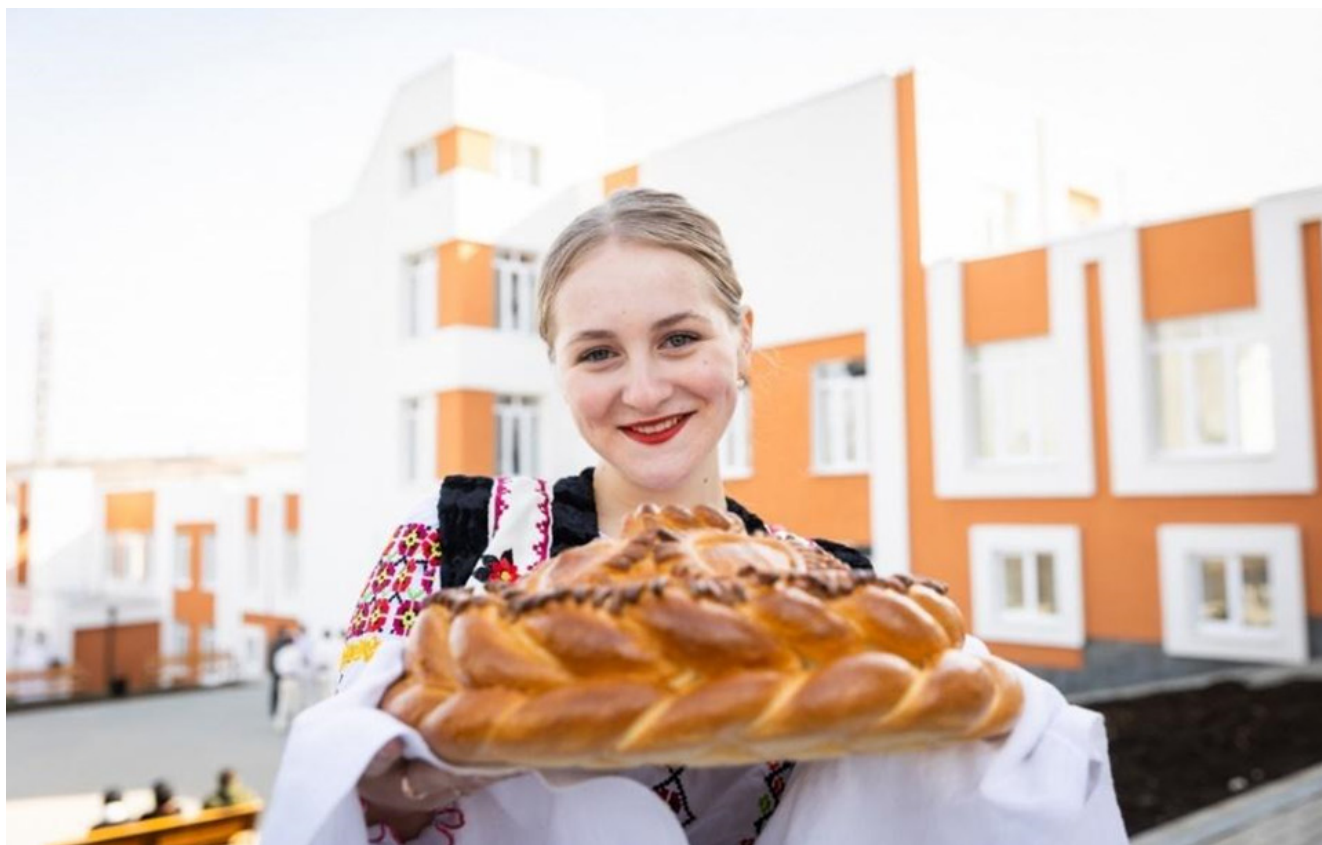


## REZILIENȚĂ ENERGETICĂ

### Condiții mai bune de studiu și de muncă pentru peste 600 de elevi și profesori de la Liceul Teoretic „Alexei Mateevici” din Șoldănești

Cei 574 de elevi ai Liceului Teoretic „Alexei Mateevici” din orașul Șoldănești beneficiază de un mediu mai confortabil de studii, iar 67 profesori și personal auxiliar - de condiții

mai bune de muncă, grație suportului oferit de Uniunea Europeană. Evenimentul de inaugurare a liceului renovat energetic a avut loc pe 27 februarie 2024.



  UE-Moldova:  
Împună mai puternici

*„Mulțumim pentru că ați creat un spațiu în care cunoștințele noastre se întâlnesc cu inspirația și creativitatea noastră prinde aripi. Așadar, mulțumim, nu doar pentru construcția pereților, ci pentru construcția viitorului nostru. Cu încredere și recunoștință, suntem mândri să ne numim elevii acestui liceu.”*

**a menționat Adriana Cebotari, elevă în clasa a XII-a, în discursul său adresat oaspeților de onoare.**

Proiectul de renovare a Liceului Teoretic din orașul Șoldănești este ultimul dintre cele opt proiecte în școli implementate cu fonduri europene. Datorită panourilor solare, izolării termice îmbunătățite, ferestrelor noi, sistemelor de încălzire și ventilație îmbunătățite, Liceul va consuma acum doar jumătate din energia folosită anterior.

Pentru mai multe detalii, accesați [comunicatul de presă](#) al Agenției de Dezvoltare Regională Centru.

Măsura investițională a fost finanțată de Uniunea Europeană și implementată de ADR Centru în cadrul proiectului „Construcția infrastructurii de aprovizionare cu apă și canalizare, precum și eficiența energetică a clădirilor publice”. Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de către Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ Moldova) în parteneriat cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIRD). Bugetul total al proiectului este de 39,8 milioane de euro.



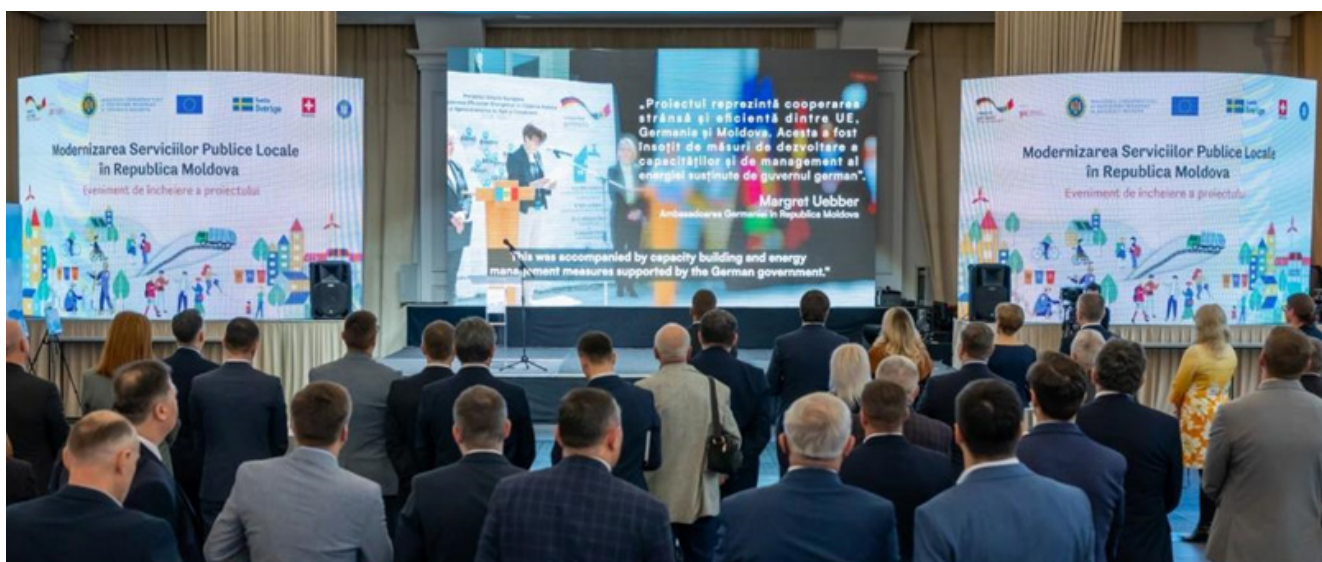
  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici



# Prezentarea rezultatelor unui proiect cu mai mulți donatori în domeniul dezvoltării regionale

Joi, 29 februarie 2024, a avut loc [evenimentul de încheiere](#) a proiectului „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova” (MSPL), implementat în perioada anilor 2009-2024 de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) în parteneriat cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale. Vă invităm să vizionați un [video](#) cu intervențiile și rezultatele acestuia.

Una dintre intervențiile importante ale MLPS a fost proiectul „Construcția infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare, precum și eficiența energetică în clădirile publice”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat în perioada 2018-2024. Bugetul proiectului a fost de 38,9 milioane de euro. Împreună cu Agențiile de Dezvoltare Regională, s-au implementat 18 proiecte de infrastructură – zece în domeniul alimentării cu apă și canalizare și opt în domeniul eficienței energetice în clădirile publice.



Astăzi, peste 5200 de elevi și profesori beneficiază de condiții mai bune de studiu și de lucru, iar consumul de energie și emisiile de CO2 au fost reduse cu aproximativ 60%. La fel, circa 100 de mii de persoane au acum acces la servicii îmbunătățite de apă, iar 9 mii de persoane – la servicii de canalizare. Au fost construiți aproape 200 km de rețea de alimentare cu apă și 30 km de rețea de canalizare au fost modernizate.

## **Andrei Spînu, Ministrul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale:**

*„Proiectul „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova” ne-a ajutat să fim cu un pas mai aproape de regiuni și localități mai dezvoltate, servicii publice de apă și canalizare îmbunătățite, școli și spitale renovate, dar cel mai important – acest proiect lasă în urmă specialiști instruiți care vor putea beneficia de proiectele UE și vor continua să construiască Moldova Europeană, aici la noi acasă.”*

 UE-Moldova:

Împreună mai puternici



**Jānis Mažeiks, Ambasadorul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova:**

*„Pe măsură ce mergem mai departe, trebuie să valorificăm lecțiile învățate din acest proiect pentru ca să putem continua să investim în dezvoltarea serviciilor publice de calitate, să promovăm comunități mai puternice și să asigurăm împreună drumul ales de Moldova către Uniunea Europeană.”*

Proiectul „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova” a fost implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) în parteneriat cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale. Proiectul a fost finanțat de Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Uniunea Europeană și Guvernele Suediei, Elveției și României.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici

# Inspirație pentru noi proiecte comunitare

Primăria Țarigrad, Primăria Sireți și Vinogradovca, semnatarii inițiativei UE Convenția Primarilor în R. Moldova, au implementat soluții sustenabile inovatoare de energie, pentru îmbunătățirea calității vieții în comunitate.

Proiectele-pilot desfășurate de AEER în cadrul proiectului „Comunități rezistente energetic pentru Moldova cu sprijinul

diasporei și asociațiilor de băștinași”, realizat cu suportul financiar al guvernului Germaniei, prin intermediul GIZ Moldova, au menirea de a reduce dependența de sursele tradiționale de energie la nivel local, de a contribui la micșorarea costurilor ridicate ale facturilor și, nu în ultimul rând, de a îmbunătăți calitatea mediului înconjurător.



Tehnologii inovatoare au fost combinate în cele trei localități, ceea ce va minimiza dependența de combustibili fosili și va duce la reducerea semnificativă a emisiilor de carbon. Desigur, vor fi diminuate considerabil costurile suportate de autoritățile locale, având în vedere că energia regenerabilă este nu doar ieftină, dar și sustenabilă în timp.

De ce sunt aceste proiecte speciale? Echipa AEER menționează combinarea diferitor surse de energie, care se compensează și completează reciproc, astfel optimizând costurile finale.

La grădinița din Tarigrad, de exemplu, pentru diminuarea facturilor s-a pus accentul pe panourile hibride fotovoltaice și termice (PVT), care includ atât un colector solar, cât și un panou fotovoltaic ce produce energie electrică și apă caldă.

Tot aici a fost utilizată tehnologia de încălzire solară a aerului (Solar Air Heating - SAH) - un sistem bine cunoscut pentru încălzirea sau preîncălzirea aerului în clădirile comerciale, publice și rezidențiale.

## Un sistem solar de încălzire a aerului este alcătuit din următoarele elemente:

- » Un colector solar montat pe acoperiș;
- » Un ventilator și un sistem de distribuție a aerului instalat în interiorul clădirii;
- » Un cuptor pentru uscarea fructelor și legumelor în timpul verii.

Avantajul acestui sistem de aer este posibilitatea utilizării lui pe tot parcursul anului, nu doar iarna sau în afara sezonului. În timpul iernii acesta va încălzi aerului, iar vara – poate fi utilizat pentru uscarea fructelor și legumelor.

În Sireti au fost implementate soluții complexe, cum ar fi panourile solare, colectoarele solare, generatoarele eoliene și o centrală pe bază de biomasă, pentru a asigura încălzirea și furnizarea de apă caldă în grădinița locală.

În Vinogradovca s-a acordat o atenție deosebită utilizării energiei regenerabile pentru a compensa creșterea tarifelor la electricitate și la gazul natural. Astfel, s-au instalat panouri solare, colectoare solare și un generator eolian, investiții combinate cu măsuri de izolare termică a școlii locale, care servește și drept centru pentru refugiați.

Un aspect esențial comun al acestor proiecte-pilot îl reprezintă implementarea unor sisteme avansate de monitorizare și gestionare a consumului de energie – EMIS. Aceasta permite o administrare mai eficientă a resurselor și un control mai riguros al consumului.

Soluțiile din Țarigrad, Sireți și Vinogradovca au fost adoptate în funcție de specificul fiecărei comunități și reieșind din nevoile și resursele locale.

Cu siguranță, proiectele-pilot pot servi drept inspirație pentru alte comunități și autorități locale, promovând o abordare complexă, pentru facturi mai mici, servicii publice și condiții de trai mai bune pentru toți.

Localitățile Țarigrad, Sireți și Vinogradovca sunt beneficiare ale Proiectului „Comunități rezistente energetic pentru Moldova cu sprijinul diasporei și asociațiilor de băștinași”, realizat de AEER, în parteneriat cu Convenția Primarilor pentru Climă și Energie în Moldova. Activitatea este realizată în cadrul proiectului „Fondul de consiliere în politici”, finanțat de Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ) și implementat de către GIZ Moldova.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici



# A treia întrunire a Platformei pentru Dezvoltare Locală Durabilă

La Chișinău a avut loc a treia întrunire a Platformei pentru Dezvoltare Locală Durabilă, organizată în cadrul proiectului Convenția Primarilor-Est, cu susținerea financiară a Uniunii Europene.

Subiectele abordate au fost dezvoltarea locală durabilă, sporirea eficienței energetice, creșterea gradului de utilizare a energiei verzi ca soluție de atenuare a schimbărilor climatice, rolul APL în promovarea energiei durabile și protecția mediului etc.



În cadrul întrunirii, au fost discutate, de asemenea, provocările și soluțiile în punerea în aplicare a SECAP-urilor, iar cele mai importante aspecte au fost incluse în Foaia de parcurs națională a CoM-Est privind investițiile în energie și adaptarea la schimbările climatice.

La eveniment au participat Solomon Ioannou din cadrul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, Victor Parlicov, Ministrul Energiei, Rodica Iordanov, Ministra Mediului, Aliona Rusnac, secretara de stat a Ministerului Mediului, Christophe Frering, lider de echipă al Proiectului CoM-East, Irina Plis, expertă națională Covenant of Mayors - East, alături de peste 50 de semnatari și reprezentanți ai autorităților locale, ai instituțiilor financiare, precum și reprezentanți ai mediului academic și societății civile.

Ministrul Energiei, Victor Parlicov, a descris prioritățile Ministerului Energiei relevante pentru autoritățile publice locale, menționând modificările la Legea privind promovarea surselor de energie regenerabilă.

Documentul permite autorităților publice locale crearea de comunități energetice și prevede alocarea de cote de capacitate în cadrul mecanismului de sprijin „facturare netă”.

De asemenea, ministrul a menționat că începând cu anul 2024, a fost introdusă schema de obligații în domeniul eficienței energetice, care va alimenta Fondul de Eficiență Energetică în sectorul Rezidențial din Moldova. „Anul curent va fi unul de pilotare a acestor investiții, urmând și un mecanism investițional de tip ESCO, gestionat de Centrul Național pentru Energie Durabilă, dedicat autorităților publice”, a spus ministrul Energiei.

Vorbind despre prioritățile dedicate mediului, ministra Rodica Iordanov a îndemnat semnatarii să participe la Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor, realizarea căruia ne va face mai rezistenți în fața schimbărilor climatice. Și acest rezultat va fi posibil prin împădurirea în următorii 10 ani a terenurilor din cadrul APL, supuse eroziunii, alunecărilor de teren

și impracticabile de a fi folosite în circuitul agricol, cât și prin reabilitarea perdelor forestiere de protecție a câmpurilor.

De asemenea, ministra a accentuat că promovarea energiei durabile și protecția mediului înconjurător sunt principalele obiective ale Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră. Diminuarea nivelului de CO2 la nivel local este un obiectiv major pentru semnatarii Convenției Primarilor.

Semnatarii Convenției Primarilor au reiterat necesitatea sprijinului guvernamental pentru atingerea obiectivelor de neutralitate climatică.

Amintim că Ministerele Energiei și Mediului dețin rolul de Coordonatori Naționali ai Convenției Primarilor.

La eveniment, au fost prezentate oportunitățile Fondului "Climate City Gap Fund" care oferă sprijin pentru semnatarii convenției. Proiectul depus de municipiul Bălți la acest fond internațional deja a fost selectat pentru finanțare. De asemenea, cu sprijinul oficiului Convenției Primarilor, un proiect al municipiului Strășeni a fost aprobat la un alt program internațional - Urban Transition Mission.

De asemenea, au fost împărtășite și rezultatele obținute de 10 localități care, prin proiectul „Comunități rezistente energetic pentru Moldova cu sprijinul diasporei și asociațiilor de băștinași”, realizat cu suportul financiar al guvernului Germaniei, prin intermediul GIZ Moldova, cu menire de a reduce dependența de sursele tradiționale de energie la nivel local, de a contribui la micșorarea costurilor ridicate ale facturilor și, nu în ultimul rând, de a îmbunătăți calitatea mediului înconjurător.

Un moment solemn a fost înmânarea stegulețelor și diplomelor de aderare la Convenția Primarilor pentru patru noi localități: Gangura, Zaim, Coropcenii și Chetrosu.

În urma votului celor prezenți, au fost aleși noii membri ai Grupului permanent al Platformei, din partea semnatarilor Convenției. Această poziție a fost delegată doamnei Valentina Casian, primara municipiului Strășeni, președinta și domnului Alexandr Petcov, primarul municipiului Bălți, copreședinte.

Și nu în ultimul rând, au fost prezentate obiectivele și activitățile Planului de acțiune al CoM-Est pentru 2024.



**Platforma pentru Dezvoltare Locală Durabilă este, în principal, un format pentru facilitarea dialogului între cinci grupuri principale de părți interesate ale Convenției Primarilor:**

- » localități (municipalități) angajate în dezvoltare durabilă,
- » instituții responsabile de elaborarea și implementarea politicii la nivel național,
- » instituții și instrumente financiare (atât naționale, cât și internaționale),
- » societatea civilă,
- » sectorul privat.

Convenția Primarilor pentru Energie și Clima este o inițiativă europeană, care reunește autorități locale și regionale care se angajează în mod voluntar să implementeze obiectivele Uniunii Europene în materie de climă și energie pe teritoriul lor.

În Republica Moldova sunt actualmente 63 de semnatori activi ai Convenției Primarilor.







## MEDIU ȘI CLIMĂ



### Operatorul regional „AVE Ungheni” se dezvoltă și se modernizează, grație investițiilor UE

Operatorul regional „AVE Ungheni” oferă servicii în domeniul salubrității și colectării deșeurilor pentru 11 mii de gospodării și peste 750 de companii din municipiul Ungheni și alte 11 localități învecinate. În perioada 2021-2023, operatorul a beneficiat de suportul Uniunii Europene, PNUD Moldova și a Franței, în valoare totală de peste 307.000 euro. Întreprinderea a fost dotată cu echipamente moderne și sisteme

avansate, care au contribuit la îmbunătățirea performanței și calității serviciilor pe care le prestează.

Din biroul său aflat la parterul primăriei municipiului Ungheni, Claudia Coniuhov, administratoarea SRL „AVE Ungheni”, urmărește în timp real imagini video de la una din cele 20 de platforme de colectare a deșeurilor.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici

Din primăvara anului 2022, sistemul de monitorizare video este funcțional, fiind amplasat la cele mai mari platforme de colectare a deșeurilor din municipiu. Tot atunci, la șase autospeciale a fost instalat sistemul GPS. Implementarea acestor sisteme a fost realizată cu suportul programului „EU4Moldova: Regiuni-cheie”, implementat de PNUD și UNICEF.

*„Platformele sunt cu acces liber, nu sunt încuiate, oricine având acces la ele. Spre regret, anterior ne-am ciocnit cu multiple cazuri de vandalism, dar odată cu instalarea camerelor video, Poliția a identificat persoanele care vandalizau platformele. De asemenea, camerele video sunt un instrument util în informarea întreprinderii atunci când containerele sunt pline și necesită intervenții”,*

**notează Claudia Coniuhov.**

Sistemul de monitorizare video contribuie la menținerea ordinii și prevenirea aruncării deșeurilor în afara containerelor instalate pe platforme. Acest lucru asigură securitatea publică și securitatea platformelor, dar și încurajează cetățenii să practice colectarea selectivă și să păstreze platformele în stare bună și curată.

Totodată, implementarea sistemului GPS la autospeciale a facilitat monitorizarea graficului de lucru și activității șoferilor, a promovat conduita responsabilă în trafic, dar și a generat automat foile de parcurs privind consumul de carburant și rutele efectuate de autospeciale.

*„În 2023, în comparație cu 2022, consumul de carburant s-a redus de la 51365 litri la 48437 litri, iar datorită sistemului GPS, consumul de combustibil pe distanța de 100 km pentru fiecare autocamion s-a redus semnificativ. Acest sistem a contribuit și la reducerea furturilor și la promovarea unei conduite corecte a șoferilor”,*

**conchide Claudia Coniuhov.**

**Andrei Cernei este șofer la SRL „AVE Ungheni” de aproape 15 ani, iar de când autospeciala pe care o conduce este dotată cu sistem GPS și senzori în față și spate, constată că lucrul său a devenit mai ușor și mai sigur:**

*„Mă ajută foarte mult, când dau în spate văd ce operațiune execută operatorul, senzorii îmi semnalizează dacă se întâmplă ceva, deci e mai multă securitate”.*

Modernizarea SRL „AVE Ungheni” cu sprijinul programului „EU4Moldova: Regiuni-cheie” a început încă în 2021, atunci când a fost achiziționată o autospecială pentru transportarea deșeurilor colectate selectiv. Un an mai târziu, a fost amenajată o suprafață de 4435 m<sup>2</sup> pentru parcare mijloacelor tehnice și depozitarea containerelor (zona pentru spălarea recipientelor, zona de uscare, zona de depozitare).

*„Era foarte dificil accesul atât al autospeciailor, cât și al angajaților, în special pe timp de ploaie, când totul în jur era noroi. Asfaltarea terenului de la SRL „AVE Ungheni” a avut drept beneficii îmbunătățirea accesului și mobilității, crearea spațiilor de parcare pentru autospeciale, protejarea terenului și cel mai important a sporit operativitatea proceselor, precum și s-au redus costurile de întreținere”,*

**explică Claudia Coniuhov.**

Municipiul Ungheni este printre primele localități din Republica Moldova care începând cu 2008 a reușit să dezvolte infrastructura necesară pentru un sistem de colectare selectivă a deșeurilor. Totodată, din 2017 operatorul are dreptul să colecteze deșuri electrice, electronice și electrocasnice (DEEE-uri).

În municipiu sunt amenajate 78 de platforme de colectare a deșeurilor și 1845 de containere.





Cele 1845 de containere de 120 l, 240 l și respectiv 1100 l au fost primite în dotare în noiembrie 2023, fiind procurate din fonduri europene, prin intermediul PNUD.

În 2023, operatorul a mai primit 40 de seturi noi de echipamente de protecție pentru angajați (salopete de iarnă și vară, tricouri polo și cizme de iarnă). Acestea au fost achiziționate din resursele oferite de Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Franceze.

*„Investiția considerabilă în dezvoltarea și modernizarea operatorului regional ‘AVE Ungheni’ aduce beneficii semnificative pentru cetățenii de rând. Prin furnizarea de servicii publice adecvate și accesibile, precum salubritatea și colectarea deșeurilor, cetățenii din municipiul Ungheni și localitățile*

*rurale învecinate beneficiază de un mediu mai curat și mai sănătos. Aceste servicii îmbunătățite nu numai că sporesc calitatea vieții locuitorilor, dar și contribuie la creșterea atractivității regiunii pentru întreprinderi și investitori”,*

**afirmă Alexandru Pelivan, managerul programului „EU4Moldova: Regiuni-cheie”.**

Programul a oferit suport și pentru modernizarea operatorului de apă și canalizare din Ungheni. Totodată, UE și PNUD au susținut crearea la Cahul a unei noi întreprinderi responsabile de gestionarea deșeurilor, domeniului public și spațiilor verzi – „Servcom Sud”.



# Pregătirea terenului pentru o economie verde: lecții învățate din cooperarea în cadrul țărilor Parteneriatului Estic

Conferința regională cu tematica “Pregătirea terenului pentru o economie verde: lecții învățate din cooperarea în cadrul țărilor Parteneriatului estic” a avut loc în perioada 13-14 martie 2024 într-un format hibrid la Bruxelles, Belgia, organizată în cadrul EU4Environment Green Economy – Uniunea Europeană pentru Mediu – Economia Verde.

Acest eveniment a discutat lecțiile învățate din activitățile care încurajează o tranziție verde în țările Parteneriatului estic. Procedând astfel, evenimentul a promovat sustenabilitatea și asumarea națională a rezultatelor obținute la nivel național și regional în cadrul EU4Environment și s-a asigurat că acțiunile viitoare rămân corelate atât la prioritățile naționale, cât și la cele regionale.



## Principalele obiective ale întâlnirii au fost:

- » De a evidenția progresele înregistrate în tranziția către o economie verde în țările Parteneriatului estic;
- » De a discuta despre cum să fie păstrate rezultatele și să fie accelerate reformele ulterioare;
- » De a discuta continuitatea implementării agendei verzi în țările Parteneriatului estic.

Evenimentul a inclus, de asemenea, trei sesiuni tematice privind adaptarea administrației publice pentru a facilita o tranziție verde; achiziții publice durabile; precum și politicile de produse și piața unică a UE.

Întâlnirea a reunit Punctele Focale Naționale din Ministerele Mediului și Economiei din țările Parteneriatului Estic, Coordonatorii

Naționali de Acțiune, reprezentanți ai Comisiei Europene și ai Delegațiilor UE, state membre UE, societate civilă și partenerii de implementare EU4Environment (OCDE, UNECE, UNEP, UNIDO și Banca Mondială).

Din partea Republicii Moldova la eveniment a participat o delegație în frunte cu Doamna Veronica ARPINTIN, Secretar de stat, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și Doamna Irina PUNGĂ, Secretar general adjunct, Ministerul Mediului.

## Din partea Ministerului Mediului au fost prezentate realizările de bază obținute cu suportul EU4Environment, printre care pot fi menționate:

- » Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor pentru perioada 2023-2032;
- » Regulamentul privind etichetarea ecologică;

- » Ghidurile privind controlul calității în domeniul evaluării strategice de mediu și evaluării impactului asupra mediului;
- » campaniile de informare și conștientizare privind modul de viață durabil din 2022 și din cadrul Săptămânii Verzi Europene 2023.

În timpul prezentării obiectivelor și realizărilor țării, Doamna Irina PUNGĂ a indicat, că "Obiectivele strategice ale Moldovei, ca țară candidată la UE, sunt conturate în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, care asigură continuitatea implementării obligațiilor din Acordul de Asociere cu UE și angajamentele internaționale ale Republicii Moldova.

Politica de mediu a Republicii Moldova se bazează pe obiectivele și țintele Pactului Verde European. Moldova sprijină neutralitatea climatică a UE și, de asemenea, depune toate eforturile pentru a-și îndeplini angajamentele asumate prin Acordul de la Paris.

Strategia de mediu este la etapa de definitivare, cu elaborarea unui nou document de politici în domeniu, iar documentele strategice și programele sectoriale (economie, agricultură, energie și altele) includ dimensiunile de mediu și climă ca parte integrantă a politicilor sectoriale de promovare a tranziției verzi."

Evenimentul a fost organizat în cadrul Programului "Uniunea Europeană pentru Mediu", care ajută țările Parteneriatului Estic să-și păstreze capitalul natural și să sporească bunăstarea mediului și a oamenilor prin sprijinirea acțiunilor legate de mediu, prin demonstrarea și crearea de oportunități pentru o creștere mai ecologică și prin instituirea mecanismelor pentru o mai bună gestionare a riscurilor și impacturilor asupra mediului. Acțiunea este implementată de cinci organizații partenere: OCDE, UNECE, UNEP, UNIDO și Banca Mondială – în perioada 2019-2024, cu un buget de 20 milioane EUR.

Mai multe informații: <https://www.eu4environment.org/events/building-the-ground-for-a-green-economy-lessons-learned-from-cooperation-in-the-eastern-partnership-eap-framework/>



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici

# EU4Environment sprijină promovarea aplicării corecte a Evaluării Impactului asupra Mediului și Evaluării Strategice de Mediu în Moldova

Atelierele de formare privind evaluarea impactului asupra mediului și evaluarea strategică de mediu în Republica Moldova ajută autoritățile și profesioniștii în o mai bună aplicare a procedurilor EIM și ESM conform noilor cerințe UE.

Trainingurile au avut loc virtual în 28 februarie și 29 februarie 2024, organizate de UNECE în cadrul EU4Environment.



## Îndeplinirea obiectivelor, realizările și rezultatele așteptate au fost:

- » Să promoveze aplicarea corectă a Evaluării Impactului asupra Mediului (EIM) (inclusiv EIM transfrontalieră) în Republica Moldova în conformitate cu Directiva Uniunii Europene privind EIM și Convenția Espoo;
- » Introducerea Legii modificate privind EIM, principalele sale cerințe și pașii cheie în procedura EIM;
- » Creșterea înțelegerii participanților cu privire la principiile aplicării eficiente a EIM și pentru a discuta despre modul de abordare a potențialelor provocări legate de practica EIM;
- » Să promoveze aplicarea corectă a Evaluării Strategice de Mediu (ESM) în Republica Moldova în conformitate cu Directiva Uniunii Europene privind ESM și Protocolul UNECE privind ESM;
- » Introducerea Legii modificate privind ESM, principalele sale cerințe și pașii cheie în procedura ESM;

» Creșterea înțelegerii participanților cu privire la principiile aplicării eficiente ESM și discutarea modului de abordare a potențialelor provocări legate de practica ESM.

Atelierul de instruire a reunit aproximativ 70 de participanți din partea autorităților guvernamentale centrale, precum și reprezentanți ai autorităților locale și practicieni și experți de mediu din cadrul companiilor de consultanță de mediu active în domeniul evaluării de mediu.

În cadrul programului EU4Environment (2019-2024), finanțat de Uniunea Europeană, UNECE ajută țările Parteneriatului Estic, inclusiv Republica Moldova, în consolidarea capacităților cuprinzătoare și consolidarea instituțională privind evaluarea strategică de mediu (ESM) și evaluarea impactului transfrontalier asupra mediului (EIM) și în finalizarea reformelor legale în acest domeniu.

În Republica Moldova, modificările Legii ESM au intrat în vigoare în octombrie 2023,



contribuind la îmbunătățirea cadrului legal pentru dezvoltarea unei practici solide și consolidarea capacităților instituționale generale pentru aplicarea evaluării strategice de mediu. De asemenea, cu asistența UNECE în cadrul EU4Environment, la sfârșitul anului 2023 a fost elaborat proiectul de Regulament privind organizarea și funcționarea Comisiei de experți pentru analiza calității raportului de evaluare strategică de mediu și analiza proiectului de document de politică și planificare. Prin urmare, Ministerul Mediului al Republicii Moldova a solicitat sprijin suplimentar pentru organizarea instruirii pentru a explica principalele cerințe stipulate de legislația națională ESM și pașii cheie în procedura ESM.

Atelierul de formare a servit, prin urmare, drept platformă pentru discuții cu privire la aspectele cheie legate de practica eficientă a ESM și a modului de abordare a potențialelor provocări legate de procedura ESM prezentată în Legea modificată și regulamentul aferent. Atelierul a fost facilitat de experți/consultanți ai UNECE.

Mai multe informații:

<https://www.eu4environment.org/events/training-workshop-on-environmental-impact-assessment-in-the-republic-of-moldova/>



# Programul Uniunea Europeană pentru Mediu EU4Environment sprijină eforturile de eficientizare a resurselor pentru ecologizarea întreprinderilor din Republica Moldova

Conferința Națională Uniunea Europeană pentru Mediu (EU4Environment) în Republica Moldova "Eficientizarea resurselor pune economia circulară în mișcare în întreprinderile mici și mijlocii" a avut loc pe data de 01 februarie 2024.

Conferința națională Uniunea Europeană pentru Mediu (EU4Environment), finanțată de Uniunea Europeană, a avut loc la Digital Park Chișinău, în cadrul expoziției "Fabricat în Moldova 2024". 70 de persoane au participat

atât online cât și fizic la evenimentul ce a marcat finalizarea activităților legate de implementarea metodologiei pentru Eficientizarea Resurselor și Producerea mai Pură (RECP) în rândul Întreprinderilor Mici și Mijlocii (IMM-uri). În plus, evenimentul a servit drept platformă pentru discuții orientate spre viitor despre strategiile de îmbunătățire a impactului asupra mediului și serviciile de sprijin pentru întreprinderile moldovenești.



**Conferința națională privind eficientizarea resurselor și producerea mai pură a fost organizată de UNIDO în cadrul Programului EU4Environment. Evenimentul a cuprins un grup distins de participanți, inclusiv reprezentanți ai Guvernului, oameni de afaceri, experți din industrie și instituții internaționale, care au discutat despre:**

» Moștenirea RECP în Moldova ca prim pas către o economie circulară;

» Modalități de facilitare a sprijinului verde și a unui parcurs ecologic pentru întreprinderi;

» Experiențele pilot în adoptarea cadrului parcurilor eco-industriale;

» Proiectarea conceptului de circularitate și a produselor și serviciilor ecologice;

» Acțiuni, investiții de viitor, și soluții pentru o tranziție verde.

Conferința a semnat încheierea activităților UNIDO în cadrul programului EU4Environment în Moldova. Între 2021-2023, 31 de companii au fost evaluate în conformitate cu metodologia RECP, iar 15 profesioniști au fost instruiți pentru a deveni experți RECP în țară. Au fost propuse 65 de măsuri RECP personalizate pentru a ajuta companiile să-și îmbunătățească procesele de producție, să reducă consumul de resurse și energie, și să integreze practici de economie circulară. În plus,

UNIDO s-a implicat și în susținerea evaluării de fezabilitate a două zone industriale, PI Tracom și FEZ Valkaneș, în aplicarea cadrului Parcurilor Eco-Industriale (EIP). Aici, experiența arată că Moldova a făcut progrese importante în explorarea EIP-urilor ca parte a agendei de dezvoltare durabilă.

Mai multe informații: <https://www.eu4environment.org/events/national-conference-on-resource-efficient-and-cleaner-production-in-moldova/>





# Progresul în protecția biodiversității: contribuția EU4Environment la o acțiune mai bună în țările Parteneriatului Estic

Avansarea în conservării biodiversității în țările Parteneriatului Estic: întâlnirea regională a părților interesate a avut în perioada 15-16 februarie 2024 la Chișinău, Republica Moldova.

## Obiectivele întâlnirii au fost următoarele:

- » să facă bilanțul progresului în protecția biodiversității și să faciliteze învățarea între egali;
- » discutarea oportunităților de îmbunătățire a mecanismelor de finanțare în acest domeniu;
- » reflecții asupra proprietății naționale și durabilității activităților de protecție a biodiversității.

## Lansarea raportului „Identificarea Pădurilor cu valoare ridicată de conservare din Republica Moldova” a avut loc pe 16 februarie 2024. Evenimentul a fost urmat de o excursie pe teren la Rezervația Naturală Codrii. Obiectivele întâlnirii au fost următoarele:

- » lansarea unui nou raport privind „Identificarea pădurilor cu valoare ridicată pentru conservare” și prezentarea principalelor constatări;
- » discutarea echilibrului rațional între management și conservare prin generarea de servicii ecosistemice;
- » schimb de cunoștințe cu o vizită pe teren la Rezervația Naturală Codrii.



Întâlnirea a reunit reprezentanți guvernamentali din țările Parteneriatului Estic (EaP), instituții UE, IFI, OSC, mediul academic și Banca Mondială, ca principal organizator al întâlnirii.

Întâlnirea din 15 februarie a fost moderată de dl Fisseha Tessema Abissa, Task Team Leader pentru EU4Environment Result Area 4, Banca Mondială și dna Angela Bularga, Manager de Program, Comisia Europeană.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Evenimentul de lansare a raportului din 16 februarie a fost moderat de dna Iordanca-Rodica Iordanov, Ministrul Mediului al Republicii Moldova.

Banca Mondială colaborează cu țările Parteneriatului Estic (EaP) ale UE în implementarea „Domeniului de rezultat 4: Serviciile ecosistemice și mijloacele de trai ale Uniunii Europene pentru acțiunea pentru mediu” prin asistență tehnică și servicii de consiliere.

În cadrul programului, Banca Mondială sprijină guvernele și autoritățile Parteneriatului estic în conservarea biodiversității, conservarea ecosistemelor și habitatelor. Aceasta include protecția pădurilor și a altor zone naturale care adăpostesc biodiversitatea.

Mai multe informații: <https://www.eu4environment.org/events/progressing-on-biodiversity-protection-eu4environment-contribution-towards-better-action/>



  UE-Moldova:  
Împună mai puternici

# Bilanțul alinierii cadrului legal al Moldovei în domeniul resurselor de apă, la practicile UE

La 20 martie 2024, autoritățile naționale și locale, comunitățile academice și de ONG-uri, precum și partenerii internaționali ai Republicii Moldova au analizat progresele înregistrate și au discutat despre prioritățile în sectorul apei. În calitate de țară careia i s-a acordat recent statutul de țară membră a UE, Moldova a realizat mai multe reforme instituționale, inclusiv modificări ale Legii apelor în decembrie 2023, pentru a se alinia la directivele UE privind apa. Aceasta include planuri de prevenire a deteriorării apelor de suprafață și subterane, cooperarea transfrontalieră și gestionarea apei pe baza unor principii economice solide și a transparenței, în conformitate cu Directiva-cadru privind apa. În sinergie cu reformele juridice și instituționale privind directivele sectoriale, necesitatea de a face investiții pentru a reduce poluarea provenită din agricultură și din apele uzate industriale și municipale, precum și adaptarea sectorului apei la schimbările climatice ocupă un loc important pe agenda politică.

Prezidată de secretarul general de stat din cadrul Ministerului Mediului, discuția s-a bazat pe reformele instituționale în domeniul gestionării apei și pe principalele constatări din raportul de bilanț al ministerului privind punerea în aplicare și apropierea legislației naționale, inclusiv actualizările recente

ale Legii apelor și continuarea punerii în aplicare a Directivei privind nitratații. Discuția a evidențiat, de asemenea, planurile de colaborare transfrontalieră cu Ucraina și România după semnarea recentă a Declarației trilaterale privind bazinul râului Prut și a informat cu privire la cel de-al doilea ciclu al Planului de gestionare a bazinului hidrografic Nistru.

A doua zi, 21 martie, a avut loc un seminar pe tema „Finanțarea securității apei în Moldova”. În cadrul evenimentului au fost discutate provocările și oportunitățile din sector, inclusiv prezentarea constatărilor evaluării OECD (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică) privind circumstanțele naționale ce țin de finanțarea în domeniul resurselor de apă.

La fel, la 21 Martie a fost desfășurat un atelier de lucru introductiv privind elaborarea secțiunilor naționale în Raportul European de stare a mediului (SOER 2025).

Evenimentul este organizat cu suportul Programului EU4Environment Resurse de Apă și Date de Mediu, finanțat de Uniunea Europeană. Acesta își propune să îmbunătățească bunăstarea oamenilor din țările partenere estice ale UE și să permită transformarea lor ecologică în conformitate cu Pactul ecologic european și Obiectivele de dezvoltare durabilă.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici



# Avansarea monitorizării mediului: Moldova și Uniunea Europeană lucrează împreună pentru progress

Pe 22 martie, experții moldoveni și austrieci s-au întâlnit la sediul Serviciului Hidrometeorologic de Stat (SHS) din Moldova, în cadrul programului EU4Environment Apa și Date, cu scopul de a îmbunătăți capacitățile de monitorizare a mediului. Organizat sub egida Ministerului Mediului, atelierul a avut ca scop intensificarea cooperării în domeniul monitorizării mediului. La atelier au participat reprezentanți ai agențiilor cheie, inclusiv Agenția de Mediu, SHS, Ministerul Mediului și Agenția Austriacă de Dezvoltare.

Atelierul sa concentrat pe extinderea și îmbunătățirea rețelei de monitorizare a calității aerului din Moldova. Recunoscând importanța sistemelor robuste de monitorizare în abordarea provocărilor legate de poluarea aerului, participanții au discutat despre planurile de instalare a unui nou software la stația de monitorizare a aerului din Chișinău. Această inițiativă își propune să consolideze capacitatea Moldovei de a

monitoriza eficient parametrii de calitate a aerului și de a dezvolta măsuri specifice pentru reducerea nivelurilor de poluare.

Atelierul a evidențiat, de asemenea, necesitatea alinierii legislației de mediu din Moldova la standardele europene pentru a promova un mediu mai durabil. Sprijinul Austriei în cadrul Programului de apă și date EU4Environment urmărește să faciliteze procesul de armonizare și să permită Moldovei să respecte standardele de mediu recunoscute la nivel internațional.

Discuțiile s-au concentrat și pe reformele instituționale în cadrul SHS pentru a restructura în Agenția de Monitorizare Meteorologică și de Mediu. Această revizuire strategică este de așteptat să eficientizeze managementul resurselor și să promoveze o abordare integrată a provocărilor de mediu, deschizând calea pentru îmbunătățirea practicilor de monitorizare a mediului în Moldova.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici

# Lansarea noului proiect finanțat de UE „Justiție Climatică și Educație pentru Drepturile Omului” la Universitatea de Stat din Moldova

Campusul Global al Drepturilor Omului (GC) și Universitatea de Stat din Moldova au plăcerea de a anunța un nou proiect de dezvoltare a capacităților, implementat cu sprijinul Delegației UE la Chișinău. Proiectul se axează pe justiția climatică și educație pentru drepturile omului și va rezulta în crearea unui Laborator interdisciplinar privind justiția climatică și drepturile omului, care va implica profesori și studenți din Moldova și din țările implicate în procesul de extindere a UE.

Proiectul va contribui la promovarea și protejarea drepturilor ecologice și a justiției climatice prin generarea și diseminarea cunoștințelor critice în scopul schimbării politicilor în contextul extinderii UE, prin dezvoltarea de programe și instrumente didactice, formarea profesorilor, renovarea spațiilor de predare și activități de informare.

Proiectul este inovativ prin interdisciplinaritatea și abordarea sa transregională, implicând trei centre GC, GC Caucaz, GC Europa și GC Europa de Sud-Est. MSU a fost acceptată ca nou membru al GC de către Adunarea Generală în septembrie 2023.

Proiectul emblematic este reprezentat de înființarea [Școlii Europene Transfrontaliere de Primăvară în domeniul Justiției Climatice și al Drepturilor Omului](#) (European Cross-Regional Spring School in Climate Justice and Human Rights), a cărei primă ediție va fi implementată în mai 2024.

Proiectul a fost inaugurat în cadrul unui eveniment public organizat la 1 martie, cu participarea ministrei Mediului, doamna Iordanca-Rodica Iordanov, a conducerii Universității, a reprezentanților Delegației UE, a delegaților Global Campus și a echipei de proiect.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici





# TRANSFORMARE DIGITALĂ REZILIENTĂ

## Seminar național Erasmus+ dedicat inteligenței artificiale în educație

Oficiul Național Erasmus+ în Moldova în cooperare cu Delegația UE în Republica Moldova și Ministerul Educației și Cercetării, au organizat pe 14 - 15 martie 2024, la Universitatea Tehnică a Moldovei, seminarul

de tip Misiune de Asistență Tehnică pentru instituțiile de învățământ superior din Moldova cu genericul „**Înglobarea inteligenței artificiale în educație: noi programe, discipline și metode**”.



Evenimentul a fost organizat cu sprijinul [Expertilor în Reforma Învățământului Superior \(HERE\)](#) în Moldova, în particular cu suportul lui Dr. Dumitru Ciorbă, decan al Facultății Calculatoare, Informatică și Microelectronică, UTM, fiind parte a

activităților echipei [HERE în Republica Moldova](#). Trebuie menționat că Experții în Reforma Învățământului Superior activează în cadrul Programului Erasmus+, cu suportul consorțiului internațional SPHERE. Acesta include experți ai Asociației Universitare

  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici



Europene (EUA), ce reprezintă peste 800 de universități din Spațiul European al Învățământului Superior (EHEA), precum și 33 de consilii naționale ale rectorilor.

Seminarul „Înglobarea inteligenței artificiale în educație: noi programe, discipline și metode” a fost condus de experta SPHERE, Dr. Diana Andone, directoare a Centrului de e-Learning de la Universitatea Politehnica Timișoara, România, responsabilă de planificarea și implementarea educației digitale și profesor asociat în tehnologii multimedia, interactive și web, membră a Comitetului Director pentru Transformare Digitală a Asociației Universităților Europene.

Inteligența artificială generativă (Generative AI) deține un potențial imens, dar și ascunde pericole în ceea ce ține de transformarea educației, revoluționând modul în care predăm, învățăm și obținem cunoștințe. Transformarea adusă de Generative AI în învățământul superior a determinat cadrele didactice să regândească și să ajusteze metodele de predare și evaluare, precum și să dobândească noi competențe și să se adapteze la un ecosistem digital în evoluție. Ce competențe se așteaptă de la cadre didactice și studenți în viitor? Cum poate inteligența artificială generativă să fie folosită în mod creativ de către cadre didactice și studenți? Cum poate Generative AI să sporească creativitatea și gândirea critică sau să fie inclusă în curriculum?

Cum se transformă practicile în educație și cercetare prin Generative AI? Mai multe experimente care prezintă integrarea utilizării Generative AI în dezvoltarea și evaluarea proiectelor pe diferite subiecte din educație și cercetare au fost prezentate în cadrul seminarului atât din perspectiva cadrelor didactice, cât și a studenților. În plus, discuția a examinat în mod critic considerentele etice și implicațiile de securitate ale încorporării instrumentelor Generative AI în sfera academică. Participanții au exersat, de asemenea, cum să integreze tehnologiile Generative AI în educație și au discutat diverse metode de predare și învățare bazate pe inteligență artificială în timpul sesiunilor practice.

Seminarul a adunat peste 80 de reprezentanți ai instituțiilor de învățământ superior din Moldova, ai companiilor din sfera IT, ai Ministerului Educației și Cercetării, Delegației UE, precum și ai Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare.

În perioada 2015-2024, Oficiul Național Erasmus+ în Moldova împreună cu SPHERE au organizat 13 seminare tip Misiune Asistență Tehnică, împreună cu experți internaționali în diverse domenii ce țin de modernizarea și internaționalizarea învățământului superior.

# Forumul pentru Securitatea Cibernetică a dat startul noii Agenții pentru Securitate Cibernetică din Moldova

Forumul privind securitatea cibernetică din Moldova a avut loc la 9 februarie 2024. Forumul a trasat orizontul securității cibernetică în Republica Moldova și a servit drept punct de lansare a noii Securități Cibernetică și a Institutului Național de Inovații în Securitatea Cibernetică „Cybercor”.

În cadrul forumului au fost abordate bunele practici pentru crearea unor arhitecturi cibernetică naționale rezistente. S-a acordat o atenție deosebită capacităților și competențelor-cheie necesare pentru un ecosistem cibernetic comprehensiv și rezilient. Forumul a contribuit, de asemenea, la sensibilizarea publicului cu privire la evoluția amenințărilor cibernetică și la importanța unei abordări proactive a securității cibernetică, precum și la încurajarea colaborării în vederea gestionării provocărilor comune.

MPUE Moldova a găzduit și moderat un panel cu tema „Construirea arhitecturii cibernetică naționale – Capacități”. În cadrul panelului, experții din Austria, Belgia și România, precum și reprezentanți ai Serviciului European de Acțiune Externă și ai Colegiului European de Securitate și Apărare au abordat bunele practici pentru construirea unor arhitecturi cibernetică naționale rezistente.

Forumul a fost organizat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și Ministerul Afacerilor Externe, Universitatea Tehnică a Moldovei și Tekwill, cu sprijinul Uniunii Europene, MPUE Moldova, e-Governance Academy (EGA), Suedia, Marea Britanie și USAID.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici

# Noua activitate a EU4Digital contribuie la armonizarea legislației Republicii Moldova cu cea a UE în domeniul telecomunicațiilor

Programul EU4Digital a lansat o nouă activitate pentru a contribui la armonizarea cadrului legislativ al Republicii Moldova în domeniul comunicațiilor electronice cu cel al Uniunii Europene. Deoarece apropierea legislației naționale de cea a UE este

considerată cea mai importantă sarcină în procesul de integrare în UE, această activitate reflectă și sprijină eforturile Moldovei în vederea aderării la UE, ca urmare a [deciziei Consiliului European din decembrie 2023](#) de a deschide negocierile de aderare.



În cadrul fluxului său de activități privind [normele în domeniul telecomunicațiilor](#), sprijinul acordat de EU4Digital include asistență tehnică și legislativă, în special în sectorul telecomunicațiilor. Acest lucru va contribui la asigurarea apropierii legislației Republicii Moldova de legislația UE în domeniul comunicațiilor electronice. Pentru a atinge acest obiectiv, EU4Digital lucrează în strânsă colaborare cu părțile interesate locale, atât din sectorul public, cât și din cel privat.

În noiembrie 2023, EU4Digital a organizat o întâlnire inițială pentru a se angaja în discuții cu reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, precum și ai Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI). Având în vedere că actualizările cadrului legislativ vor avea un impact și asupra participanților pe piață, implicarea acestora încă de la început este, de asemenea, importantă pentru a

asigura un proces armonios și de succes. Astfel, EU4Digital încurajează participarea activă a participanților pe piață la o serie de ateliere tehnice, în cadrul cărora experții UE împărtășesc experiența și cunoștințele relevante. Următorul atelier, axat pe normele UE în materie de roaming, este planificat pentru 19-20 februarie la Chișinău.

Această activitate întruchipează angajamentul Moldovei de a se alinia la „acquis-ul” UE – ansamblul de drepturi și obligații comune care constituie corpul legislației UE – în cadrul negocierilor de aderare la UE. EU4Digital va continua să sprijine Moldova în procesul de transformare a sectorului telecomunicațiilor, promovând în cele din urmă inovarea și progresul în domeniul digital.

Aflați mai multe despre activitățile EU4Digital privind normele în domeniul telecomunicațiilor în secțiunea „[Explicații](#)” cu întrebări și răspunsuri.



# Moldova se va alătura Programului Europa Digitală în valoare de 7,5 miliarde de euro

La 19 februarie 2024, acordul de aderare a Republicii Moldova la „[Programul Europa Digitală](#)”, a fost semnat de către Dumitru Alaiba, ministrul moldovean al Dezvoltării Economice și Digitalizării și Thierry Breton, Comisarul pentru piața internă al Uniunii Europene. Admiterea Republicii Moldova în Programul Europa Digitală va permite întreprinderilor, primăriilor, ONG-urilor

și autorităților centrale din Moldova să acceseze finanțarea UE pentru proiecte de digitalizare cu un buget de 7,5 miliarde de euro pentru perioada 2021-2027. Moldova va putea beneficia de sprijin financiar și expertiză pentru a-și îmbunătăți infrastructura digitală și pentru a promova inovarea și incluziunea digitală.



Strategia de transformare digitală a țării este prezentată în [Strategia de transformare digitală pentru 2023-2030](#), care vizează dezvoltarea unei societăți digitale inovatoare și favorabile incluziunii, cu o infrastructură dezvoltată, o guvernanță digitală și o comunitate de afaceri care utilizează tehnologiile digitale. Moldova va putea accelera digitalizarea tranzacțiilor de afaceri și a administrației publice cu ajutorul asistenței oferite de Programul Europa Digitală, care, la rândul său, va sprijini întreprinderile nou-înființate, întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) și sectorul public în eforturile lor de a crește competitivitatea și de a îmbunătăți modelele de afaceri folosind tehnologii digitale avansate.

Moldova intenționează să contribuie în mod activ la evoluțiile din domeniul digital, concentrându-se pe patru domenii: tehnologia supercarurilor, inteligența artificială, promovarea competențelor digitale și implementarea și utilizarea optimă a tehnologiilor digitale și a interoperabilității.

Acordul de aderare a Republicii Moldova la Programul Europa Digitală va intra în vigoare retroactiv începând cu 1 ianuarie 2024. Programul Europa Digitală urmărește să accelereze redresarea economică și să modeleze transformarea digitală a societății și a economiei europene, concentrându-se în special pe IMM-uri.

Uniunea Europeană a devenit principalul partener comercial al Republicii Moldova, reprezentând 53% din totalul schimburilor comerciale și 65% din exporturi. Uniunea Europeană își oferă sprijinul țării, fiind un partener de încredere în promovarea reformelor, a transformării digitale și a stabilității și prosperității.

Detalii sunt disponibile într-un [articol al Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării](#) în limba română, precum și într-un articol de [știri al programului Vecinii UE de la est](#).

 UE-Moldova:  
Împreună mai puternici

# Implementarea Smart Lab în Liceul Teoretic "Mihai Eminescu" din Edineț: un pas spre educația viitorului

În cadrul proiectului "Edineț - oraș cu perspectivă de viitor", Liceul Teoretic "Mihai Eminescu" din Edineț a fost dotat cu un laborator inovativ - Smart Lab. Acest spațiu modern este echipat cu tablete, calculatoare și programe speciale pentru crearea de produse digitale de ultimă generație, oferind elevilor oportunități unice de învățare.



Smart Lab și-a dovedit eficacitatea, devenind un punct central de atracție și inspirație pentru elevi. Utilizarea intensă a laboratorului a demonstrat interesul și entuziasmul tinerilor pentru tehnologie și inovare. Elevii au ocazia să se implice în proiecte de eficientizare energetică, să creeze machete inteligente și să aplice cunoștințe teoretice în contexte practice.

Profesorii au avut un rol esențial în ghidarea elevilor, asigurându-se că aceștia beneficiază la maximum de resursele disponibile. Implementarea Smart Lab a fost însoțită de elaborarea unui curriculum adaptat, care a inclus noțiuni și concepte esențiale pentru înțelegerea și utilizarea tehnologiilor moderne.





# Inteligența artificială își face loc în sistemul de învățământ din Moldova. Sute de profesori au învățat să utilizeze AI în procesul de predare-învățare

În contextul avansărilor tehnologice rapide și a schimbărilor semnificative în mediul educațional, conferința „AI în Educație: Transformarea metodei de predare-învățare în Republica Moldova” le-a oferit celor 300 de profesori STEAM din Republica Moldova o platformă esențială pentru a înțelege, explora și implementa inteligența artificială. Potrivit organizatorilor, scopul evenimentului a fost de a le explica profesorilor cum pot să îmbunătățească procesul de studiu și să-și ușureze munca prin intermediul instrumentelor AI.

Profesorii au aflat mai multe despre o serie de instrumente AI precum Notion, CHAT GPT, Perplexity, Google, Stable Diffusion sau Magic Eraser. Acestea au fost prezentate într-un mod interactiv, astfel încât participanții să înțeleagă cum pot fi integrate în activitatea didactică.

Participanții la eveniment au avut posibilitatea să viziteze și o expoziție cu proiecte de inteligență artificială dezvoltate de către elevii și profesorii din Republica Moldova. Conferința „AI în Educație: Transformarea metodei de predare-învățare în Republica Moldova” a fost organizată de „Startup City Cahul”, „Tekwill în Fiecare Școală” și Sigmoid.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici



# Un tânăr din raionul Leova a obținut locul I la Maratonul de Programare a Algoritmilor în C/C++

Andrei Arseni are 17 ani și este elev în clasa a XI-a la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din orașul Leova. Tânărul și-a descoperit pasiunea pentru IT acum trei ani, când a început să frecventeze clubul de robotică și să participe la competițiile First Lego League.

*„Am observat că robotul Lego EV3 se poate programa și în limbajul Python, nu doar cu un program asemănător cu Scratch. Astfel, vara am studiat limbajul Python, care mi-a deschis multe uși spre noi oportunități. De exemplu, participarea la concursul de proiectare și dezvoltare web organizat de Tekwill”,*

**a menționat Andrei.**



În școală, Andrei studiază de un an Programarea Algoritmilor în C/C++ și Proiectarea și Dezvoltare Web, fiind ghidat de profesoara de informatică Irina Iftodi. El afirmă că îi place programarea, deoarece îi dezvoltă gândirea logică.

*„Chiar dacă prin limbajele C/C++ nu se pot construi ușor programe interactive cu designuri frumoase, ele pot ajuta la rezolvarea problemelor de la matematică și din viața cotidiană. Cel mai impresionant este că aceste limbaje pot rezolva o problemă cu o viteză și o precizie pe care oamenii nu o pot atinge”,*

**afirmă tânărul.**

Recent, Andrei a participat la Maratonul de Programarea Algoritmilor în C/C++, Treapta Liceală, etapa Națională, unde a obținut locul I. El a rezolvat în cel mai scurt timp toate cele 4 probleme din cadrul competiției și a obținut punctaj maxim. Adolescentul spune că își dorește să urmeze o carieră în IT.

Maratonul de Programarea Algoritmilor în C/C++ a avut loc pe 27 ianuarie. Competiția a fost organizată de Proiectul „Tekwill în Fiecare Școală” în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova și Universitatea Tehnică a Moldovei, cu sprijinul financiar oferit de Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova și Suedia.

*„Aș dori să studiez sisteme înglobate, tehnologiile web3 și machine learning, deoarece acestea reprezintă viitorul și voi putea construi cu ele ceva folositor pentru oameni. Cred că îmi voi continua studiile la UTM, nu doar pentru că sunt aproape de casă, dar și pentru că nu văd rostul să studiez la o altă universitate din străinătate domeniul IT, care este într-o permanentă schimbare”,*

**a precizat Andrei.**



# Viitorul european al Republicii Moldova, discutat la cea de-a șasea ediție a evenimentului „Innovation Talks”

Zeci de antreprenori, specialiști IT, profesori, studenți și elevi au participat la „Innovation Talks” Cahul, ediția a șasea. Evenimentul a fost dedicat dialogurilor constructive privind viitorul european al Republicii Moldova, iar invitatul special a fost Iulian Groza, Directorul Executiv al Institutului pentru Politici și Reforme Europene.

*mai sigur și mai rapid în obiectivul nostru de aderare la Uniunea Europeană”,*

**a conchis Iulian Groza, Director Executiv al Institutului pentru Politici și Reforme Europene.**

*„Fiecare dintre noi, fie că suntem la Chișinău sau la Cahul, în sectorul public sau privat, avem un rol pe care trebuie să-l valorificăm. În așa mod, calea noastră europeană va fi mult mai simplă și mai sigură. Cahulul este capitala de sud a Republicii Moldova și deja beneficiază de multe programe și fonduri europene, iar centrul Inotek este un exemplu clar, care adună tineri, primari, activiști și oameni de afaceri. Este un exemplu că astfel de oportunități ne ajută să avansăm mult*

Printre invitații „Innovation Talks” s-au mai numărat Axel Lundell, secretar adjunct la Ambasada Suediei și Raluca Costache, lideră de echipă în cadrul „Proiectului de Comunicare Strategică și Suport pentru Mass Media” al Uniunii Europene. Participanții la eveniment au discutat despre inițierea negocierilor de aderare între Republica Moldova și UE, avantajele integrării europene și asigurarea unor negocieri eficiente.



  UE-Moldova:

Împreună mai puternici



„Din perspectiva Suediei, Moldova aparține familiei europene și vom face tot posibilul să o susținem pentru a deveni membră a Uniunii Europene”,

**a declarat Axel Lundell, secretar adjunct la Ambasada Suediei.**

Un alt subiect abordat în cadrul discuțiilor s-a axat pe rolul regiunilor în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

Potrivit organizatorilor, „Innovation Talks” le-a oferit posibilitatea oaspeților de a înțelege mai bine procesul de aderare a Republicii Moldova la UE și beneficiile acestuia. Totodată, evenimentul a reprezentat o oportunitate pentru cei interesați de a crea noi conexiuni și eventuale colaborări.

„Aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană ar avea numeroase beneficii pentru țară, inclusiv și pentru regiunea Cahul. Printre acestea se numără accesul la piețele europene, promovarea reformelor democratice și a respectării drepturilor omului, sprijin pentru modernizarea infrastructurii și economiei, precum și dezvoltarea de programe și cursuri în domeniul IT”,

**a spus Nicolae Mocanu, administratorul fundației Inotek.**

„Innovation Talks” este organizat de Fundația Inotek și proiectul EU4Moldova: Startup City Cahul în parteneriat cu Europe Cafe, cu suportul Uniunii Europene și Ambasadei Suediei.



# DG NEAR și EU4Digital vizitează Moldova, confirmând sprijinul pentru dezvoltarea ecosistemului de startup-uri

Reprezentanții Direcției Generale Vecinătate și Negocieri privind Extinderea a Comisiei Europene (DG NEAR) și ai Programului EU4Digital s-au întâlnit cu importante părți interesate din Moldova și au participat la Summitul Startup Moldova 2024 din 12-14 martie 2024. Thibault Charlet, directorul de program pentru economie și dezvoltare digitală din cadrul DG NEAR, a confirmat sprijinul continuu al Uniunii Europene pentru dezvoltarea ecosistemelor tehnologice și a anunțat viitoarea inițiativă regională EU4Innovation East.

Vizita a oferit ocazia de a discuta cu principalele părți interesate locale, precum și cu reprezentanți ai ecosistemelor regionale. Aceștia și-au împărtășit opiniile cu privire la tendințele tehnologice și au oferit informații prețioase cu privire la planurile de dezvoltare a zonei digitale a țării. În cadrul vizitei, au avut loc întâlniri cu Moldova Innovation Technology Park (MITP), Agenția „Invest Moldova”, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, reprezentanți ai proiectului „Transformarea digitală pentru IMM-uri” (DT4SMEs) finanțat de Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ), Artcor Creative hub, Dreamups, Startup Moldova și alte părți interesate importante.

Thibault Charlet a participat, de asemenea, la [Startup Moldova Summit 2024](#). În cadrul unei sesiuni de discuții, el a discutat despre modul în care cresc oportunitățile pentru start-up-urile moldovenești și pentru actorii din ecosistem, în legătură cu programul Europa Digitală, precum și cu alte inițiative importante susținute de UE.

Summit-ul Startup Moldova a marcat un moment important pentru inovare și antreprenoriat în Moldova. În deschiderea evenimentului a fost prezentă președinta Republicii Moldova, Maia Sandu, care a subliniat importanța dezvoltării antreprenoriale și a ecosistemului de start-up-uri din Moldova. Ea a evidențiat rolul crucial al inovației, al educației și al evoluției tehnologice a Republicii Moldova, în contextul integrării europene.

Directorul Startup Moldova, Olga Melniciuc, a subliniat că, prin inovație și colaborare, scopul este de a transforma Moldova într-un teren fertil unde ideile îndrăznețe întâlnesc resursele necesare pentru ca start-up-urile să crească și să prospere.



  UE-Moldova:  
Împreună mai puternici

Dave Parker, antreprenor în serie, autor de cărți și consultant în dezvoltarea ecosistemului de start-up-uri, a subliniat necesitatea ca fondatorii să înțeleagă și să accepte eșecul ca parte integrantă a procesului de inovare și de creștere. El a subliniat importanța crucială a identificării și atragerii de talente, precum și a construirii unei comunități puternice, ca piloni centrali pentru succesul pe termen lung al oricărui start-up.

Șase start-up-uri moldovenești promițătoare și-au prezentat produsele în cadrul evenimentului – Baby Medy, Crebase, MySportLink, SengEnergy, Fagura Moldova și EatingAI – demonstrând diversitatea și dinamismul antreprenoriatului tehnologic moldovenesc. Poveștile de succes ale unor fondatori de start-up-uri precum Mihaela Kawinska ([Bloomcoding](#)), Viorica Vanica ([SelfTalk](#)) și Nicolae Guzun ([Sumboard](#)) au inspirat inovatorii în devenire. În total, evenimentul a găzduit peste 500 de participanți, 30 de investitori de capital de risc și investitori providențiali și a facilitat peste 200 de întâlniri de networking organizate prin intermediul aplicației [Brella](#) pentru a stabili potențiale colaborări.





Acest buletin este realizat în cadrul proiectului „Vizibilitatea și diplomația publică a UE în Republica Moldova 2024”. Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de GOPA PACE S.A.

**Date de contact relevante:**

Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova:  
[Delegation-Moldova@eeas.europa.eu](mailto:Delegation-Moldova@eeas.europa.eu)

**Echipa editorială:**

Svetlana Japalău, Lider de Echipă,  
[svetlana.japalau@gopa-pace.com](mailto:svetlana.japalau@gopa-pace.com)

Natalia Ionel, Expert cheie  
[natalia.ionel@gopa-pace.com](mailto:natalia.ionel@gopa-pace.com)

Conținutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a GOPA PACE S.A. și a echipei editoriale, și nu reprezintă sub nici o formă opinia Uniunii Europene.

